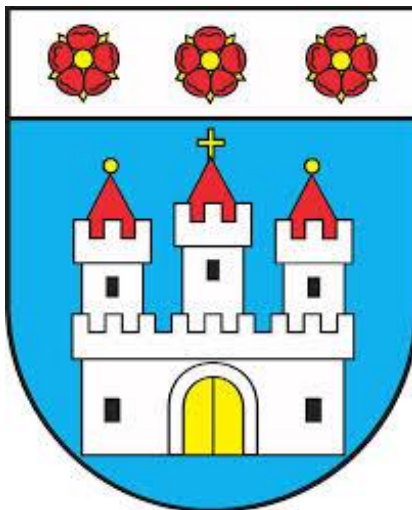

Gdańsk – Nowy Dwór Gdański
2017

Załącznik do Uchwały nr
260/XXX/2017 Rady Miejskiej w
Nowym Dworze Gdańskim
z dnia 16 marca 2017 roku

Gminny Program Rewitalizacji

Gminy Nowy Dwór Gdański

na lata 2017-2023

Opracowanie:

*Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa*

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański powstał z użyciem nie cytowanych w tekście opracowań będących częścią projektu:

- STUDIO DZ Daniel Załuski, 2016, *Pogłębione badania obszaru rewitalizacji: Opracowanie analiz i ekspertyz.*
- Stowarzyszenie Rozwoju Inspiracje, 2016, *Raport z badania problemów i zjawisk społecznych jako element badania obszaru rewitalizacji w Nowym Dworze Gdańskim.*

Spis treści

1. Wprowadzenie i metodyka pracy	6
1.1. Wprowadzenie.....	6
1.2. Cel opracowania	7
1.3. Metodyka opracowania	7
2. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi	9
2.1. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020.....	9
2.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego	10
2.3. Strategia Rozwoju Powiatu Nowodworskiego	12
2.4. Strategia Rozwoju Gminy Nowy Dwór Gdański.....	13
2.5. Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nowy Dwór Gdański.....	14
2.6. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Nowy Dwór Gdański	15
2.7. Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowy Dwór Gdański	16
2.8. Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowy Dwór Gdański.....	17
3. Charakterystyka sytuacji w gminie	18
3.1. Podstawowe dane demograficzne	18
3.2. Wymiar społeczny.....	18
3.2.1. Edukacja.....	18
3.2.2. Kultura	19
3.2.3. Organizacje i stowarzyszenia	19
3.2.4. Mieszkalnictwo	21
3.2.5. Zjawiska problemowe.....	21
3.3. Wymiar gospodarczy	21
3.4. Wymiar środowiskowy	36
3.5. Wymiar przestrzenno-funkcjonalny	39
3.6. Wymiar techniczny	40
3.7. Analiza SWOT Miasta i Gminy Nowy Dwór Gdański.....	41
4. Charakterystyka obszaru objętego Gminnym Programem Rewitalizacji	41
4.1. Diagnoza i wyznaczenie obszaru rewitalizacji	42
4.2. Obszar objęty rewitalizacją w oczach mieszkańców	42
4.3. Analiza przyczyn degradacji.....	43
4.3.1. Charakterystyka zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji	43
4.3.1.1. Wymiar społeczny	43
4.3.1.2. Wymiar gospodarczy	44
4.3.1.3. Wymiar przestrzenny	44
4.3.2. Powiązanie zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji z układem zewnątrznym	45
4.4. Potencjały obszaru rewitalizacji	45
4.5. Ścieżka wrażeń.....	46
5. Analiza społeczna	52
5.1. Hierarchizacja i priorytetyzacja zakresu i katalogu problemów i zjawisk społecznych	52

5.2.	Identyfikacja i ocena zjawisk oraz procesów społecznych o charakterze zewnętrznym oddziałujących na obszar zdegradowany	54
5.3.	Potrzeby mieszkańców	55
5.4.	Analiza potencjału i aktywności podmiotów	60
5.4.1.	Struktura zawodowa mieszkańców	62
5.4.2.	Integracja społeczna i zawodowa	64
5.4.3.	Kultura	66
5.4.4.	Edukacja	66
5.5.	Charakterystyka zakresu i intensywności współpracy władz z partnerami społeczno-gospodarczymi na obszarze objętym Programem Rewitalizacji	69
5.6.	Analiza poziomu zaangażowania mieszkańców w dotychczasowe działania	70
6.	Analiza gospodarcza	73
6.1.	Analiza poziomu przedsiębiorczości	73
6.2.	Analiza poziomu aktywności zawodowej	75
6.3.	Potencjalni partnerzy Programu Rewitalizacji na obszarze zdegradowanym	76
7.	Analiza środowiskowa	77
7.1.	Wielkość niskich emisji	77
7.2.	Zagrożenia powodziowe	78
7.3.	Elementy podlegające ochronie	81
8.	Analiza przestrzenno-funkcjonalna	82
8.1.	Dane dotyczące obszaru	82
8.1.1.	Ogólne założenie	82
8.1.2.	Rozkład funkcjonalny	82
8.1.3.	Przestrzeń publiczną	83
8.1.4.	Charakter zabudowy	83
8.1.5.	Funkcje zabudowy	83
8.1.6.	Komunikacja	84
8.1.7.	Potrzeby użytkowników	84
8.1.8.	Tereny rekreacyjne	85
8.1.9.	Obiekty objęte ochroną konserwatorską	87
8.1.10.	Struktura własności	93
8.1.11.	Powiązanie zagadnień własnościowych z aspektem społecznym	94
8.2.	Amorfizm przestrzeni	95
8.3.	Wpływ elementów podlegających degradacji przestrzennej na degradację społeczną	98
8.4.	Wpływ elementów podlegających degradacji przestrzennej na degradację gospodarczą	98
9.	Analiza techniczna	99
9.1.	Stan infrastruktury technicznej i drogowej	99
9.2.	Stan techniczny budynków	103
9.3.	Wyposażenie budynków w media	104
10.	Analiza SWOT	105
11.	Podsumowanie analiz oraz wnioski	106
12.	Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	109

13. Cele rewitalizacji i kierunki działań	110
14. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	114
14.1. Planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne	115
14.1.1. Dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	129
14.2. Działania niezbędne do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	130
15. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	131
15.1. Korelacja działań.....	132
15.2. Konsultacje społeczne	132
16. Plan finansowy	134
16.1. Źródła finansowania	134
16.2. Oszacowanie kosztów realizacji.....	134
17. Zarządzanie realizacją.....	135
17.1. Struktura zarządzania	135
17.2. Instrumenty i wytyczne wdrażania	135
17.3. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji	136
18. System monitorowania i oceny	136
18.1. Monitoring.....	136
18.2. Wskaźniki monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji.....	136
18.3. Analiza ryzyka	138
18.4. Ocena realizacji i skuteczności Gminnego Programu Rewitalizacji	138
18.5. Upowszechnianie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji	139
18.6. Procedury uaktualnienia programu w reakcji na zmienność otoczenia poddanego rewitalizacji.....	139
19. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko.....	140
20. Sugerowane działania wynikające z Gminnego Programu Rewitalizacji	141
20.1. Koordynacja dalszych prac nad gminnym programem rewitalizacji	142
20.2. Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz pozostałych uchwałach	142
21. Podsumowanie.....	143
22. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	144
23. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno- przestrzennych obszaru rewitalizacji	

1. Wprowadzenie i metodyka pracy

1.1. Wprowadzenie

Program rewitalizacji jest odpowiedzią na pogłębiającą się degradację obszaru, która odbywa się na trzech wzajemnie pokrywających się płaszczyznach: społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Jest to długofalowy proces poprawy jakości życia. Aby jego przebieg był kompleksowy i przynosił zamierzone rezultaty, działania powinny dotyczyć każdej z wyżej wymienionych sfer. Program rewitalizacji ma na celu stworzenie warunków do wyjścia gminy z obecnej sytuacji kryzysowej i jej dalszego rozwoju.

Szczególnie częstym i charakterystycznym zjawiskiem na terenach zurbanizowanych jest degradacja najcenniejszych fragmentów, czyli obszarów centralnych, historycznych, pełniących funkcje reprezentacyjne. Stan taki można zaobserwować w mieście Nowy Dwór Gdański, gdzie jego śródmiejska część, posiadająca największe walory kulturowe jest jednocześnie obszarem szczególnie dotkniętym kryzysem. Taki wniosek wyniknął z predelimitacji oraz delimitacji przeprowadzonej przed przystąpieniem do sporządzania dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański oraz potwierdza się w przedmiotowym opracowaniu.

Program rewitalizacji, z założenia jest dokumentem strategicznym, zgodnym z innymi dokumentami wyższego szczebla dedykowanymi rewitalizacji. Zgodnie z Projektem Krajowej Polityki Miejskiej, która jako priorytet działań ustaliła poprawę jakości życia, proces rewitalizacji powinien być prowadzony przy szerokim udziale społeczności lokalnej i podporządkowany interesowi publicznemu. Dlatego kluczowym elementem działań ma być przeprowadzenie wnikliwej diagnozy problemów społeczno-ekonomicznych i ich hierarchizacja. Badanie obszaru rewitalizacji ma na celu dokładną analizę istniejącej struktury, by w efekcie lepiej opracować program potrzeb i wizję ich rozwiązania. Budowanie programu rewitalizacji powinno odbywać się przy udziale społeczności, tak aby program odpowiadał na rzeczywiste jej potrzeby. Doprecyzowanie działań do spersonalizowanych potrzeb mieszkańców i użytkowników obszaru jest szczególnie istotne.

Aktywizacja obywateli podnosi poziom zaangażowania społecznego, co w efekcie może obudzić ukryte potencjały, wzmocnić poziom przedsiębiorczości, a tym samym ożywić przestrzeń we wszystkich jej aspektach. W całym procesie istotny jest także udział i współpraca organizacji lokalnych z władzami publicznymi. Partnerstwo na tej płaszczyźnie przynosi często wymierne korzyści w postaci kompleksowości działań wszystkich podmiotów gospodarczych. Zwiększenie atrakcyjności gminy wśród potencjalnych inwestorów, może być odpowiedzią na jeden z jej najdotkliwszych problemów, którym jest bezrobocie. Atrakcyjność gminy zwykle zwiększa szanse na zatrudnienie oraz w rezultacie poprawia sytuację ekonomiczną mieszkańców. Rewitalizacja struktur miejskich ma na celu wzrost i rozwój wszystkich obszarów gminy, poprawę jakości życia jej mieszkańców i zbudowanie cennego poczucia tożsamości lokalnej.

W ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji został wybrany obszar przeznaczony do kompleksowej rewitalizacji. Na terenie tym zaobserwowano szczególną koncentrację problemów społecznych oraz brak ładu przestrzennego.

1.2. Cel opracowania

Gminny Program Rewitalizacji opracowuje się w celu przygotowania procesu wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, prowadzonego przez interesariuszy rewitalizacji, zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.)

Interesariuszami rewitalizacji, zgodnie z ww. ustawą są w szczególności:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

1.3. Metodyka opracowania

Gminny Program Rewitalizacji gminy Nowy Dwór Gdański jest sporządzony w oparciu o Ustawę z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.) oraz inne dokumenty i wytyczne obowiązujące oraz powiązane z obszarem objętym opracowaniem, takie jak: strategie, plany, koncepcje i raporty.

Prace związane z przygotowaniem analitycznej części dokumentu polegały między innymi na zgromadzeniu informacji w celu zdiagnozowania problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych na obszarze gminy Nowy Dwór Gdański.

Przeprowadzono szereg badań, w tym:

- sfery społecznej obszaru znajdującego się w stanie kryzysowym, ze względu na koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji i kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, do których dobrano narzędzia takie jak: mapowanie behawioralne; mapa lokalnej aktywności; mapa otoczenia medialnego; badania metodą PAPI przez ankierów podczas happeningów na terenie zdegradowanym; badania metodą IDI; ankietyzacja w internecie; indeks partycypacji; analiza aktywności III sektora; analiza otwartego konkursu ofert 2012-2016; analiza danych statystycznych, w tym dotyczących osób objętych wsparciem przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; spacer studyjne; ścieżka wrażeń,

- sfery gospodarczej, a w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości oraz słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, do których dobrano narzędzia takie jak: analiza danych statystycznych oraz danych z Krajowego Rejestru Sądowego; analiza lokalizacji przedsiębiorstw; szczegółowa analiza struktury bezrobocia,
- sfery przestrzennej i środowiskowej, a w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska; niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych; degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska, do których dobrano narzędzia takie jak: analiza danych statystycznych; ankietyzacja; inwentaryzacja; analiza map oraz dokumentów strategicznych i planistycznych, w tym map powodziowych; ścieżka wrażeń oraz spacer studyjne.

Badanie kwestionariuszowe PAPI (*ang. Paper and Pencil Interview*) – rodzaj wywiadu, w trakcie którego ankieter wykorzystuje papierowy kwestionariusz wywiadu, czytając respondentowi pytania i zakreślając jego odpowiedzi. Dane pozyskane w czasie wywiadu były kodowane, a następnie wprowadzone do systemu badawczego. Badanie przeprowadzono zarówno wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i pozostałych mieszkańców na ulicach obszaru rewitalizowanego i w mieszkaniach. Badanie skierowane było również do przedstawicieli instytucji mających siedzibę na obszarze rewitalizacji.

Kwestionariusz składał się z 20 pytań badawczych podzielonych na trzy bloki:

- Problemy społeczne występujące na obszarze rewitalizowanym,
- Potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizowanego,
- Udział w życiu społecznym.

Wywiady Indywidualne Pogłębione (*ang. Individual In-Depth Interview*) to rodzaj badania jakościowego. Wywiad prowadzony jest indywidualnie i osobiście, przez moderatora w oparciu o kwestionariusz. Badanie to pozwala pogłębić wybrane zagadnienia i problemy. Wywiad kierowany był do lokalnych liderów/ek opinii, ekspertów/ek z danych dziedzin: animatorów kultury, aktywistów, przedsiębiorców, radnych, pracowników pomocy społecznej, przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Kwestionariusz składał się z 10 pytań podzielonych na trzy bloki:

- Charakterystyka obszaru rewitalizowanego,
- Potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizowanego,
- Integracja społeczna i zawodowa.

Badanie jakościowe z użyciem techniki indywidualnych wywiadów pogłębionych przeprowadzono na grupie 10 respondentów z Nowego Dworu Gdańskiego. Do badania zostali zaproszeni przedstawiciele lokalnych aktywistów, Rady Miejskiej, Powiatowego Centrum

Pomocy Rodzinie, instytucji kultury, edukacji, zarządców nieruchomości, przedsiębiorców, osób związanych ściśle z obszarem znajdującym się w zakolu rzeki Tugi na wschód od ulicy Obrońców Westerplatte. Respondenci to osoby, które mieszkają w Nowym Dworze Gdańskim (większość od urodzenia) i są związane zawodowo z miastem. Dzięki tak dobranemu spektrum ekspertów możliwe było uzyskanie danych i informacji w możliwie szerokim zakresie, pogłębienie wybranych problemów.

Prace związane z przygotowaniem dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański realizowane były przy aktywnym udziale społeczności lokalnej.

2. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi

2.1. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020

Uchwałą nr 587/XXXV/05 z dnia 18 lipca 2005 r. Sejmik Województwa Pomorskiego przyjął Strategię Rozwoju Województwa Pomorskiego, która jest głównym dokumentem strategicznym wytyczającym kierunki rozwoju województwa pomorskiego do 2020 roku.

Na podstawie analizy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego wywnioskowano, iż pomimo solidnej pozycji wyjściowej województwa w porównaniu do innych regionów, cechują je także niski poziom ładu przestrzennego oraz bariery rozwoju. Różnice pomiędzy rdzeniem metropolii trójmiejskiej, a pozostałymi obszarami województwa stale narastają. Dysproporcje widoczne są w braku nowych inwestycji zagranicznych, wysokim poziomie bezrobocia, w tym strukturalnego i niskim poziomie kształcenia ustawicznego i zawodowego. W rezultacie, jednym ze sposobów na zmniejszenie dysproporcji na tych obszarach może stać się program rewitalizacji.

Według wizji w omawianej Strategii, województwo pomorskie w roku 2020 będzie regionem cechującym się: nowoczesną gospodarką, aktywnymi mieszkańcami i atrakcyjną przestrzenią. Są to jednocześnie 3 cele strategiczne, skonkretyzowane w 10 celach operacyjnych i 35 kierunkach działania. Niektóre z celów dotyczą bezpośrednio tematyki związanej z rewitalizacją.

W ramach kierunków działań cel strategiczny 1. *Nowoczesna Gospodarka*, w ramach celu operacyjnego 1.1. *Wysoka efektywność przedsiębiorstw*, obejmuje pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych oraz zapewnienie mieszkańcom dostępu do sieci szerokopasmowego Internetu, w tym sieci o szerokiej przepustowości.

W ramach kierunków działań cel strategiczny 1. *Nowoczesna Gospodarka*, w ramach celu operacyjnego 1.3. *Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna*, obejmuje rozwój sieciowych i kompleksowych produktów turystycznych.

W ramach kierunków działań cel strategiczny 2. *Aktywni mieszkańcy*, w ramach celu operacyjnego 2.1. *Wysoki poziom zatrudnienia*, obejmuje aktywizację biernych zawodowo i bezrobotnych, wspieranie rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw, poprawę jakości kształcenia zawodowego i kształcenia ustawicznego.

W ramach kierunków działań cel strategiczny 2. *Aktywni mieszkańcy*, w ramach celu operacyjnego 2.2. *Wysoki poziom kapitału społecznego*, obejmuje systemowe wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych, podnoszenie poziomu tożsamości regionalnej i lokalnej oraz integrację społeczności lokalnej, aktywne uczestnictwo w kulturze, sporcie i rekreacji oraz kompleksową rewitalizację i rozwój przestrzeni publicznych.

W ramach kierunków działań cel strategiczny 3. *Atrakcyjna przestrzeń*, w ramach celu operacyjnego 3.3. *Dobry stan środowiska*, obejmuje rozwój systemów odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych oraz wód opadowych i roztopowych, ograniczanie zagrożeń powodziowych, rozwój kompleksowych systemów zagospodarowania odpadów komunalnych, zachowanie walorów przyrody i poprawę spójności przyrodniczej oraz rozwój monitoringu środowiska i zagrożeń powodziowych.

2.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego

Dokument ten przyjęty uchwałą nr 1004/XXXIX/09 z dnia 26 października 2009 roku Sejmiku Województwa Pomorskiego jako główny cel przyjął hasło „Długookresowego równoważenia rozwoju różnych sfer życia i działalności w przestrzeni województwa”. Działania na tej płaszczyźnie mają być kluczem do zrealizowania celów polityki przestrzennej.

Głównymi czynnikami wspomagającymi rozwój województwa mają być:

- a) *Rosnące możliwości inwestycyjne krajowych inwestorów i skłonność do inwestowania,*
- b) *Rozwój infrastruktury gospodarczej, w tym banków i innych instytucji finansowych,*
- c) *Rosnąca siła nabywcza ludności, a w ślad za tym rosnący popyt, m. in. na produkty regionalne,*
- d) *Gospodarka oparta na usługach związanych z biznesem, nauką, edukacją, kulturą i rozrywką, mediami, zarządzaniem, przetwarzaniem informacji,*
- e) *Zrestrukturyzowana gospodarka morska i dziedziny z nią związane,*
- f) *Wzmacnianie „społecznych warunków kreowania innowacji”, w tym rozwijanie instytucji nauki i edukacji pomnażające kapitał ludzki,*
- g) *Rozwój produkcji „wysokiej techniki”,*
- h) *Tworzenie warunków umożliwiających uzyskiwanie wysokiego standardu jakości życia i środowiska przyrodniczego.*

W części poświęconej zasadom zagospodarowania przestrzennego za szczególnie ważne w kształtowaniu ładu przestrzennego uznano:

- a) *Ochronę różnorodności dziedzictwa kulturowego wykształconego w wyniku wielu procesów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej,*
- b) *Ochronę zachowanych zespołów obiektów zabytkowych o wyrazistej tożsamości,*
- c) *Wprowadzanie funkcji umożliwiających efektywne i racjonalne gospodarowanie obiektem zabytkowym,*
- d) *Unikanie przekształceń przestrzennych mogących zagrażać zasobom dziedzictwa kulturowego, np.: dysharmonijne lub szkodliwe sąsiedztwo,*
- e) *Stwarzanie przestrzennych warunków dla kontynuacji funkcji tożsamyh dla tradycji miejsca, których podtrzymywanie jest racjonalne,*

- f) *Ekspozowanie w strukturze przestrzennej, w panoramach i sylwetach miejscowości elementów najcenniejszych i udostępnianie miejsc o wysokich walorach kulturowych, w szczególności zabytków rangi światowej, europejskiej i krajowej oraz wybitnych dóbr kultury współczesnej,*
- g) *Komponowanie nowych struktur z uwzględnieniem historycznej zabudowy – uzupełnianie istniejących struktur o nowe elementy tworzące harmonijną całość.*

Dokument szczególną uwagę zwraca również na ochronę walorów krajobrazowych, a tym samym na zachowanie panoram widokowych i wewnątrz architektoniczno-krajobrazowych, odtworzenie krajobrazów zdegradowanych, ale także na kształtowanie nowych walorów oraz odtwarzanie i ekspozowanie dominant architektonicznych.

W kwestii ochrony zdrowia, edukacji, kultury i sportu Plan zakłada optymalizację sieci tych obiektów oraz rozwijanie na obszarze województwa ośrodków promujących i przedstawiających dziedzictwo kulturowe Pomorza o znaczeniu regionalnym.

W kwestii turystyki dokument zakłada jako zasady zagospodarowania przestrzennego:

- a) *Rozwój bazy noclegowej w pierwszej kolejności w oparciu o możliwości adaptacji istniejącej zabudowy dotychczas pełniącej inne funkcję*
- b) *Realizację zagospodarowania turystycznego i urządzeń rekreacji jako atrakcji towarzyszących trasom turystycznym wykorzystywanym masowo*
- c) *Spójne kształtowanie systemu szlaków turystycznych, których przebiegi powinny być kształtowane z myślą o zachowaniu hierarchii, potrzebach różnych użytkowników, ponadto łączyć się w sieć o zasięgu międzyregionalnym i międzynarodowym*
- d) *Ograniczanie presji turystycznej na obszary wrażliwe przyrodniczo, kulturowo i krajobrazowo przez zapewnienie infrastruktury obsługi ruchu turystycznego przeciwdziałającej dewastacji tych obszarów*
- e) *Ograniczanie intensywności zagospodarowania stref przybrzeżnych jezior, realizacja zagospodarowania w przypadku jezior rynnowych przez zagospodarowanie tylko jednej strony jeziora.*

Szczególny nacisk w sferze turystyki dokument przykładą także do rozwoju infrastruktury krajoznawczej, w tym opartej na ośrodkach prezentujących dziedzictwo kulturowe Żuław Wiślanych. Ustala się również sieć tras rowerowych, która miałaby znaczenie regionalne, ponadregionalne i międzynarodowe. Nawiązywałaby do systemu EURO-VELO i przebiegałaby od miejscowości Złakowo w województwie zachodniopomorskim do Kępin Małych w warmińsko-mazurskim, włączając w trasę Nowy Dwór Gdański.

Innym poruszonym aspektem jest odprowadzenie ścieków bytowych z terenów planowanej zabudowy wyłącznie do sieci kanalizacyjnej zakończonej sprawną oczyszczalnią ścieków (w szczególności uwaga ta dotyczy m. in. miejscowości Nowy Dwór Gdański).

Celem przestrzennym dokumentu jest rozwój stref centralnych miast, w tym: rewitalizacja obszarów śródmiejskich, a tym samym hamowanie procesów suburbanizacji i rozlewania się miast, a także poprawa walorów architektonicznych i urbanistycznych obszarów usytuowanych centralnie wraz z kształtowaniem przestrzeni publicznej.

2.3. Strategia Rozwoju Powiatu Nowodworskiego

Strategia Rozwoju Powiatu Nowodworskiego została przyjęta uchwałą nr XIV/89/2015 z dnia 30 grudnia 2015 roku przez Radę Powiatu Nowodworskiego. Jest dokumentem o charakterze strategicznym, którego wizja skupia się na konkurencyjności gospodarczej na tle innych powiatów, rozpoznawalności turystyczno-rolniczej oraz przede wszystkim na aktywności i integracji lokalnej społeczności. Rozwój w regionie ma postępować na podstawie zasad zrównoważonego rozwoju, a liczne z szczegółowych celów operacyjnych dotyczą działań mających za zadanie przekształcenie i ożywienie wyodrębnionego obszaru.

Działaniami skutecznymi dla cel operacyjny *1.1.1 Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej i osadniczej Powiatu Nowodworskiego* w ramach celu strategicznego *1.1 Konkurencyjna i partnerska gospodarka* są: stworzenie oferty inwestycyjnej, która będzie bazowała na regionalnych specjalizacjach, zwiększenie areału gruntów i dostosowanie ich pod potrzeby potencjalnych inwestorów, nawiązanie współpracy z Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną i Invest Pomerania, pozyskanie nowych przedsiębiorców, opracowania marki powiatu oraz stworzenie systemu zachęt inwestycyjnych.

Działaniami skutecznymi dla cel operacyjny *1.1.2 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości* w ramach celu strategicznego *1.1 Konkurencyjna i partnerska gospodarka* są: promowanie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami, wspieranie nowych technologii, stworzenie systemu wspierania obsługi biznesu oraz promocja procesów samozatrudnienia.

Działaniami skutecznymi dla cel operacyjny *1.2.1 Utworzenie całorocznej oferty turystyczno-kulturalnej* w ramach celu strategicznego *1.2 Turystyka katalizatorem dynamicznego rozwoju gospodarczego* są: poprawa stanu obiektów zabytkowych, poprawa stanu infrastruktury, budowa nowych ścieżek rowerowych, dróg pieszych, promocja turystyki 3S, rozwój kolei wąskotorowej, wspieranie turystyki aktywnej w oparciu o istniejące walory, dziedzictwo kulturowe oraz ekonomię wody, nadanie obecnym atrakcjom nowych funkcji, które pomogąby aktywizować społecznie mieszkańców, budowanie tożsamości lokalnej oraz aktywizacja kulturowa mieszkańców.

Działaniami skutecznymi dla cel operacyjny *1.2.2 Stworzenie i promocja spójnej marki turystyczno-kulturalnej Powiatu Nowodworskiego* w ramach celu strategicznego *1.2 Turystyka katalizatorem dynamicznego rozwoju gospodarczego* jest opracowanie spójnego Systemu Identyfikacji Wizualnej i na jego podstawie stworzenie marki turystycznej i kulturalnej charakterystycznej dla regionu oraz jej promocja.

Działaniami skutecznymi dla cel operacyjny *1.3.1 Wzrost poziomu wynagrodzeń powiatu* w ramach celu strategicznego *1.3 Wzrost dochodów mieszkańców i samorządów powiatu* są: pozyskanie nowych inwestorów, tworzących nowe, atrakcyjne miejsca pracy, promowanie elastycznych form zatrudnienia, wspieranie mieszkańców w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych i promowanie branż wymagających wyższych kwalifikacji.

Działaniami skutecznymi dla cel operacyjny *2.1.1 Aktywizacja biernych zawodowo i bezrobotnych* w ramach celu strategicznego *2.1 Rozwinięty i w pełni wykorzystany kapitał ludzki*

są: warsztaty i szkolenia wspierające bezrobotnych i pomagające w ich aktywizacji oraz programy promujące idee przedsiębiorczości.

Działaniami skutecznymi cel operacyjny *2.1.2 Aktywizacja wykluczonych społecznie* w ramach celu strategicznego *2.1 Rozwinięty i w pełni wykorzystany kapitał ludzki* są: budowa infrastruktury ułatwiającej dostęp osobom niepełnosprawnym, działania integrujące społeczność oraz działania na rzecz wyrównania szans.

Działaniami skutecznymi cel operacyjny *2.1.3 Wzrost aktywności sportowej mieszkańców Powiatu* w ramach celu strategicznego *2.1 Rozwinięty i w pełni wykorzystany kapitał ludzki* są: budowa infrastruktury sportowej dostępnej zimą, promocja aktywnego stylu życia, organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych, promowanie działalności lokalnych klubów sportowych, wprowadzenie atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu.

Działaniami skutecznymi cel operacyjny *2.1.6 Podniesienie poziomu jakości edukacji oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy* w ramach celu strategicznego *2.1 Rozwinięty i w pełni wykorzystany kapitał ludzki* są: nawiązanie współpracy regionalnych szkół z jednostkami edukacyjnymi wyższego rzędu, dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku, wprowadzenie systemu doradztwa zawodowego, współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, prowadzenie szkoleń i warsztatów zwiększających poziom klasyfikacji zawodowych oraz dotyczące świadomych wyborów kierunków kształcenia, monitoring rynku pracy, dopasowanie programów kształcenia do potrzeb rynku pracy, rozszerzanie ilości i jakości praktyk i staży.

Działaniami skutecznymi cel operacyjny *2.2.1 Poprawa poziomu i jakości współpracy lokalnej społeczności z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi* w ramach celu strategicznego *2.2 Wartościowy kapitał społeczny* są: szkolenia i treningi pracowników instytucji urzędniczych, wspieranie instytucji i zachowań działających na rzecz integracji mieszkańców, wspieranie idei społecznej odpowiedzialności biznesu, promowanie zasad ekonomii społecznej, badanie potrzeb i zachowań społecznych oraz zwiększenie udziału młodzieży i osób starszych w życiu publicznym.

2.4. Strategia Rozwoju Gminy Nowy Dwór Gdański

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Dwór Gdański została przyjęta uchwałą nr 323/XXXIX/2014 z dnia 26 czerwca 2014 roku przez Radę Miejską w Nowym Dworze Gdańskim. Opiera swój program na zasadach zrównoważonego rozwoju. Szczególnie istotne cele zawarte w dokumencie, to: propagowanie tradycji i budowanie tożsamości regionalnej, dbałość o krajobraz kulturowy, wykorzystanie dogodnej lokalizacji oraz aktywność lokalnej społeczności. Zagadnienia rewitalizacji w sposób szczegółowy określają niektóre z celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunki ich działań.

W ramach kierunków działań celu strategicznego *1. Aktywna społeczność gminna*, w ramach celu operacyjnego *1.1 Budowa kapitału społecznego*, kierunkami działań są: wzrost poziomu tożsamości lokalnej, rewitalizacja przestrzeni publicznej, upowszechnienie wolontariatu oraz alternatywnych form współdziałania ze szczególnym uwzględnieniem opieki nad osobami

starszymi, wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych i działania na rzecz integracji społeczności lokalnej.

W ramach kierunków działań celu strategicznego 1. *Aktywna społeczność gminna*, w ramach celu operacyjnego 1.2 *Wzrost zatrudnienia*, kierunkami działań są: wspieranie inicjatyw rozwoju ekonomii społecznej, rozpowszechnianie idei kształcenia ustawicznego i kształcenia osób dorosłych oraz pobudzanie świadomości i wsparcie osób wykluczonych społecznie.

W ramach kierunków działań celu strategicznego 1. *Aktywna społeczność gminna*, w ramach celu operacyjnego 1.3 *Systematyczne podnoszenie poziomu edukacji*, kierunkami działań są: kontynuowanie efektywnych działań edukacyjnych na poziomie podstawowym i gimnazjalnym, wsparcie programów edukacyjnych na rzecz uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (w tym szczególnie uzdolnionych), tworzenie warunków oraz działania na rzecz wzbogacenia oferty edukacyjnej oraz spędzania czasu wolnego na rzecz osób starszych.

W ramach kierunków działań celu strategicznego 2. *Rozwijająca się gospodarka*, w ramach celu operacyjnego 2.3 *Bogata i rozpoznawalna oferta turystyczna i kulturalna*, kierunkami działań są: budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury kulturalnej i turystycznej ze szczególnym uwzględnieniem obiektów zabytkowych, wzbogacenie oferty kulturalnej i wypracowanie dodatkowych sposobów jej rozpowszechniania, działania na rzecz tworzenia produktów regionalnych, wspieranie inicjatyw na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego, efektywne wykorzystanie istniejących zasobów turystycznych, zagospodarowanie akwenów wodnych wraz z budową i modernizacją infrastruktury towarzyszącej, wspieranie działań na rzecz rozwoju oferty turystycznej i agroturystycznej.

W ramach kierunków działań celu strategicznego 3. *Czyste środowisko i atrakcyjna przestrzeń*, w ramach celu operacyjnego 3.1 *Tworzenie miejsca dobrego do zamieszkania*, kierunkami działań są budowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej dla mieszkańców, budowa i modernizacja infrastruktury sportowej, budowa i modernizacja infrastruktury drogowej, wsparcie inicjatyw na rzecz zwiększania atrakcyjności obszaru jako miejsca do zamieszkania.

W ramach kierunków działań celu strategicznego 3. *Czyste środowisko i atrakcyjna przestrzeń*, w ramach celu operacyjnego 3.2 *Utrzymanie czystości środowiska naturalnego oraz regulacja stosunków wodnych*, kierunkami działań są wspieranie działań z zakresu monitoringu środowiska naturalnego oraz poprawy jakości powietrza, wód i gleb, edukacja mieszkańców gminy oraz innych osób z zakresu ochrony środowiska oraz regulacji stosunków wodnych, popularyzacja i wspieranie rozwoju przemysłu nieuciążliwego dla środowiska i wpisującego się w zasady zrównoważonego rozwoju, działania na rzecz regulacji systemu melioracji oraz zabezpieczeń przeciwpowodziowych.

2.5. Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nowy Dwór Gdański

Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nowy Dwór Gdański uchwalone przez Radę Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim uchwałą nr 67/X/95 z dnia 2 czerwca 1995 r. jest dokumentem planistycznym, wyznaczającym kierunki

rozwoju i stanowiącym wytyczne w prowadzeniu dalszych prac w zakresie polityki przestrzennej. W oparciu o szczególnie istotne walory krajobrazowe i kulturowe Studium wskazuje szczególnie obszary ochrony konserwatorskiej oraz nakazuje ustalenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego stref ścisłej ochrony konserwatorskiej. *W ramach tej strefy ustala się szczególne zasady ochrony: bezwzględny priorytet wymagań konserwatorskich z wymogiem rewitalizacji terenu i obiektów, ochrona ruralistycznych i architektonicznych wartości historycznych, zachowanie cech historycznych przy remontach i modernizacji, nawiązanie do cech historycznych przy realizacji nowych obiektów, likwidacja obiektów dysharmonizujących krajobraz, zachowanie w możliwie maksymalnym stopniu historycznych podziałów parcelacyjnych, ochrona historycznych cmentarzy, ogranicza się wysokość nowej zabudowy, obowiązuje jej ekstensywny charakter nie powodujący utraty wartości ekspozycyjnych w wyznaczonych strefach.*

Podstawowymi ustaleniami uwarunkowań i kierunków rozwoju gminy są rozwój funkcji turystycznych, w tym agroturystycznych i zaspokojenie podstawowych potrzeb ludności.

W celu zabezpieczenia warunków dla swobodnego przemieszczania się elementów przyrody, w rzeczonym dokumencie Studium ustala się ochronę korytarzy ekologicznych wzdłuż następujących cieków wodnych: rzeka Świąta i rzeka Tuga. W obszarze korytarzy ekologicznych obowiązuje zakaz wznoszenia obiektów ograniczających swobodne przemieszczanie elementów przyrody, zakaz zmiany stosunków wodnych (z wyjątkiem niezbędnych ze względów przeciwpowodziowych), zakaz karczowania drzew i krzewów z wyjątkiem zabiegów ściśle sanitarnych oraz wynikających z ochrony przeciwpowodziowej. Obowiązuje realizacja mostów drogowych jako ekologicznych tj. dostosowanie przęseł i obudowy cieków dla przemieszczania różnych form świata zwierzęcego.

Obejmuje się pełną ochroną system wałów przeciwpowodziowych rzeki Tugi. Wszelka działalność w obrębie elementów systemu osłony przeciwpowodziowej i melioracji wymaga uzgodnień z właściwymi służbami oraz zgodności z prawem wodnym. Rzędne korony wałów należy dostosowywać do aktualnych prognoz wezbrań powodziowych.

Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nowy Dwór Gdański wyznacza na obszarze objętym opracowaniem sprecyzowane kierunki dotyczące głównie nabrzeży rzeki Tugi oraz kształtowania zabudowy w kontekście historycznych obiektów. Zaznacza również, że obszar powinien rozwijać się turystycznie, w tym w postaci agroturystyki.

2.6. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Nowy Dwór Gdański

Strategia została przyjęta uchwałą nr 54/VI/2015 z dnia 16 kwietnia 2015 r. przez Radę Miejską w Nowym Dworze Gdańskim i powstała w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i nakłada obowiązek uwzględnienia w niej programów mających za zadanie rozwiązywanie problemów alkoholowych i innych, pomocy społecznej oraz integrację osób z grupy szczególnego ryzyka. Główną misją strategii jest pomoc społeczna, a obszar jej działań podzielono na trzy główne priorytety:

- Sprawnie działająca rodzina

*Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa*

- Przeciwdziałanie marginalizacji różnych grup społecznych
- Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz mieszkańców gminy Nowy Dwór Gdański

W ramach pierwszego celu strategicznego celami operacyjnym są:

- Wspieranie rodziny w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
- Wspieranie rodzin w kryzysie
- Tworzenie warunków spełniających aktywność rodzin i promocja zdrowego stylu życia

Drugi priorytet jako główne obszary działań wyznacza:

- Wspieranie działań na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych
- Wspieranie działań na rzecz osób długotrwale bezrobotnych i ich rodzin
- Wspieranie działań na rzecz ochrony zdrowia psychicznego
- Wspieranie działań na rzecz przeciwdziałania bezdomności i wspieranie osób opuszczających zakłady karne

Natomiast trzeci cel strategiczny zakłada:

- Tworzenie i rozwijanie wysokich standardów jakości usług instytucji pomocy społecznej
- Wspieranie działań na rzecz osób długotrwale bezrobotnych i ich rodzin
- Tworzenie warunków dobrej współpracy i wspieranie działań pomiędzy instytucjami
- Budowanie poczucia odpowiedzialności społecznej mieszkańców

W Gminny Program Rewitalizacji, w związku z nagromadzeniem na obszarze problemów społecznych, wpisują się zadania komplementarne do priorytetów Strategii.

2.7. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowy Dwór Gdański

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego uchwalony uchwałą nr 260/XL/98 z dnia 25 czerwca 1998 r. jest aktem prawa miejscowego, określającym przeznaczenie, warunki zagospodarowania terenu i rozmieszczenie inwestycji celu publicznego. Według jego zapisów podstawowymi funkcjami gminy są:

- produkcja rolna,
- rozwój turystyki, w tym agroturystyki,
- zaspokojenie podstawowych potrzeb ludności.

Do innych ważnych ustaleń planu należą:

- Na obszarze gminy zabrania się lokalizowania obiektów przemysłowych i innych szczególnie szkodliwych dla środowiska.
- Ustala się obowiązującą zasadę kształtowania architektury w oparciu o elementy architektury żuławskiej.
- Ustala się pełną ochronę istniejącego systemu osłony przeciwpowodziowej, melioracji i nawodnień.

- Celem rehabilitacji zabudowy mieszkaniowej jest poprawa jej walorów użytkowych i estetycznych.
- W decyzjach ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, związanych z sąsiedztwem pomników przyrody, należy uwzględnić: zakaz wznoszenia nowych obiektów kubaturowych w odległości mniejszej aniżeli 15 m od korony chronionego drzewa, nakaz wykonania specjalnych zabezpieczeń w wypadku prowadzenia sieci podziemnych w sąsiedztwie korzeni w celu ich pełnej ochrony oraz maksymalne ograniczenie powierzchni utwardzonych.

2.8. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowy Dwór Gdański

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego uchwalony Uchwałą nr 259/XL/98 z dnia 25 czerwca 1998 r. dotyczy terenu wyznaczonego jako obszar kryzysowy. Jako podstawowe funkcje miasta Nowy Dwór Gdański plan ustala:

- ponadlokalny ośrodek obsługi rolnictwa i ludności,
- regionalny węzeł komunikacji drogowej,
- lokalny ośrodek turystyki krajoznawczej,
- lokalny ośrodek obsługi ludności i rolnictwa.

Do innych ważnych ustaleń dla miasta należą:

- Na terenach istniejącego zainwestowania zabudowa może podlegać wymianie, rozbudowie, przebudowie, zmianie sposobu użytkowania, łącznie ze zmianą rozgraniczenia działek.
- Ustala się zasadę kształtowania architektury w oparciu o elementy tradycji związanej z miastem.
- Wszystkie budynki usługowe i administracyjne muszą być dostępne dla osób niepełnosprawnych, poprzez właściwe ukształtowanie terenu oraz dojść.
- Inne budynki należy dostosować dla osób niepełnosprawnych, jeżeli są przeznaczone do takiego użytkowania.
- Ustala się obowiązującą zasadę, że wszelkie uciążliwości wynikające z użytkowania terenów lub budynków nie mogą przenikać granic własności lub użytkowania.

Szczegółowe ustalenia dotyczące delimitowanego obszaru ustalają:

- powiązanie zabudowy historycznej ze współczesną,
- nadanie obszarowi cech centrum miejskiego,
- eksponowanie funkcji kulturalnych, handlowych i administracyjnych,
- uszczegółowienia układu ciągów pieszych i rowerowych,
- właściwą organizację terenów zielonych i ich powiązanie z rzeką Tugą,
- zmiany w organizacji ruchu samochodowego i zwiększenie ilości miejsc parkingowych,
- maksymalne eliminowanie ogrodzeń na rzecz elementów małej architektury i zieleni.

Wyznacza się obszar korytarza ekologicznego, obejmującego rzekę Tugę i część terenów przyległych. Ustala się następujące zasady, obowiązujące w obszarze korytarza ekologicznego:

- wszelkie działania należy podporządkować rozwojowi i przemieszczaniu się różnych elementów przyrody,
- dopuszcza się ograniczoną wycinkę drzew i krzewów grożących możliwością przewrócenia się do rzeki oraz utrudniających spływ wód powodziowych.

Dla terenów przy rzece Tugę ustala się jako funkcję podstawową zieleni parkową i leśną. W obrębie terenów wszystkie funkcje kolizyjne przeznacza się do likwidacji. W kompozycji zieleni należy eksponować gatunki związane z tradycyjnym krajobrazem żuławskim.

Dla pozostałej części obszaru plan ustala jako funkcję podstawową zabudowę mieszkaniową z usługową lub zabudowę usługową.

3. Charakterystyka sytuacji w gminie

3.1. Podstawowe dane demograficzne

W gminie Nowy Dwór Gdański mieszka łącznie 18 079¹osób, z czego 55,4% zamieszkuje miasto Nowy Dwór Gdański. Pozostałe 44,6% stanowi ludność wsi: Gozdawa, Jazowa, Kmiecin, Kępiny Małe, Kępki, Lubieszewo, Marynowy, Marzęcino, Myszewko, Orliniec, Orłowo, Osłonka, Powalina, Rakowiska, Rychnowo Żuławskie, Solnica, Starocin, Stobna, Tuja, Wierciny, Żelichowo i pozostałych miejscowości. 50,9% mieszkańców gminy stanowią kobiety, a współczynnik feminizacji wynosi 104. W roku 2014 odnotowano 168 zameldowań.

Przyrost naturalny jest dodatni i wynosi 31², czyli jest wyższy niż w województwie pomorskim oraz w skali Polski³. Średni wiek mieszkańca gminy to 38 lat⁴.

Z powodu braku obowiązku meldunku, trudno jest oszacować dokładną skalę migracji wewnętrznych oraz zewnętrznych, jednak z danych zgromadzonych przez Główny Urząd Statystyczny w Gdańsku wynika, że saldo migracji w gminie jest ujemne i wynosi około -104.

3.2. Wymiar społeczny

3.2.1. Edukacja

Na terenie gminy działają publiczne placówki oświatowe gminy takie jak: Zespół Szkół nr 1, Zespół Szkół nr 2, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Ireny Sendlerowej w Nowym Dworze Gdańskim, Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi w Nowym Dworze Gdańskim, Szkoła Podstawowa nr 1 w Nowym Dworze Gdańskim, Szkoła Podstawowa nr 2 w Nowym Dworze Gdańskim, Szkoła Podstawowa w Lubieszewie, Szkoła Podstawowa w Wiercinach, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kmiecinie, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Marzęcinie, Miejskie

¹Dane z Banku Danych Lokalnych aktualne na dzień 20.06.2016 r.

²Dane ze Statystycznego Vademecum Samorządowca 2015 (Główny Urząd Statystyczny w Gdańsku)

³Dane z Banku Danych Lokalnych aktualne na dzień 08.06.2016 r.

⁴Dane z Głównego Urzędu Statystycznego na 2014 r.

Przedszkole nr 4 w Nowym Dworze Gdańskim oraz niepubliczne: Niepubliczne Przedszkole nr 1, Niepubliczne Przedszkole „Wesołe Smerfiki”, Niepubliczne Przedszkole „Calineczka”, które działają na terenie gminy Nowy Dwór Gdański.

Na terenie gminy znajduje się 7 przedszkoli, w których są łącznie 453 miejsca, 6 szkół podstawowych, do których uczęszcza 1135 dzieci i 4 szkoły gimnazjalne z 572 uczniami. W porównaniu do województwa, mieszkańcy gminy mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Największy odsetek wśród nich posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe i podstawowe ukończone.

Przedział wiekowy	liczba dzieci
0-2 lata	555
3-6 lat	802
7-12 lat	1121
13-15 lat	624

Ludność gminy według edukacyjnych grup wiekowych w 2014 r.

3.2.2. Kultura

Wiele wydarzeń: spotkań, koncertów, wycieczek i warsztatów organizowanych jest przez Żuławski Ośrodek Kultury oraz Żuławski Park Historyczny, których siedziby znajdują się w Nowym Dworze Gdańskim. Poza repertuarem działań wymienionych jednostek, w gminie organizowane są również inne cykliczne oraz jednorazowe spotkania będące alternatywą spędzania wolnego czasu dla mieszkańców gminy oraz turystów.

3.2.3. Organizacje i stowarzyszenia

Na terenie gminy zarejestrowanych jest 55 stowarzyszeń⁵ lub innych organizacji społecznych i zawodowych oraz fundacji i zakładów opieki zdrowotnej:

- Towarzystwo Rozwoju Powiatu Nowodworskiego
- Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nowym Dworze Gdańskim w likwidacji
- Ludowy Klub Sportowy „Żuławy” w Nowym Dworze Gdańskim
- Żuławskie Towarzystwo Sportowe
- Stowarzyszenie Miłośników Nowego Dworu Gdańskiego – Klub Nowodworski
- Stowarzyszenie „Sprawni Inaczej”
- Towarzystwo Kulturalne „Iwa”
- Stowarzyszenie Wspólnot Mieszkaniowych Nowy Dwór Gdański w likwidacji
- Stowarzyszenie Kupców Żuławskich w Nowym Dworze Gdańskim
- Akademicki Klub Wspinaczkowy
- Stowarzyszenie Pomocy Szpitalowi w Nowym Dworze Gdańskim w likwidacji
- Stowarzyszenie dla osób niepełnosprawnych „Pomocna dłoń”
- Międzyzakładowy Związek Zawodowy Pracowników Ochrony Zdrowia przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Nowym Dworze Gdańskim

⁵Dane z Krajowego Rejestru Sądowego aktualne na dzień 17.08.2016r.

*Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa*

- Stowarzyszenie Jazowa
- Stowarzyszenie Żuławy
- Fundacja Pomocy Dzieciom „MANWIN” w likwidacji
- Stowarzyszenie Nasze Żuławy w likwidacji
- Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja i Pomoc”
- Ochotnicza Straż Pożarna w Nowym Dworze Gdańskim
- Stowarzyszenie Przyjaciół Marzęcina
- Stowarzyszenie „Nasza Wieś Stobna”
- Powiatowy Cech Rzemiosł Różnych w Nowym Dworze Gdańskim
- Centrum Ochotników Cierpienia Diecezji Elbląskiej
- Stowarzyszenie Bractwa Żeglarskiego „Kaper”
- Stowarzyszenie na Rzecz Matek i Dzieci Maltretowanych oraz Dzieci Bezdomnych „Oaza”
- Fundacja Zielona Fabryka
- Stowarzyszenie Żuławskiej Kolei Dojazdowej
- Stowarzyszenie Kmiecin
- Instytut Delfy Wisły
- Stowarzyszenie Osiedla Jaśminowa
- Stowarzyszenie Miłośników Wsi Marynowy
- Stowarzyszenie Strefa Turystyczna Nogat
- Fundacja „Ciepło Życia” w likwidacji
- Lokalna Grupa Działania Żuławy i Mierzeja
- Żuławska Lokalna Grupa Działania
- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Zakładu Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Nowym Dworze Gdańskim
- Stowarzyszenie „Kępi”
- Stowarzyszenie Miast Partnerskich Nowego Dworu Gdańskiego
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka - Rybacka Brać Mierzei
- Nowodworskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych
- Kółko Rolnicze w Jazowej w likwidacji
- Stowarzyszenie Żeglarskie „Wojtuś” w Nowym Dworze Gdańskim
- Stowarzyszenie Wsi Wierciny, Rakowo i Jazowa Druga „Razem”
- Stowarzyszenie Przedsiębiorców Powiatu Nowodworskiego w likwidacji
- Fundacja „Kreatywna Edukacja”
- Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Nowodworskiego Ogólniaka
- Nowodworskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie, ze Sprzężeniami, Dotkniętych Autyzmem, z Problemami w Porozumiewaniu się, Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym „Ikar”
- Warszawska54.org Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Zespołu Szkół nr 2
- Stowarzyszenie „Kochamy Żuławy”
- Stowarzyszenie Miłośników Kolei Wąskotorowej
- Ochotnicza Straż Pożarna w Marynowach
- „Mikael”
- Kółko Rolnicze – Koło Gospodyń Wiejskich w Jazowej
- Kółko Rolnicze – Koło Gospodyń Wiejskich „Słoneczna Tuja”

Na terenie gminy działają również jednostki takie jak Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim oraz szereg

innych, mających wpływ na wymiar społeczny gminy Nowy Dwór Gdański: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz wspólnoty religijne.

3.2.4. Mieszkalnictwo

W 2015 roku oddano do użytkowania 27 nowych mieszkań, natomiast według bilansów zasobów mieszkaniowych ich ogólna liczba to 5716. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości wynosi 110,5 m², a przeciętna liczba izb w lokalu 4,78, co stanowi większe wartości niż średnie te dla województwa, odpowiednio – 86,3 m² i 3,6 m²⁽⁶⁾.

3.2.5. Zjawiska problemowe

Zauważalnymi zjawiskami problemowymi w gminie są: duży udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, duży udział bezrobotnych w wieku produkcyjnym, duże migracje ludności na pobyt stały oraz zauważalne starzenie się społeczeństwa.

3.3. Wymiar gospodarczy

Na 1000 mieszkańców miasta Nowy Dwór Gdańsk w 2015 roku pracowało 221 osób, a w całej gminie tylko 141 osób⁷. W wieku produkcyjnym było 64,4% ludności gminy tj. 11 643 mieszkańców. Wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym w mieście liczył aż 18,7%, w gminie 16,4%, natomiast w powiecie wynosił 16,7%⁸.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
% ludności w wieku przedprodukcyjnym	21,2%	20,8%	20,5%	19,9%	19,5%	19,2%
% ludności w wieku produkcyjnym	65,4%	65,4%	65,3%	65,1%	64,6%	64,4%
% ludności w wieku poprodukcyjnym	13,4%	13,8%	14,3%	15,0%	15,8%	16,4%

Struktura ludności gminy Nowy Dwór Gdański wg wieku zdolności do pracy

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba osób pracujących	2479	2397	2394	2461	2592	2546
Liczba osób pracujących na 1000 ludności	135	131	131	135	143	141

Osoby pracujące w mieście Nowy Dwór Gdański

Wskaźnik bezrobocia dla gminy tj. procentowy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w 2015 r. 12,7%, od roku 2012 malejąc o łącznie 3,6 punktów procentowych. Wskaźnik ten jest wyższy od wartości dla powiatu nowodworskiego (11,8%) oraz znacznie wyższy od wartości dla województwa pomorskiego (5,4%). Liczba osób

⁶Dane z Głównego Urzędu Statystycznego

⁷Dane z GUS (bdl.stat.gov.pl) aktualne na dzień 11.10.2016 r.

⁸Dane z GUS (bdl.stat.gov.pl) aktualne na dzień 11.10.2016 r.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

bezrobotnych wyniosła 1482, co stanowi 82 osoby w przeliczeniu na 1000 mieszkańców⁹.
51,3% osób poszukujących pracy stanowią kobiety.

		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych	ogółem	1859	1850	1938	1909	1648	1482
	procent kobiet	52,8%	51,8%	52,1%	52,2%	51,7%	51,3%
	procent mężczyzn	47,2%	48,2%	47,9%	47,8%	48,3%	48,7%
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 ludności		102	101	106	105	91	82
Procentowy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym		15,5	15,5	16,3	16,1	14,1	12,7

Bezrobocie rejestrowane w gminie Nowy Dwór Gdański

Miasto Nowy Dwór Gdański pod koniec 2015 r. zamieszkiwały 762 osoby bezrobotne, w tym 56% kobiet. Wskaźnik bezrobocia w 2015 roku dla miasta wynosił 12%, dla terenów wiejskich 13,6%, a dla całej gminy 12,7%. W szczególnej sytuacji na rynku pracy było 672 bezrobotnych. Dla 733 osób Powiatowy Urząd Pracy ustalił profile pomocy. Do profilu I (osoby aktywne, gotowe od razu do podjęcia zatrudnienia) należy zaledwie 15 bezrobotnych, do profilu II (osoby wymagające intensywnego wsparcia ze strony urzędu w celu znalezienia zatrudnienia) – 412, a do profilu III (osoby oddalone od rynku pracy, wymagające szczególnego wsparcia ze strony urzędu i innych instytucji rynku pracy) – 306 osób. Zamieszczone poniżej wykresy obrazują strukturę bezrobocia wg wyróżnionych kryteriów¹⁰.

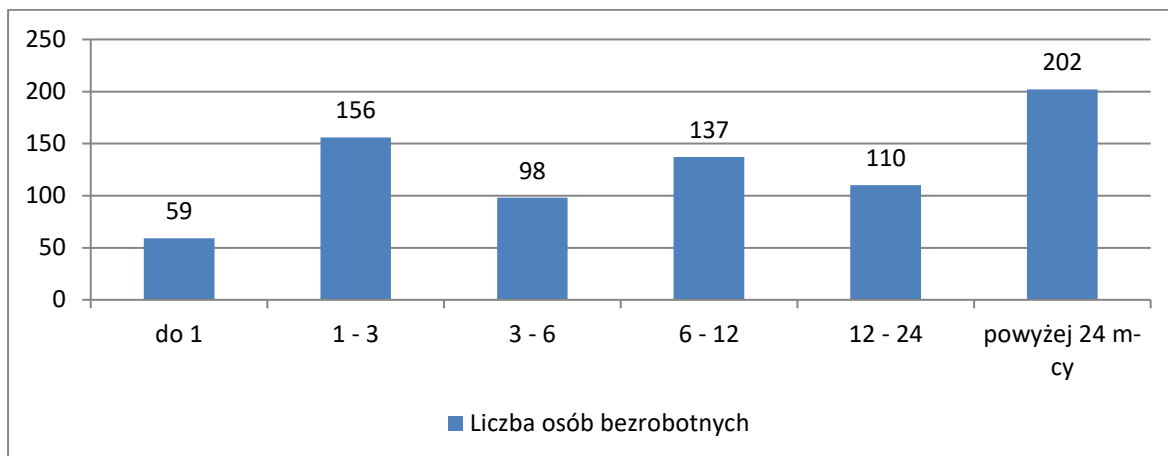
Z zebranych danych statystycznych wynika, że ponad co czwarta osoba bezrobotna (26,5%) pozostaje bez pracy na okres powyżej dwóch lat, a jedynie 41% osób znajduje zatrudnienie w ciągu pół roku. Jest to wartość bardzo niska w porównaniu z sytuacją w powiecie, gdzie odsetek ten wynosi 61%¹¹.

⁹Dane z GUS (bdl.stat.gov.pl) aktualne na dzień 11.10.2016 r.

¹⁰ Dane z PUP w Nowym Dworze Gdańskim

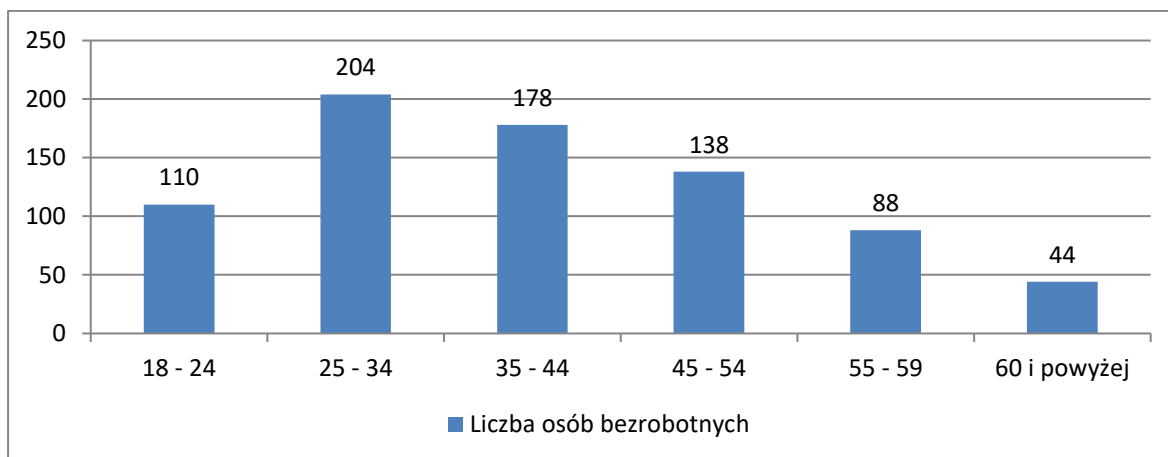
¹¹Dane z GUS (bdl.stat.gov.pl) aktualne na dzień 18.10.2016 r.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Struktura bezrobocia wg czasu pozostawania bez pracy w mieście Nowy Dwór Gdański w 2015 r.

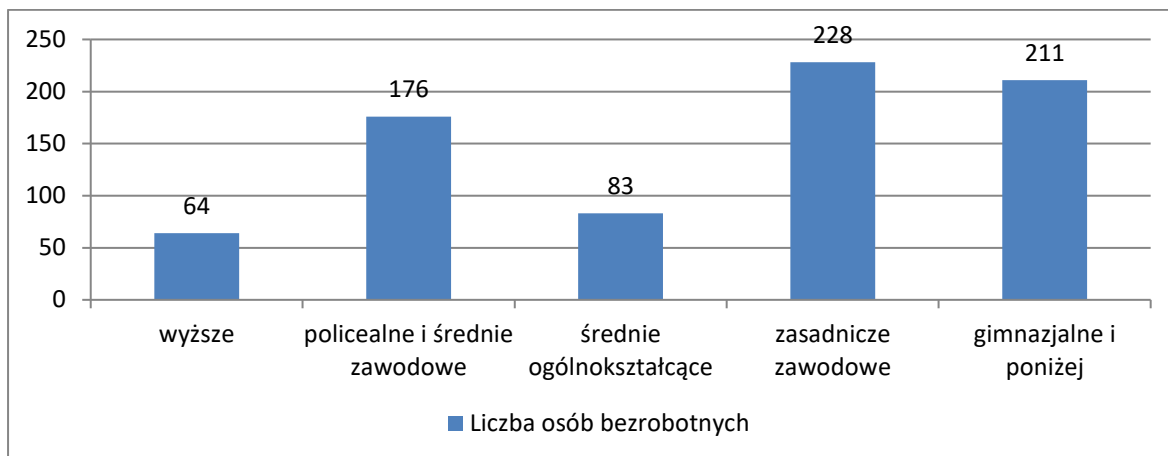
W strukturze wiekowej ponad połowę bezrobotnych (50,1%) stanowią osoby między 25 a 44 rokiem życia. Istotny jest jednak fakt, że co trzecia osoba pozostająca bez zatrudnienia jest w wieku co najmniej 45 lat, co wiąże się ze zwiększonymi trudnościami w znalezieniu pracy, szczególnie w przypadku osób starszych.

Struktura bezrobocia wg wieku w mieście Nowy Dwór Gdański w 2015 r.

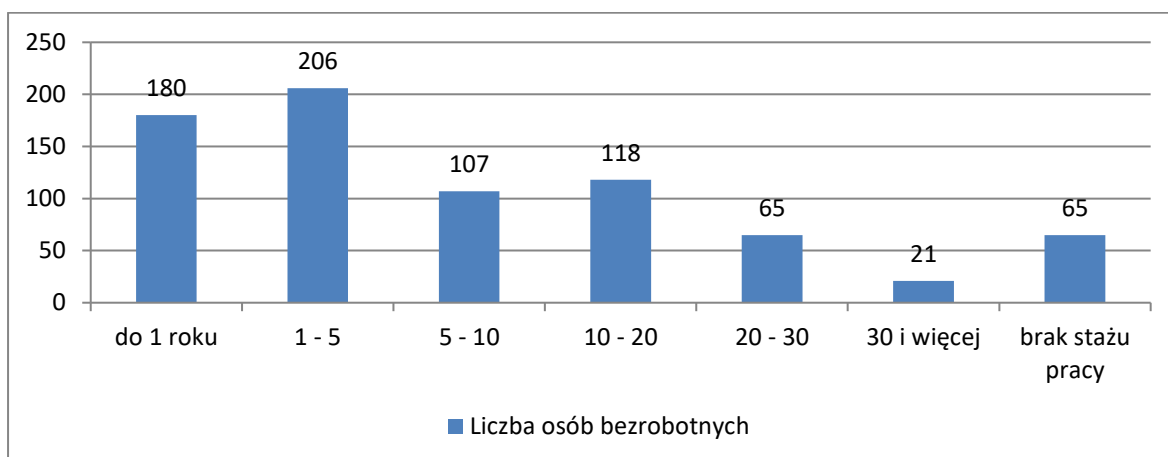
Zdecydowana większość osób bezrobotnych w mieście posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe. Aż 27,7% posiada jedynie wykształcenie gimnazjalne lub niższe. Mniej liczna grupa posiada wykształcenie policealne, średnie zawodowe i średnie ogólnokształcące. Jedynie 64 osoby mają natomiast dyplom wyższej uczelni.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Struktura bezrobocia wg wykształcenia w mieście Nowy Dwór Gdański w 2015 r.

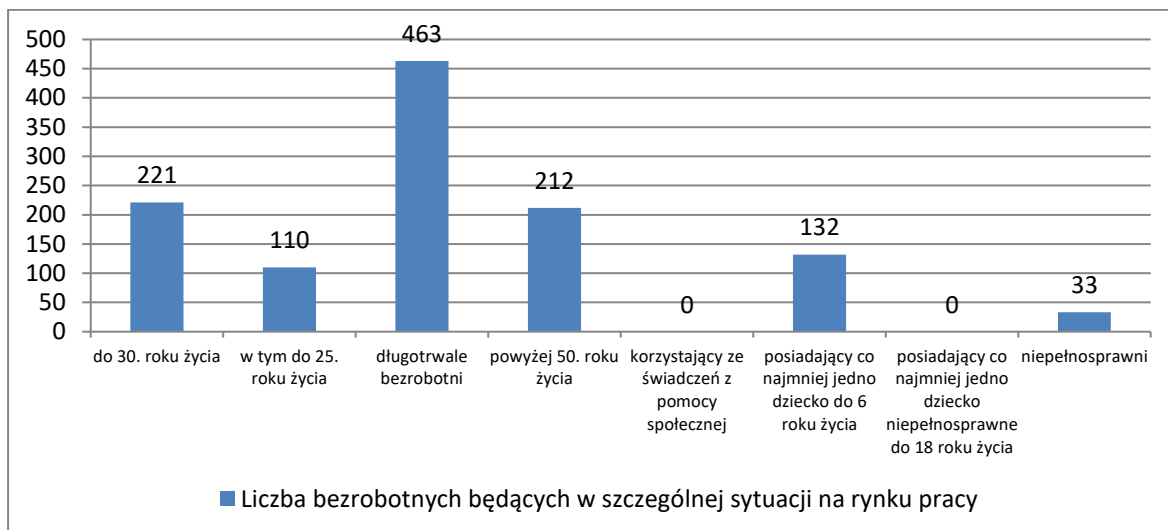
Około połowę osób bezrobotnych (50,7%) charakteryzuje staż pracy nieprzekraczający 5 lat, co pokrywa się częściowo z wysoką liczbą osób bezrobotnych w młodym wieku. Ponadto 65 osób nie posiada wcześniejszego doświadczenia zawodowego. Z kolei odsetek osób ze stażem pracy powyżej 10 lat wynosi jedynie 11,3%.

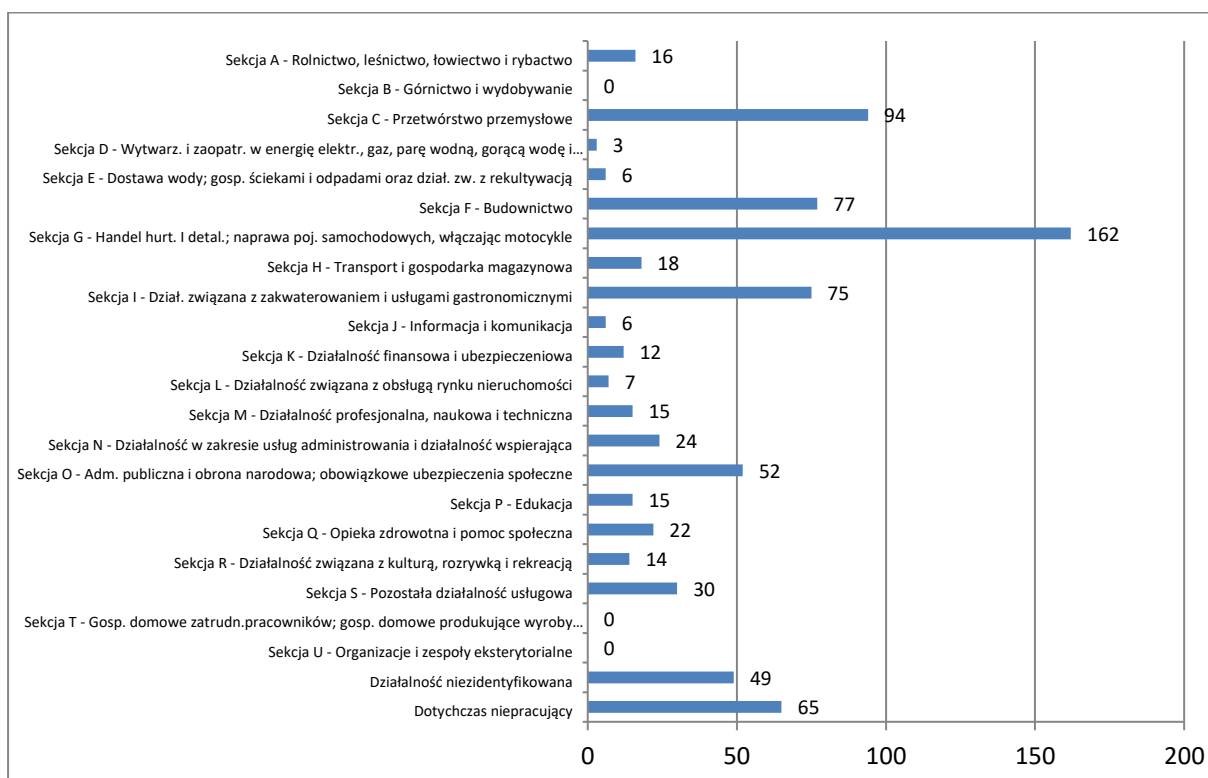
Struktura bezrobocia wg stażu pracy w mieście Nowy Dwór Gdański w 2015 r.

Wskaźnik osób bezrobotnych mających powyżej 35 lat liczy aż 58,5%. Wysoki odsetek długotrwale bezrobotnych (ponad 60%) zaobserwować można również na wykresie przedstawiającym poszczególne kategorie bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Kolejne znaczące grupy stworzą osoby przed 30. i po 50. roku życia. 123 osoby nieposiadające zatrudnienia mają co najmniej jedno dziecko do 6. roku życia. Na terenie miasta zamieszkują również 33 bezrobotne osoby niepełnosprawne.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Kategorie bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy w mieście Nowy Dwór Gdański w 2015 r.

Bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy w mieście Nowy Dwór Gdański w 2015 r.

Wśród bezrobotnych na terenie miasta Nowy Dwór Gdański zdecydowanie dominują osoby (21,3%), których poprzednie miejsce pracy związane było z działalnością należącą do sekcji G, tj. handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych. Duża liczba osób poszukujących zatrudnienia wykonywała również prace związane z sekcją C (przetwórstwo przemysłowe) oraz F (budownictwo). Wymienione sekcje pokrywają się z charakterem

dominujących na terenie gminy podmiotów gospodarczych (por. Podmioty wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 w gminie Nowy Dwór Gdański w 2015 r.).

Istotną grupę (łącznie 23,8%) stanowią bezrobotni, których poprzednie miejsca pracy związane były z działalnościami należącymi do sekcji I (zakwaterowanie i usługi gastronomiczne), O (administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne), S (pozostała działalność usługowa) oraz N (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca). Wymienione sekcje stanowią nieliczną grupę pośród działalności zlokalizowanych na terenie miasta i gminy, mogą zatem nie dysponować odpowiednią liczbą miejsc pracy.

Wysoka liczba bezrobotnych w wymienionych grupach może być powodem niewystarczającej ilości miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach, niezależnie od ich charakteru, lub niedostatecznego poziomu wykształcenia osób bezrobotnych poszukujących pracy w danych dziedzinach. Zjawisko może wskazywać potrzebę przekwalifikowania lub stworzenia możliwości skorzystania z kursów doszkalających dla bezrobotnych, jak również prowadzenia odpowiedniej polityki umożliwiającej rozwój istniejących podmiotów gospodarczych oraz zachęcającej do zakładania własnej działalności gospodarczej.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Polska	3435,00 zł	3625,21 zł	3744,38 zł	3877,43 zł	4003,99 zł	4150,88 zł
Województwo pomorskie	3383,58 zł	3567,49 zł	3696,89 zł	3847,12 zł	4011,59 zł	4132,13 zł
Powiat nowodworski	2751,87 zł	2972,49 zł	3114,1 zł	3209,61 zł	3350,00 zł	3422,12 zł
Województwo pomorskie w relacji procentowej do średniej krajowej	98,5%	98,4%	98,7%	99,2%	100,2%	99,5%
Powiat nowodworski w relacji procentowej do średniej krajowej	80,1%	82,0%	83,2%	82,8%	83,7%	82,4%

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto

W latach 2010-2015 wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto miała tendencję wzrostową i obecnie kształtuje się na poziomie 3422,12 zł¹². Wysokość wynagrodzenia wzrosła o łącznie 670,25 zł, to jest o 2,3 punkty procentowe w porównaniu z rokiem 2010. Wysokość wynagrodzeń w powiecie stanowi jednak jedynie 82,4% w relacji do średniej krajowej.

Na terenie gminy Nowy Dwór Gdański notuje się ujemne saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy na poziomie -514 osób¹³. Oznacza to, że więcej osób wyjeżdża do pracy na tereny innych gmin niż przyjeżdża do Nowego Dworu Gdańskiego. Z kolei w mieście liczba osób przyjeżdżających i wyjeżdżających do pracy jest stosunkowo wyrównana i wynosi kolejno 552 i 550 osób –

¹²Dane z GUS (bdl.stat.gov.pl) aktualne na dzień 11.10.2016 r.

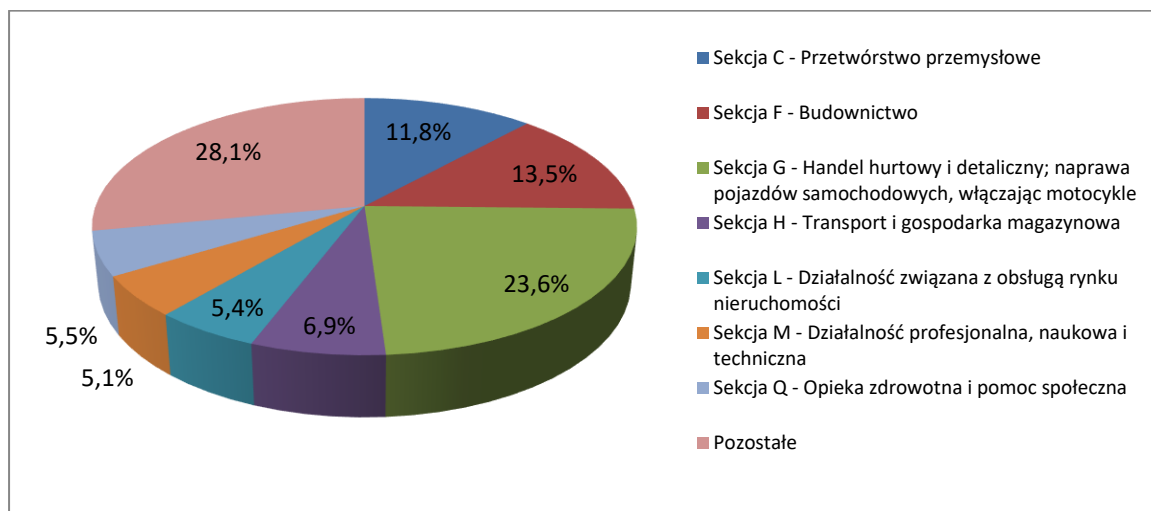
¹³Dane z GUS (polskawliczbach.pl) aktualne na dzień 11.10.2016 r.

nieznacznie więcej mieszkańców wyjeżdża do pracy na tereny innych gmin, niż przyjeżdża do Nowego Dworu Gdańskiego.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON	1577	1494	1501	1522	1498	1497
Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności	86	82	82	84	83	83
Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	132	125	126	129	128	129

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Nowy Dwór Gdański

W 2015 roku w rejestrze REGON wpisanych było w gminie 1497 podmiotów gospodarczych. Od roku 2010 ich liczba zmalała o średnio 16 rocznie. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców utrzymuje się jednak na stosunkowo stałym poziomie i wyniosła 83 podmioty, natomiast w przeliczeniu na osoby w wieku produkcyjnym wyniosła 129 podmiotów¹⁴.

Podmioty wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 w gminie Nowy Dwór Gdański w 2015 r.

Prawie połowa działalności gospodarczych w gminie należy do sekcji G (23,6%), F (13,5%) i C (11,8%) i obejmuje handel hurtowy i detaliczny, naprawę pojazdów samochodowych, włączając motocykle, budownictwo, oraz przetwórstwo przemysłowe. Znaczący w skali gminy jest również udział działalności związanych z transportem i gospodarką magazynową (6,9%), opieką zdrowotną i pomocą społeczną (5,5%), obsługą rynku nieruchomości (5,4%) oraz działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (5,1%). Ponad 28% działalności należy do pozostałych sekcji PKD¹⁵.

¹⁴ Dane z GUS (bdl.stat.gov.pl) aktualne na dzień 11.10.2016 r.

¹⁵ Dane z GUS (bdl.stat.gov.pl) aktualne na dzień 11.10.2016 r.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Prawie całkowitą liczbę podmiotów gospodarczych w mieście Nowy Dwór Gdański stanowi sektor prywatny i w roku 2015 należało do niego 95 % ogólnej liczby podmiotów. Na przestrzeni lat nie widać znaczących fluktuacji w tym zakresie i sytuacja pod tym względem w gminie jest stabilna.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
podmioty gospodarki narodowej ogółem	1577	1495	1500	1523	1497	1497
sektor publiczny	61	62	67	69	67	75
sektor prywatny	1516	1433	1433	1454	1430	1422

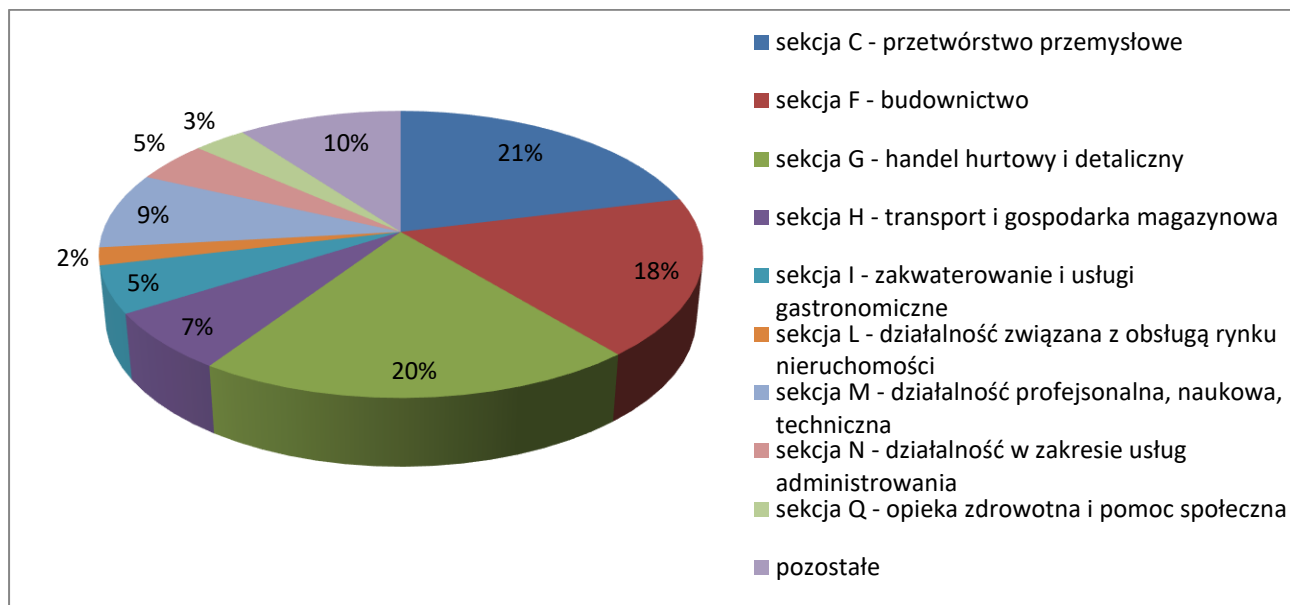
Podmioty wpisane do rejestru REGON w gminie Nowy Dwór Gdański

		2010	2011	2012	2013	2014	2015
sektor prywatny	ogółem	1516	1433	1433	1454	1430	1422
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1259	1173	1166	1172	1138	1128
	spółki handlowe	56	57	59	67	69	70
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	6	6	5	7	7	7
	spółdzielnie	9	9	9	9	9	9
	fundacje	3	4	4	4	5	6
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	45	46	48	50	52	53

Podmioty Gospodarki Narodowej sektora prywatnego w gminie Nowy Dwór Gdański

Większość przedsiębiorstw prywatnych w gminie należy do osób fizycznych. Stanowiły one w 2015 roku 79% ogólnej liczby podmiotów prywatnych. Następne w kolejności są spółki handlowe (5%) oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne (4%). Ogólnie liczba przedsiębiorstw prywatnych ma tendencję malejącą i z roku na rok spada.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Podmioty nowo zarejestrowane wg sekcji i działów PKD 2007 w gminie Nowy Dwór Gdański w 2015 r.

Ponad połowę rynku działalności przedsiębiorstw zajmują łącznie sekcje związane z działalnością handlu hurtowego i detalicznego (20%), przetwórstwa przemysłowego (12%) i budownictwa (18%). Pozostałe działalności zajmują niewielki odsetek ogólnej liczby przedsiębiorstw i zajmują podobną część udziałów ekonomicznych. 10% działalności zajmują pozostałe sekcje PKD, w tym gospodarstwa domowe i pozostała działalność usługowa, organizacje eksterytorialne, działalność związana z rozrywką, kulturą i rekreacją, informacja i komunikacja, dostawa i gospodarowanie wodą, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, górnictwo i wydobywanie, rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	2412	2283	2299	2338	2318	2325
mikroprzedsiębiorstwa	2281	2158	2186	2221	2199	2205
małe przedsiębiorstwa	110	104	90	95	97	89
średnie przedsiębiorstwa	21	21	23	21	22	26

Przedsiębiorstwa według klas wielkości dla gminy Nowy Dwór Gdański

Bardzo dużą przewagę w wielkości przedsiębiorstw na terenie gminy Nowy Dwór Gdański mają mikroprzedsiębiorstwa, czyli zatrudniające do 9 osób (95% w 2015r.). Niemniej jednak można zaobserwować, iż na przestrzeni lat wartość ta w Nowym Dworze Gdańskim ma tendencję spadkową. Na terenie gminy i powiatu nie ma zlokalizowanych przedsiębiorstw dużych, czyli zatrudniających powyżej 250 pracowników.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

		2010	2011	2012	2013	2014	2015
podmioty gospodarki narodowej ogółem		183	176	156	174	154	161
sektor publiczny	ogółem	0	0	7	3	3	3
	w tym państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	0	0	5	2	0	0
sektor prywatny	ogółem	183	176	149	171	151	153
	w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	172	170	141	160	138	149
	w tym spółki handlowe	3	1	1	5	3	1
	w tym fundacje	0	1	0	0	1	0
	w tym stowarzyszenia i organizacje społeczne	3	1	2	2	2	0

Nowo zarejestrowane podmioty wpisane do rejestru Regon w gminie Nowy Dwór Gdański

		2010	2011	2012	2013	2014	2015
podmioty gospodarki narodowej ogółem		137	238	150	146	175	167
sektor publiczny	ogółem	0	0	0	3	3	0
	w tym państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	0	0	0	2	3	0
sektor prywatny	ogółem	137	238	150	143	172	167
	w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	136	235	147	143	169	162
	w tym spółki handlowe	0	1	1	0	1	1

Wyrejestrowane podmioty z rejestru Regon w gminie Nowy Dwór Gdański

Ze względu na liczbę nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na przestrzeni lat zauważa się zmieniającą się tendencję i wzrastające ujemne saldo podmiotów wyrejestrowanych z rejestru REGON. Zauważalny jest także wzrost podmiotów wyrejestrowywanych i spadek liczby podmiotów zarejestrowywanych. Jednak wskaźniki wykazują, że ogólnie sytuacja pod tym względem w mieście jest stabilna.

W Krajowym Rejestrze Przedsiębiorstw w rejestrze Przedsiębiorców na terenie gminy Nowy Dwór Gdański zarejestrowanych jest 78 podmiotów¹⁶, w tym 13 z nich jest w likwidacji:

- Pomorska Baza Paliwowa sp. z o.o.
- „Feniks-Nord” sp. z o. o. w likwidacji
- Spółka Partnerska Lekarzy Wojciech Dobrzyński i Grzegorz Brzuszek
- Touga sp. z o.o.
- Żuławski Bank Spółdzielczy
- Żuławskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego
- Stowarzyszenie Kupców Żuławskich w Nowym Dworze Gdańskim
- Secespol sp. z o.o.
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe „Tuga” sp. z o.o.
- Delta Żuławy sp. z o.o.

¹⁶ Dane z KRS aktualne na dzień 30.09.2016r.

*Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa*

- Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o.
- Parcela sp. z o.o.
- PPH Mariola i Janusz Szalczewscy
- Spółdzielnia Mieszkaniowa w Nowym Dworze Gdańskim
- Auto-Części J.J.Łajca i K.Łajca sp. jawna
- „Bóbr” sp. z o.o. w Nowym Dworze Gdańskim w likwidacji
- Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjno-Handlowe „Petrol” Import-Eksport Włodzimierz Seroka, Mirosław Ofierski sp. jawna w likwidacji
- „Atut” sp. z o.o.
- „Radger” sp. z o.o. w likwidacji
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska
- „Szop” sp. z o.o.
- Fundacja Pomocy Dzieciom „Manwin” w likwidacji
- Apteka Nowa spółka jawna mgr farm. Iwona Sobecka, Dariusz Sobecki, Krzysztof Wójtowicz
- „Agro-zbyt” sp. z o.o. w likwidacji
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowe „Boltex” - sp. z o.o.
- Żuławska Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”
- Kantor Żuławskiego Banku Spółdzielczego sp. z o.o. w likwidacji
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o.
- Centralny Wodociąg Żuławski sp. z o.o. w Nowym Dworze Gdańskim
- Cetech sp. z o.o.
- „Froza” S.A. w likwidacji
- „Domar-Oil” sp. z o.o.
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nad Tugą” w Nowym Dworze Gdańskim
- Ochotnicza Straż Pożarna w Nowym Dworze Gdańskim
- Gospodarstwo Rolne „Myszkowo” sp. z o.o. w likwidacji
- Powiatowy Cech Rzemiosł Różnych w Nowym Dworze Gdańskim
- Secespol Technology sp. z o.o.
- “Staben” sp. z o.o. w likwidacji
- Przedsiębiorstwo Robót Sanitarno-Porządkowych sp. z o.o.
- Przedsiębiorstwo Usługowo Handlowe „Inter Glob” sp. z o.o.
- Fundacja Zielona Fabryka
- Robto Bis sp. z o.o.
- Bromat Spółka Handlowa sp. z o.o. Oddział w Polsce w likwidacji
- Fundacja „Ciepło Życia” w likwidacji
- Va Co Invest sp. z o.o.
- Todoqi sp. z o.o.
- Dalmar sp. z o.o.
- Centrum Motoryzacyjne T&T T. Witkowski, T. Piechnik spółka jawna
- Grupa Producentów Rolnych „Agro-Żuławy” sp. z o.o.
- Bio-Żuławy sp. z o.o.
- Grupa Producentów Rolnych „Agro-Żuławy 2” sp. z o.o.
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowe Sław-Bud sp. z o.o.
- Nortrans sp. z o.o.
- „Rafał Heinzl, Ziemowit Nowak, Lech Pietras” spółka jawna w likwidacji
- Rehabilitacja Spółka Jawna Z. Nowak, J. Żyśko-Andrelczyk, B. Maciejewska
- „D-Avenue Models Agencja Mody i Reklamy” sp. z o.o.

*Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa*

- Baltic Wind Development sp. z o.o.
- Euromotosp. z o.o.
- Eko-Projekt sp. z o.o.
- Spółka Partnerska Lekarzy Gilis Neumann
- Euromoto Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością spółka komandytowa
- Zielony Kuwejt sp. z o.o.
- Zielona Energia Żuławska sp. z o.o.
- AP Center sp. z o.o.
- Pol-Bud Nieruchomości sp. z o.o.
- Położne Spółka Jawna K. Juskowiak, E. Glinkowska
- Żuławskie Przedsiębiorstwo Budowlane sp. z o.o.
- Apteka Nowodworska Zaborski spółka jawna
- AP Interior sp. z o.o.
- Martshipsp. z o.o. spółka komandytowa
- Intra – International Transport sp. z o.o.
- JI sp. z o.o.
- Fairco sp. z o.o.
- J.S. Trans sp. z o.o.
- „MGK Construction” sp. z o.o.
- Agro-ND sp. z o.o.
- Agro-Nom sp. z o.o.
- Grupa BMK sp. z o.o.

Na terenie gminy działają również duże, zewnętrzne przedsiębiorstwa, takie jak:

- Restauracja McDonald's
- Tesco
- Drogeria Rossmann
- Biedronka
- Stacja Paliw Orlen
- Lewiatan
- Pepco
- PKO Bank Polski S.A.
- Bank Zachodni WBK
- Gdański Dom Książki sp. z o.o.
- Lidl Polska sp. z o.o. sp. k
- POLOmarket
- Netto Sp. z o.o.
- Bank Millennium
- Żuławski Bank Spółdzielczy
- Bank BPH

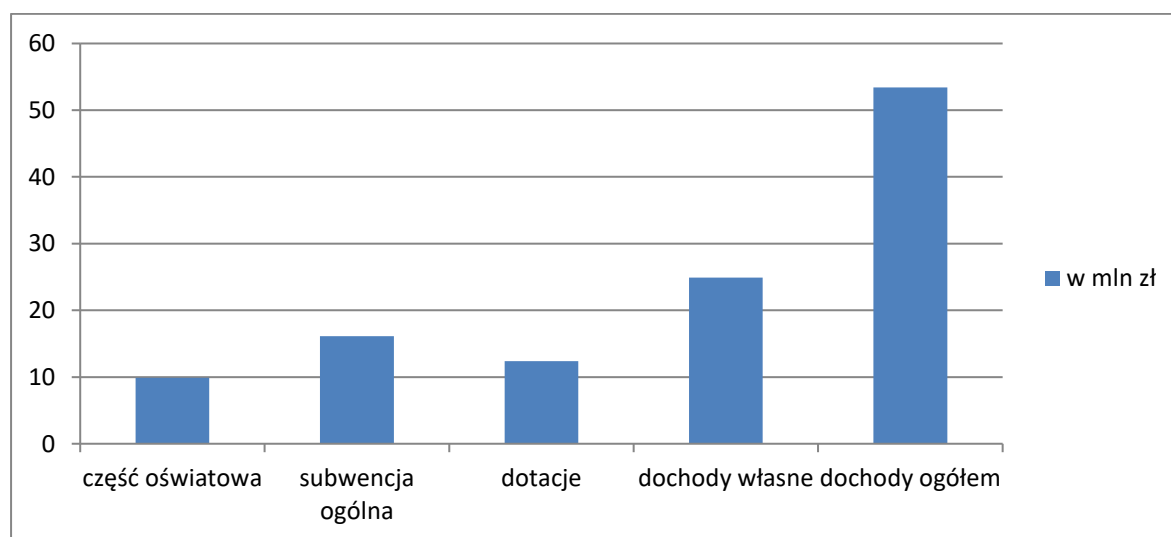
Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Lokalizacja przedsiębiorstw w otoczeniu obszaru rewitalizacji

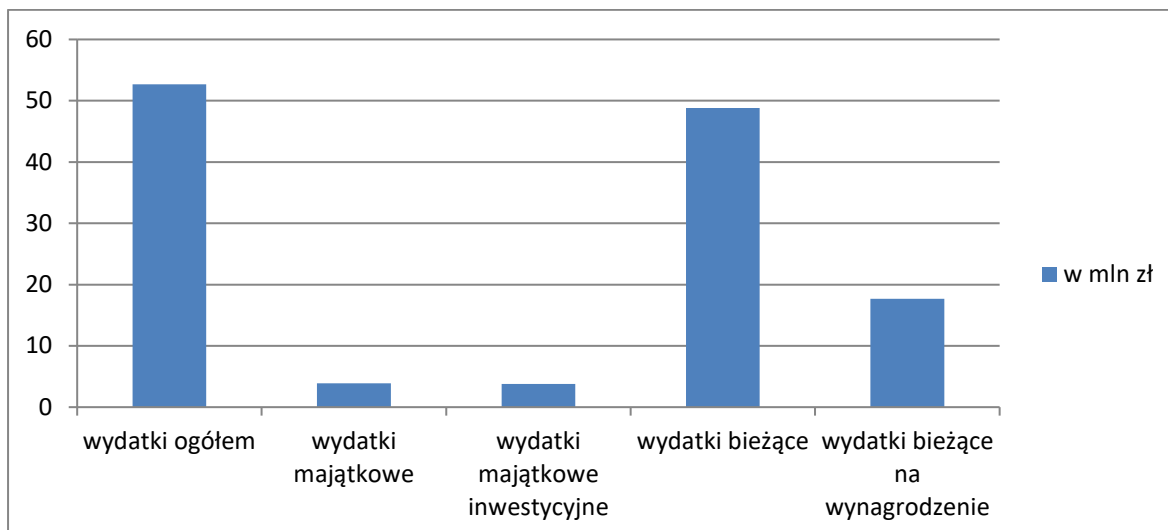
Na terenie miasta znajduje się 56 spośród wymienionych przedsiębiorstw. W obrębie obszaru rewitalizacji zlokalizowanych jest 15 z nich.

Według danych z Głównego Urzędu Statystycznego na rok 2014 dochody budżetu na 1 mieszkańca gminy nieznacznie przekraczają wydatki i wynoszą 2944 zł, natomiast wydatki ogółem wynoszą 2905 zł.

Dochody budżetu gminy według rodzajów w 2014 r.

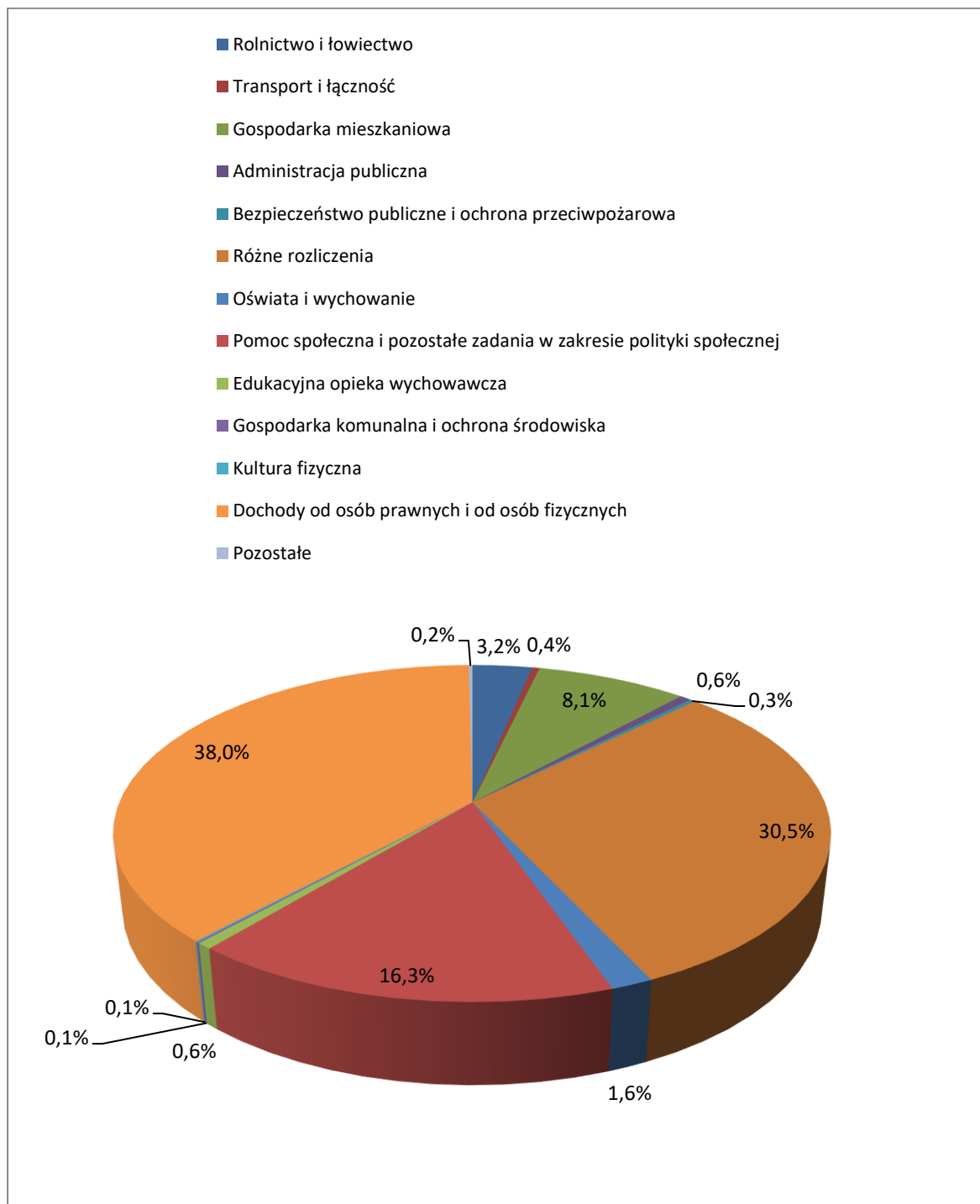
Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Wydatki budżetu gminy według rodzajów w 2014 r.

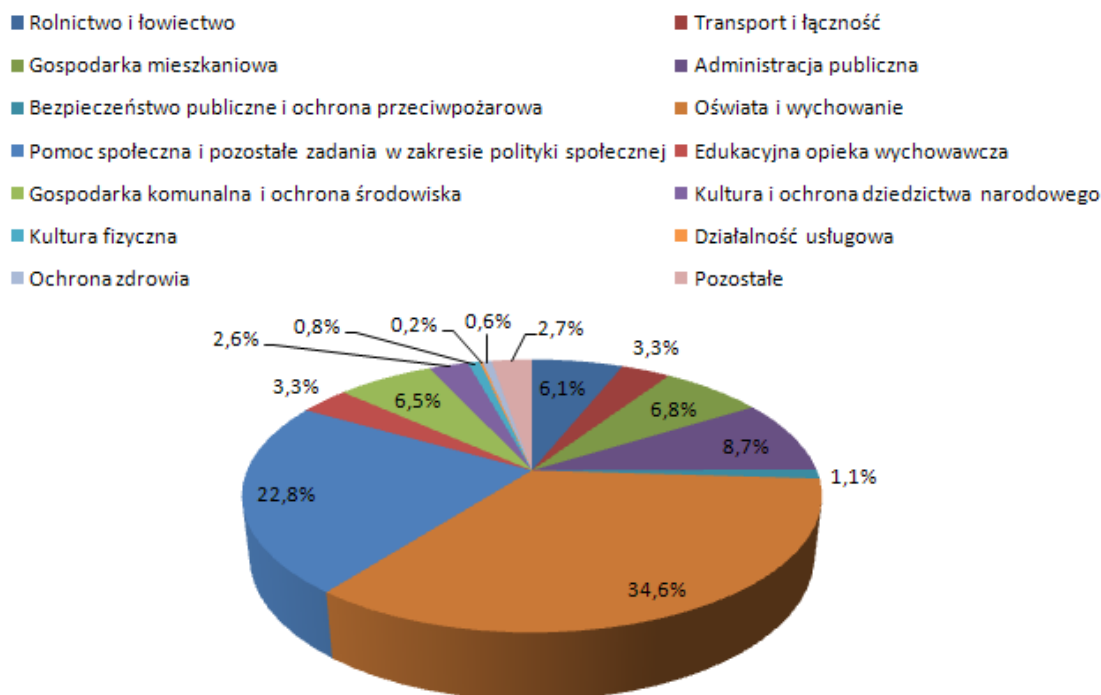
Powyżej przedstawiono w skali zestawienie przychodów i wydatków gminy według rodzajów. Największą ich część w obu przypadkach stanowią nakłady ogółem i stanowiły odpowiednio 46,6% dochodów ogółem i 41,5% wydatków ogółem. Wydatki na oświatę i wychowanie wynosiły 18 222 tys. zł. Natomiast 1,7 mln złotych to kwota, którą udało się uzyskać w ramach środków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych. 96,3% wydatków majątkowych przeznaczono na cele inwestycyjne i stanowiły one 7,1 % wydatków ogółem budżetu gminy.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Dochody budżetu gminy według działów w procentach w 2014 r.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Wydatki budżetu gminy według działów w procentach w 2014 r.

Powyżej przedstawiono procentowe zestawienie dochodów i wydatków według działów. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto mieszkańca wynosi 3350 zł, co odpowiada 83,7% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Polsce. Wydatki gminy na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 12 029,6 tys. zł, natomiast na przeciwdziałanie alkoholizmowi 269 tys. zł. 12,7 % ludności ogółem korzysta ze środowiskowej pomocy społecznej. Wskaźnik ten jest wyższy niż odsetek takich osób zarówno dla powiatu (12,3%) jak i województwa (8%).

3.4. Wymiar środowiskowy

Gmina Nowy Dwór Gdański jest położona jest pomiędzy ramionami Nogatu i Wisły, na terenie Żuław Wiślanych. Obejmuje 24 sołectwa i 42 miejscowości. Zajmuje ona powierzchnię 213,2 km², a jej gęstość zaludnienia to 85 osób/km² i jest największą gminą w powiecie nowodworskim. 83% jej terenów stanowią użytki rolne, a użytki leśne blisko 0,5%¹⁷. Współczynnik lesistości jest zdecydowanie niższy niż wskaźnik ten dla całego powiatu (8%) i należy do jednego z najniższych w całym województwie. Na terenie gminy powierzchnię 17 741 ha stanowią użytki rolne. Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni rolniczej, który na terenie gminy wynosi 93,9 pkt, ilustruje jak istotnym czynnikiem dla ogólnego oglądu gminy jest ta gałąź gospodarki. Większość gruntów rolnych należy do prywatnych przedsiębiorców. Przeważają tutaj mady, które są bardzo żyznymi glebami i stanowią doskonałe warunki do uprawy zbóż. Najczęściej uprawianymi gatunkami są: pszenica, buraki cukrowe, rzepak, kukurydza. Rzadziej można spotkać ziemniaki i peluszki oraz stosunkowo często uprawia się jarzyny, np. marchew, seler, por i uprawy specjalistyczne, np.

¹⁷Dane z regioset.pl (Portal Regionalny i Samorządowy)

kminek, gorczycę białą, ogórecznik. Nie bez znaczenia jest także duża liczba rolników hodujących bydło mleczne i Spółdzielnia Mleczarska, znajdująca się na terenie gminy, które sprzyjają wzrostowi gospodarstwu rynku spożywczego. Średnia wielkość pojedynczego gospodarstwa rolnego jest duża i znacznie przewyższa ten wskaźnik dla kraju. Zaletą tego regionu jest jego nizinny krajobraz oraz fakt, iż znajduje się na terenie Żuław, które stwarzają doskonałe warunki do rozwoju rolnictwa, a także pozwalają na bycie świadkiem zjawiska rozległości przestrzeni i ciągłości styku nieba i ziemi na linii na horyzoncie.

Klasa gruntu	powierzchnia	udział procentowy
Klasa II	508 ha	2,86%
Klasa II	8050 ha	45,37%
Klasa III	6610 ha	37,25%
Klasa IV	2251 ha	12,69%
Klasa V	326 ha	1,84%
Klasa VI	52 ha	0,29%

Klasyfikacja użytków rolnych z podziałem na klasy¹⁸

Środowisko gminy Nowy Dwór Gdański ze względu na położenie w granicy Żuław zostało ukształtowane głównie przez wpływ wody, żyznych gleb i działalności człowieka. Do najbardziej charakterystycznych elementów flory można zaliczyć: roślinność wodną, szuwarową, nadwodną, użytki zielone, chwasty segetalne, zbiorowiska ruderalne, zaroślowe i leśne. Do najważniejszych gatunków tworzących bioróżnorodność terenów przy rzece Tuga można zaliczyć: kaczkę krzyżówkę, kokoszkę, kormorana czarnego, łabędzie niemego, łyskę, czapłę siwą, pijawkę, szczeżuję wielką, szczeżuję pospolitą, nartnika dużego, chruścika, lina, szczupaka pospolitego, płoć, węgorza europejskiego, minoga rzeczno, ciernika, karasia, pałkę wodną szerokolistną, pałkę wodną wąskolistną, rzęsę, trzcinę pospolitą, grąziel żółty, grzybień biały, jeżogłówkę gałęziastą, tatarak zwyczajny, szczaw lancetowaty, szale jadowitą, kosaćca żółtego, żabiściek pływający, żabieńca babkę wodną, strzałkę wodną, osokę aloesowatą, miętę, mannę mielec, rogatka sztywnego, rdestnicę.

Część gminy znajduje się na terenie depresji, należą do niej m.in. sołectwa Marzęcino i Kępiny Małe. Jest to związane z historycznymi uwarunkowaniami osuszania tych terenów. Obszar gminy pokryty jest także gęstą siecią cieków, kanałów i rowów melioracyjnych, których łączna długość wynosi blisko 3500 km. Przez gminę przepływają rzeki: Tuga, Linawa, Nogat, Szarpawa oraz Kanał Panieński. Takie uwarunkowania wodne umożliwiają rozwój rybactwa, sportów wodnych i turystyki. Dzięki budowom oczyszczalni ścieków rzeka Tuga miała szansę na regenerację i obecnie jest stosunkowo czysta. Ponadto ze względu na niewielkie spadki nurt rzeki jest niedostrzegalny, co umożliwia kajakarzom pływanie w dwóch kierunkach. Roślinność wodna rzeki Tugi jest bardzo rozwinięta, można wśród niej napotkać na gatunki takie jak: zagrożony wyginięciem *Salvinia Natans* oraz chronione: *Trzcinia zwyczajna*, *Cyranka*, *Wydra Europejska* czy *Bóbr Europejski*.

¹⁸ Dane z miastonowydwor.pl, aktualne na dzień 23.09.2011 r.

Gmina znajduje się w strefie klimatu umiarkowanego morskiego, dla którego charakterystyczny jest wpływ Bałtyku oraz wiatrów od strony zachodniej i północno-zachodniej. Innymi czynnikami oddziałującymi na klimat są: położenie w delcie Wisły, bogata sieć hydrograficzna, sąsiedztwo Zatoki Gdańskiej i Zalewu Wiślanego oraz nizinne ukształtowanie terenu. Średnia temperatura w styczniu wynosi -2°C , a w lipcu 18°C . Na ochładzanie tego obszaru mają wpływ szczególnie wody Bałtyku i Zalewu Wiślanego. Opady w półroczu chłodnym utrzymują się na poziomie 200 mm, a w półroczu ciepłym – w granicach 400-450 mm. Ze względu na niewielkie zachmurzenie oraz lokalizację gminy w pobliżu wybrzeża, usłonecznienie rzeczywiste jest o 50 godzin większe niż na Pojezierzu Pomorskim. Największe nasilenie tego wskaźnika przypada na czerwiec i wynosi 8 godzin. Bogata sieć hydrograficzna ma także szczególny wpływ na średnią roczną wilgotność powietrza, która wynosi 84% i potęguje częste pojawianie się mgieł. Na obszarze gminy występuje niekorzystny mikroklimat, ale środowisko jest ogólnie w dobrym stanie, dzięki brakowi obiektów przemysłu ciężkiego i innych uciążliwych dla środowiska ośrodków. Ze względu na dużą ilość wartościowych przyrodniczo obszarów i bogaty świat roślinny, na terenie gminy znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu rzeki Nogat i rzeki Szarpawy oraz obszar chroniony w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 – Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Zalew Wiślany. Zajmują one łącznie w przybliżeniu 30% powierzchni gminy. Ponadto gmina Nowy Dwór Gdański graniczy z obszarem Zielone Płuca Polski oraz z otuliną Parku Krajobrazowego Mierzeja Wiślana. Na terenie gminy zewidencjonowano 11 pomników przyrody, których zarządca jest w głównej mierze Skarb Państwa. Do innych obszarów cennych przyrodniczo należą: rzeka Tuga z zielenią przybrzeżną, zespoły zieleni parkowej, zieleń cmentarzy, zieleń śródpolna i parków wiejskich oraz uwodnione nieużytki. Głównymi zagrożeniami dla obecnie zrównoważonego stanu środowiska są zanieczyszczenia spowodowane ściekami komunalnymi i przemysłowymi, eutrofizacja wód, niewłaściwe zarządzanie gospodarką rybacką czy intensywna eksploatacja trzcinowisk.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

3.5. Wymiar przestrzenno-funkcyjny

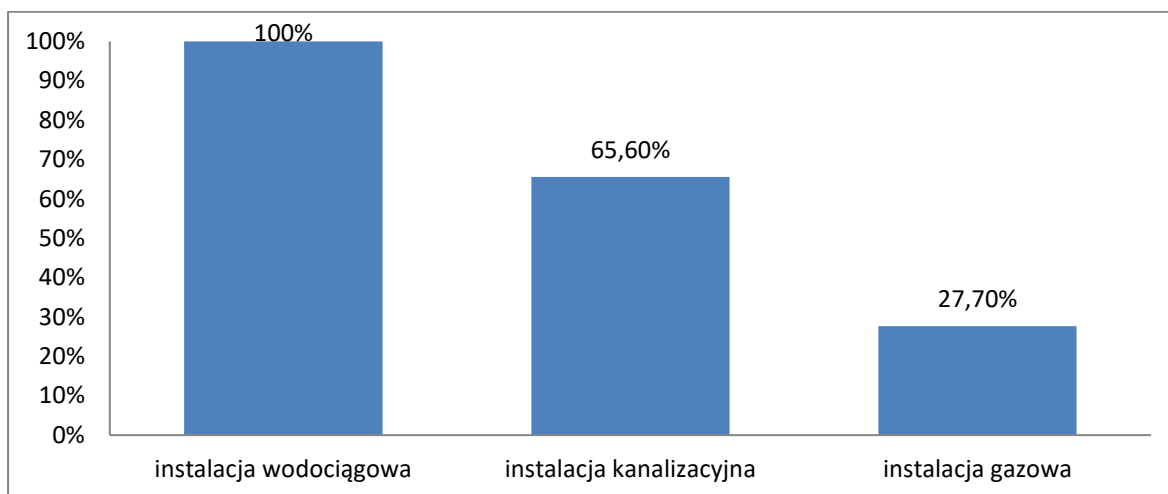
Położenie geograficzne gminy Nowy Dwór Gdański¹⁹

Gmina zlokalizowana jest w centrum Żuław Wiślanych, natomiast miasto Nowy Dwór Gdański w centralnym punkcie gminy i uznawane jest za „Stolicę Żuław”, dlatego też na jego terenie zlokalizowane są większe ośrodki administracyjne i kulturowe rangi powiatowej. Miasto pełni funkcję węzła komunikacyjnego - przebiegają przez nie: trasa E7, która bezpośrednio łączy ją z Gdańskiem i Elblągiem oraz droga krajowa 55, którą można dojechać do Malborka. Przez teren gminy przebiega trasa rowerowa Związku Gmin Nadzalewowych i Administracji Obwodu Kaliningradzkiego, a łączna sieć ścieżek rowerowych ma długość 4,7 km.

Cechą charakterystyczną regionu są elementy architektury nawiązujące do historycznego osadnictwa, takie jak: śluzy, mosty zwodzone, stacje pomp, wiatraki, domy podcieniowe, zagrody żuławskie czy cmentarze mennonickie. Miastami partnerskimi dla gminy są Hennef w Niemczech, Swietłyj w Obwodzie Kaliningradzkim, Sarny na Ukrainie i Velka nad Velickou w Czechach.

¹⁹ Mapa wygenerowana przez system Geoportal (geoportal.gov.pl)

3.6. Wymiar techniczny

Procentowy udział mieszkańców korzystających z różnego rodzaju instalacji

Gmina posiada dobrze rozwinięte zaopatrzenie w wodę. 100% ludności na terenie gminy korzysta z instalacji wodociągowej. Długość sieci wodociągowej wynosi 202,6 km. Ujęcie wody znajduje się poza terenem powiatu w Ząbrowie. Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest przy ulicy Warszawskiej w Nowym Dworze Gdańskim i do niej skierowane są ścieki z większości obszaru gminy. Długość sieci kanalizacyjnej wynosiła w 2009 roku 43,1 km²⁰. Zdarza się, że mieszkańcy korzystają z oczyszczalni przydomowych lub ze zbiorników bezodpływowych.

Znaczna liczba gospodarstw domowych opalanych jest węglem, co powoduje duży wzrost emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Istnieje zapotrzebowanie na promocję energii mało emisyjnej wśród odbiorców indywidualnych.

Sieć gazowa ma długość 28 841 m i na przestrzeni lat zauważalna jest rosnąca tendencja liczby mieszkańców korzystających z sieci.

W energię elektryczną zaopatruje mieszkańców ENERGIA-OPERATOR SA Elbląg. Sieć elektryczna jest rozbudowana i można uznać, że nie stanowi barier w rozwoju inwestycyjnym miasta i gminy.

Istnieje zapotrzebowanie na uporządkowanie odpływu wód opadowych poprzez ujęcie na miarę możliwości w zorganizowany system kanalizacji deszczowej.

²⁰ Dane z POnŚ, aktualne na 01.2011 r.

3.7. Analiza SWOT Miasta i Gminy Nowy Dwór Gdański

Analiza SWOT przedstawia mocne i słabe strony miasta i gminy oraz uwarunkowania zewnętrzne – szanse i zagrożenia związane z rozwojem.

	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
WEWNĘTRZNE	- Atrakcyjne położenie geograficzne - Rozwijająca się infrastruktura wodna - Bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne - Dobrze działające stowarzyszenia i instytucje kulturalne - Aktywność kulturalna - Duża ilość placówek edukacyjnych - Dobry stan środowiska naturalnego i brak przemysłu ciężkiego - Żyzne gleby i rozwinięte rolnictwo - Korzystne połączenia drogowe z Elblągiem i Malborkiem	- Wysoki stopień bezrobocia - Malejąca liczba podmiotów gospodarczych - Brak nowych inwestycji - Niskie dochody mieszkańców - Niski poziom wykształcenia wśród mieszkańców - Postępujące starzenie się społeczeństwa - Brak wypromowanej marki turystycznej - Niskie poczucie tożsamości lokalnej i niedostateczne zaangażowanie społeczne - Niedostateczny system zabezpieczeń przeciwpowodziowych - Niewystarczająco rozwinięta sieć ścieżek rowerowych i pieszych - Postępujące ubożenie społeczeństwa, a wraz z nim rozwój zjawisk patologicznych - Brak dużych podmiotów gospodarczych
	SZANSE	ZAGROŻENIA
ZEWNĘTRZNE	- Bliskość aglomeracji trójmiejskiej - Usprawnienie połączenia komunikacyjnego dzięki budowie drogi ekspresowej S7 między Gdańskiem a Elblągiem - Współpraca samorządowa w ramach Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot - Przynależność gminy do Obszaru Funkcjonalnego Żuławy - Zmiany postaw społecznych - Aktywizacja gospodarcza mieszkańców - Edukacja zawodowa dostosowana do potrzeb rynku	- Zdominowanie obszaru przez rozwój sąsiednich ośrodków: Trójmiasta, Elbląga, Malborka - Odpływ wykształconej części społeczeństwa - Brak oferty turystycznej poza sezonem - Konkursowy charakter procedur pozyskiwania środków zewnętrznych na restrukturyzację i modernizację - Zmiana przepisów prawa dotyczących gospodarki, wprowadzających nowe restrykcje i ograniczających swobodę inwestowania

4. Charakterystyka obszaru objętego Gminnym Programem Rewitalizacji

Według zapisów ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. art. 10 ust. 2 obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20 % powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30 % liczby mieszkańców gminy. Zgodnie z zebranymi danymi dotyczącymi obszaru ograniczono teren i zlokalizowano jednostkę, którą zakwalifikowano jako szczególnie wymagającą działań rewitalizacyjnych. Wyznaczony jest przez zakole rzeki Tugi od północy, zachodu i południa, oraz ulicę Obrońców Westerplatte od wschodu. Dokładny przebieg granic

zgodny jest z zasięgiem jednostki urbanistycznej nr 11 i obejmuje swoim obszarem 0,08% powierzchni gminy oraz zamieszkiwany jest przez 7,9% ludności gminy.

4.1. Diagnoza i wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Na podstawie szeregu przedstawionych czynników określono teren do objęcia rewitalizacją, w którym nagromadzenie zagadnień wymagających poprawy było odpowiednio największe. Zdiagnozowano cały obszar gminy Nowy Dwór Gdański w kryteriach: społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym. W wyniku predelimitacji określono miasto Nowy Dwór Gdański jako strefę szczególnie narażoną na postępującą degradację i jednocześnie cechującą się największym zapotrzebowaniem na wprowadzenie progresywnych zmian. Do tego faktu przyczyniły się również wcześniejsze przedsięwzięcia gminy realizowane na obszarach wiejskich, m.in. „Rewitalizacja 5 obszarów wiejskich poprzez zagospodarowanie terenów rekreacyjnych w m. Tuja, Węzowiec, Orłowo, Orliniec, Rakowo gmina Nowy Dwór Gdański”.

Następnym krokiem ograniczającym zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji było podzielenie miasta na 19 mniejszych jednostek urbanistycznych. Każdą z nich postanowiono scharakteryzować na podstawie wskaźników obowiązkowych i fakultatywnych w *Raporcie z delimitacji obszarów zdegradowanych miasta Nowy Dwór Gdański*, opracowanym we wrześniu 2015 r. przez Referat Organizacji, Promocji i Rozwoju Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim.

W procesie predelimitacji i delimitacji przestrzennej wyznaczono obszar, na którym można zauważyć największą koncentrację zjawisk niepożądanych. Dlatego w jego granicach w pierwszej kolejności powinien być przeprowadzony program rewitalizacji. Wyszczególniony obszar znajduje się w historycznym centrum miasta, w zakolu rzeki Tuga, obejmując także jej zewnętrzne nabrzeże. Od strony zachodniej jego granicę stanowi ulica Obrońców Westerplatte do momentu przecięcia się z ulicą Generała Władysława Sikorskiego w południowej części i transformacji w ulicę Bałtycką – w północnej.

4.2. Obszar objęty rewitalizacją w oczach mieszkańców

Wywiady pogłębione z liderami opinii rozpoczęły się od ogólnej charakterystyki obszaru planowanego do rewitalizacji. Respondenci nie mieli problemu z określeniem terenów rewitalizacji. Część respondentów wskazywała ulicę Mikołaja Kopernika jako tę, na której mieszka największy odsetek mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym i ulicę, na której zaszło największej zmian:

| (...) ta ulica kiedyś miała bardzo złą sławę, ale część mieszkańców została przesiedlona, a nowego pokolenia brak, dlatego te problemy nie są już takie, jak kiedyś, (...) co budynek mieszkalny to inne problemy;

| (...) nie można było przejść tą ulicą i czuć się bezpiecznie;

| (...) ulica Kopernika to ulica przysłowiowa w Nowym Dworze Gdańskim;

Jest to też obszar zróżnicowany pod względem rodzaju budownictwa mieszkalnego (kamienice, bloki, domki jednorodzinne) i w taki sposób jest charakteryzowany przez respondentów.

|(...) jeśli podział obszaru, to tylko pod względem zamieszkania, bo nie ma tu nic charakterystycznego względem innych obszarów nierewitalizowanych, jest tak samo jak w pozostałej części miasta

Respondenci wskazują, że ten obszar zamieszkują przede wszystkim osoby starsze: emeryci i renciści oraz osoby w wieku okołoemerytalnym. Są to osoby, które sprowadziły się tu kilkadziesiąt lat temu. Respondenci pracujący bezpośrednio z dziećmi wskazują również na licznosc tej grupy. Wskazuje się na odpływ młodych ludzi, którzy w poszukiwaniu pracy lub w związku z wyborem studiów opuszczają miasto na rzecz większych ośrodków miejskich. Podkreślono wielokrotnie, że miasto inwestuje w infrastrukturę, nie wykorzystując kapitału społecznego (przede wszystkim młodych ludzi).

4.3. Analiza przyczyn degradacji

4.3.1. Charakterystyka zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji

Scharakteryzowany jako wymagający największych przekształceń i wybrany do rewitalizacji obszar obejmuje swoją powierzchnią 160 tys. m², co stanowi 3,16% ogólnej powierzchni miasta i 0,08% powierzchni gminy. Zamieszkiwany jest przez 1382 osoby, co stanowi 14,25% ogółu liczby mieszkańców miasta, a 7,9% ogółu ludności gminy. Swoim zasięgiem obejmuje m.in. układ kamienic, tereny zielone, zabudowę usługową i handlową, budynki spółdzielni mieszkaniowej, budynek Żuławskiego Parku Historycznego, Żuławskiego Ośrodka Kultury oraz Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim. W *Raporcie z delimitacji obszarów zdegradowanych miasta Nowy Dwór Gdański* wybrana do przeprowadzenia głównych działań rewitalizacyjnych, jednostka nr 11 charakteryzowała się największym nagromadzeniem problematycznych zjawisk. Przedstawiono je w zakresie społecznym, gospodarczym i przestrzennym, by rozbić na czynniki pierwsze występujące na obszarze problemy.

4.3.1.1. Wymiar społeczny

Wybrany obszar zamieszkiwany jest przez 1427 osób, co stanowi 14,2% ogółu mieszkańców miasta. Wykazano tutaj wysoki odsetek osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (55,03%). Wartość ta przekracza wartość referencyjną dla województwa pomorskiego i wskazuje stopień zubożenia mieszkańców. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wynosi 7,92%. Zjawisko to przyczynia się nie tylko do zmniejszenia dochodów rodziny i jej jakości życia, ale także do apatii społecznej i wzrostu zagrożenia wykluczeniem społecznym. Wskaźnik ten dla wybranego obszaru również jest wyższy niż średnia referencyjna dla województwa. Przestępczość nie jest wyróżniającym się problemem, ponieważ jej współczynnik wynosi 18,8 na 1000 mieszkańców i jest niższy niż wartość referencyjna dla województwa, wynosząca 27,7 przypadków przestępstw. Jednak liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece nie pokrywa się ze wskaźnikiem przestępczości ogółem i jest stosunkowo wysoka. Wynosi ona 22,5 przypadków na 10 tys. ludności. Dysproporcja ta może wynikać z faktu, że duża ilość przestępstw to przypadki drobnej kradzieży, włamań, bójek, czy przestępstw przeciwko mieniu. Na wybranym obszarze ich liczba jest większa ze względu na zubożenie społeczeństwa. Wielkość zasiłków służących pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę przewyższała średnią dla całego miasta i wynosiła 1865,35 zł. Wielkość

zaległości czynszowych wynosi 415,30 zł na osobę i znacznie przewyższa średnią dla miasta. Odsetek dzieci i młodzieży nieotrzymujących promocji do następnej klasy w szkołach podstawowych i gimnazjach wynosi 3,92%, natomiast średnia dla miasta – 2,84%. Współczynniki takie wykazują, że na obszarze zdegradowanym problemy społeczne dotyczą wielu aspektów i obejmują często całe rodziny.

4.3.1.2. Wymiar gospodarczy

Jednym z procesów, zaobserwowanych w większości krajów europejskich, jest starzejące się społeczeństwo. Tendencja ta nie ominęła także Nowego Dworu Gdańskiego. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na delimitowanym obszarze wynosi 16,57% i nieznacznie przekracza wartość referencyjną dla województwa pomorskiego (16,4%). Mieszkańcy centrum nie są szczególnie przedsiębiorczy i nie dążą do otwierania własnych firm. Zarejestrowano jedynie średnio 9,85 podmiotów gospodarczych na 1000 osób. Bezrobocie długotrwałe (dotyczące 7,92% mieszkańców obszaru) pokrywa się częściowo z odsetkiem osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, który wynosi 26,47%. Niskie kwalifikacje zawodowe powodują trudności w znalezieniu pracy. Brak prób podnoszenia wykształcenia skutkuje pogłębiającym się problemem bezrobocia długotrwałego. Wszystkie powyższe aspekty przekładają się w końcowej fazie na fakt, iż na danym obszarze odnotowuje się jedne z najniższych dochodów brutto w roku w skali miasta (24 102,66 zł), który dużo bliższy jest minimalnej płacy, niż średniej pensji krajowej.

4.3.1.3. Wymiar przestrzenny

Średni udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r. w ogólnej ich liczbie wynosi 44,94%. Wartość tego współczynnika zarówno w skali województwa (42,3%), jak i miasta (13,8%) jest mniejsza niż dla wyznaczonego obszaru. Znajduje się tutaj także duża liczba mieszkań komunalnych. Taką sytuację można zaobserwować w dużej części centrów miast. Zjawisko to jest rozpatrywane jako problematyczne ze względu na nagromadzenie osób wykluczonych społecznie na małej powierzchni, a tym samym koncentrację zjawisk kryzysowych. Powyższa sytuacja nie sprzyja poprawie warunków społecznych oraz zazwyczaj sprawia, że dane budynki wyróżniają się pod względem przestrzennym w otoczeniu. Brak środków na remonty, zagospodarowanie podwórka oraz obojętność wobec przestrzeni niebędącej własnością konkretnych osób często sprawia, że reprezentacyjna część miasta staje się zaniedbana.

Średnia powierzchnia mieszkań w centrum miasta jest niższa niż średnia dla województwa i wynosi 60 m². Wynika to faktu, iż dużą część zabudowy stanowią kamienice sprzed 1970 roku.

Mimo że zdegradowany obszar zlokalizowany jest w centralnej części miasta i gminy oraz pełni funkcje mieszkaniowe, usługowe i administracyjne, na przestrzeni lat został zaniedbany i w jego obrębie nagromadziła się duża liczba konfliktów. Szczególnie widocznym deficytem na tym obszarze

jest brak przestrzeni publicznych integrujących mieszkańców. Do innych problemów związanych z zagospodarowaniem należą: nieuporządkowany system parkowania, brak spójności architektonicznej, niezagospodarowane nabrzeże oraz brak wygrodzonych podwórek przy

budynkach wspólnotowych. Prawie 70% budynków zlokalizowanych w obszarze wymaga gruntownego remontu.

4.3.2. Powiązanie zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji z układem zewnętrznym

Gminę Nowy Dwór Gdański, ze względu na swoje położenie na terenie Żuław, nizinny krajobraz i duży odsetek użytków rolnych, można zakwalifikować jako gminę typowo rolniczą. Sektor usług zajmuje jedynie 15% udziałów w całej gospodarce. Na wybranym terenie brakuje dużych zakładów przemysłowych, a część z istniejących jest w fazie likwidacji. Fakt ten oraz szczególne położenie gminy i jej bliskość do dużych ośrodków miejskich sprawiają, że duża część społeczności poszukuje pracy poza granicami gminy, a tym samym saldo migracji rośnie. Wśród mieszkańców można zaobserwować niski poziom wykształcenia i kwalifikacji. Może być to związane z niedostatecznym dostępem do placówek oświaty lub brakiem aspiracji wśród mieszkańców. Osoby posiadające wyższe wykształcenie odebrane poza granicami gminy, zazwyczaj po ukończeniu nauk pozostają w większych miastach, gdzie mają szansę znaleźć pracę jako specjaliści.

Gmina jest w trakcie tworzenia swojej marki turystycznej, a potencjał branży turystycznej nie jest jeszcze dostatecznie wykorzystany. Region Żuław nie jest wystarczająco dobrze wypromowany w Polsce. Pomimo dużego potencjału turystycznego, nie przysłużył się dotychczas do poprawy stanu obszaru zdegradowanego.

Powyższe aspekty wpływają na wysoki poziom bezrobocia. Znacząca część mieszkańców jest bezrobotna długotrwale, co przyczynia się do bezradności, bądź braku motywacji do dalszego działania. Znaczący odsetek mieszkańców jest już w wieku poprodukcyjnym. Dużo osób korzysta z pomocy społecznej. Zubożenie przyczynia się do dalszych degradacji społecznych oraz w konsekwencji – przestrzennych.

4.4. Potencjały obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się nagromadzeniem zjawisk negatywnych, jednak ma też swoje mocne strony. Są one podstawą dla dalszego rozwoju oraz bazą dla kształtowania tożsamości mieszkańców danego obszaru.

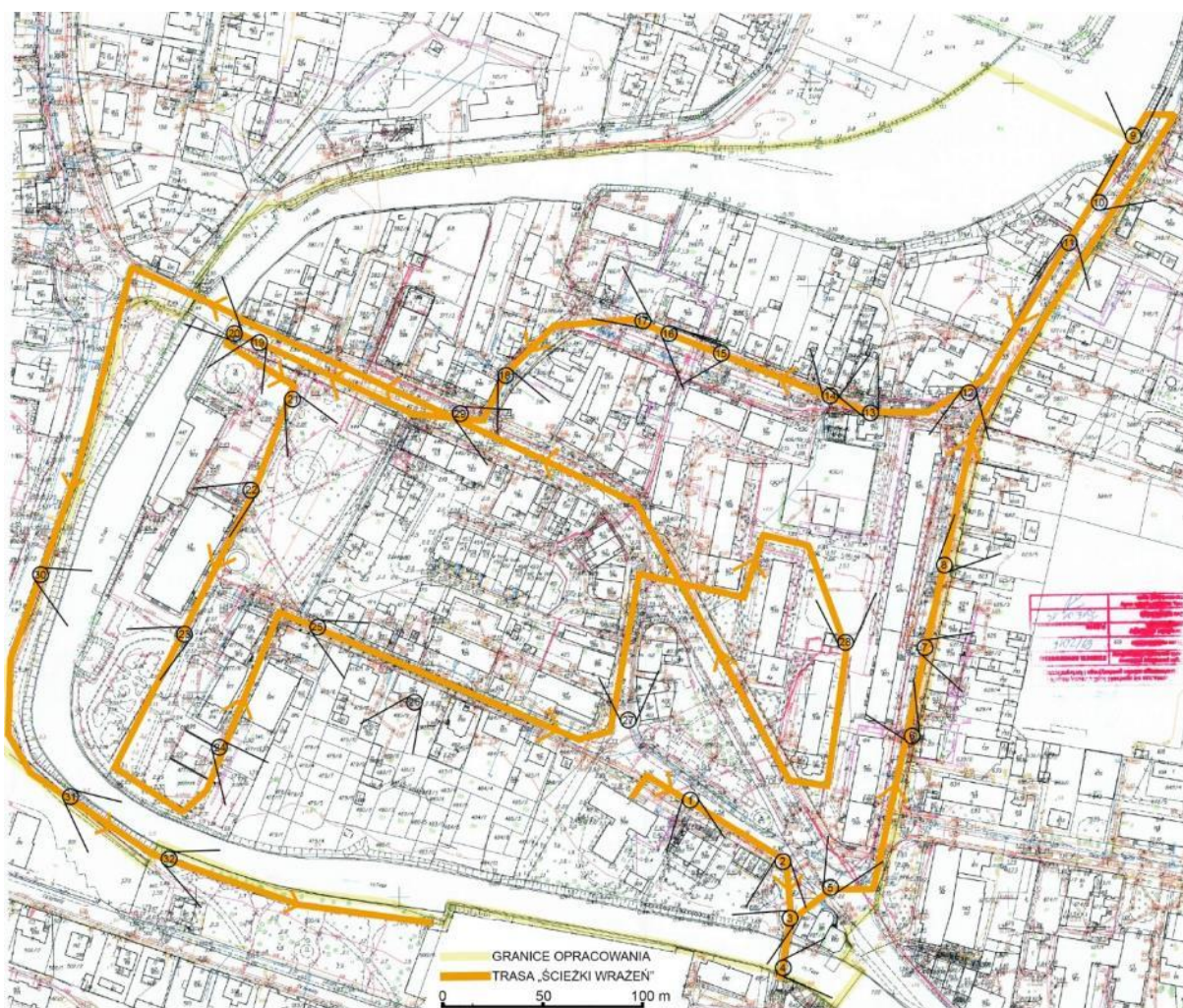
Za szczególne potencjały obszaru uznano:

- lokalizację w centrum miasta i gminy,
- walory krajobrazowe rzeki Tuga,
- kapitał kulturowy,
- dobrze działające stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,
- potencjał turystyczny,
- dziedzictwo historyczne,
- dobry stan techniczny dróg,
- dużą liczbę obiektów zabytkowych,
- dużą część obiektów będących własnością gminy,
- częściowo przeprowadzone procesy modernizacji.

Na tle gminy przedmiotowy teren wyróżnia się szczególnymi możliwościami rozwojowymi głównie ze względu na lokalizację, dziedzictwo kulturowe i niewykorzystaną przestrzeń nabrzeża rzeki Tuga. Ma także znaczenie strategiczne dla gminy i może być początkiem kompleksowych przemian dla całego jej obszaru. Istotnym zadaniem jest więc opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji, a następnie przeprowadzenie procesu rewitalizacyjnego.

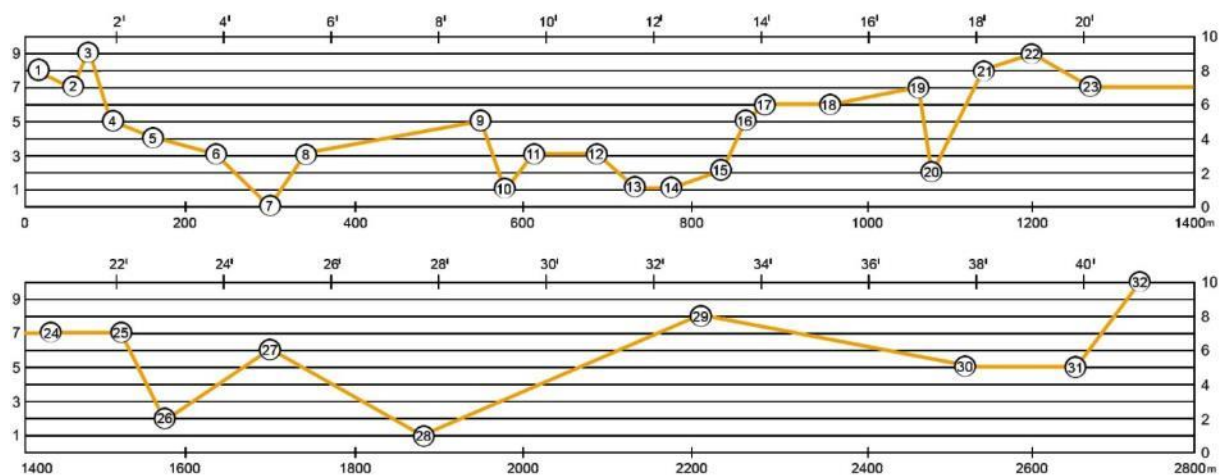
4.5. Ścieżka wrażeń

Ścieżka wrażeń jest subiektywną formą opisu odczuć związanych z analizowanym obszarem. Impresje te zostały zebrane podczas spaceru postronnych osób, niezwiązanych z Nowy Dworem Gdańskim, po wybranym obszarze i przedstawione w formie wykresu subiektywnych odczuć i analizy zdjęciowej. Na wykresie zestawiono zmienność doznań związanych z obserwowaną przestrzenią w stosunku do przebytej drogi oraz czasu. Zdjęcia odnoszą się do konkretnych punktów wywierających szczególne wrażenie w percepcji okolicy.

Trasa Ścieżki wrażeń wraz z oznaczonymi punktami charakterystycznymi, z których została sporządzona dokumentacja zdjęciowa

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Wykres subiektywnych odczuć ze Ścieżki wrażeń przedstawiony w ramach czasowych i przestrzennych z zaznaczeniem charakterystycznych punktów, w których została sporządzona dokumentacja zdjęciowa

1

2

3

4

*Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa*

5

6

7

8

9

10

Spacer badawczy w postaci ścieżki wrażeń pozwolił odseparować charakter obszaru objętego opracowaniem od charakteru miasta Nowy Dwór Gdański. Na trasie przebiegu znalazło się kilka bardzo atrakcyjnych elementów, takich jak budynek przy ul. Wejhera 1; domy z drewnianym deskowaniem oraz innymi detalami architektonicznymi (takimi jak werandy), których skupienie znajduje się przy Placu Wolności; budynek Żuławskiego Parku Historycznego z malowniczym zagospodarowaniem wejścia do obiektu; Żuławski Ośrodek Kultury; liczne punkty handlowe i usługowe, m.in. ciesząca się wyjątkowym powodzeniem użytkowników lodziarnia przy ul. Wąskiej 3; elementy w przestrzeniach publicznych cieszące się zainteresowaniem okolicznych mieszkańców, takich jak plac zabaw przy ulicy Sikorskiego; istniejący drzewostan,

*Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa*

ze szczególnym wskazaniem roślinności przy Tudze, zlokalizowanej w południowej części obszaru objętego opracowaniem; obecność ścieżek rowerowych oraz obecność mostów na Tudze.

Poza komponentami wywołującymi pozytywne wrażenia, zwrócono uwagę na trudny dostęp do nabrzeża Tugi na niektórych odcinkach; nieintuicyjnie zlokalizowane przejścia dla pieszych przez ulicę Sikorskiego, stwarzające niebezpieczne dla pieszych sytuacje; charakter zabudowy odbiegający znacznie od charakteru zabudowy istniejącej na danym obszarze historycznie, co powoduje duże niespójności przestrzenne; budynek po pożarze przy ul. Kopernika 15; zagospodarowanie placu Wolności z priorytetyzacją ruchu kołowego oraz miejsc postojowych; niezagospodarowaną, „niczyją” przestrzeń przy ul. Miłosza; niszczące drewniane detale na elewacjach budynków; monotonię oraz brak przestrzeni półpublicznych wśród zabudowy zespołu budynków spółdzielni mieszkaniowej przy ul. Sikorskiego; zaniedbane podwórka; budynki wielorodzinne wymagające remontu części wspólnych oraz termomodernizacji.

11

12

13

14

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

15

16

17

18

19

20

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

21

22

23

24

25

26

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

27

28

29

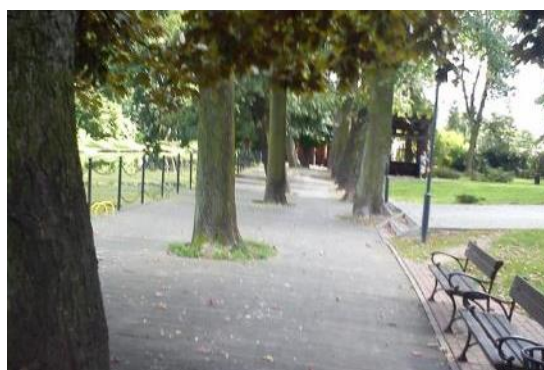
30

31

32

Na danym obszarze znajduje się wiele wartościowych elementów i miejsc. Wydaje się jednak, że jeszcze więcej wymaga remontu bądź ukształtowania.

5. Analiza społeczna

5.1. Hierarchizacja i priorytetyzacja zakresu i katalogu problemów i zjawisk społecznych

Obszaru objętego opracowaniem dotyczą wielorakie problemy społeczne, często silnie ze sobą powiązane. Za najważniejszy z nich uznano wysokie bezrobocie. Zjawisko częściowo może wynikać z niskiego wskaźnika przedsiębiorczości i wysokiego odsetka osób bezrobotnych z niskim

wykształceniem na obszarze zdegradowanym. Znaczący jest także wysoki poziom bezrobocia w gminie, klasyfikujący się na poziomie 12,7%²¹.

UBÓSTWO

Problem bezrobocia nierozzerwalnie łączy się i pociąga za sobą kolejny istotny problem - biedę i ubóstwo. Na obszarze rewitalizacji zamieszkuje 87 osób żyjących w ubóstwie, co stanowi średnio 59 osób na 1000 mieszkańców²². Natomiast na terenie miasta udzielono pomocy społecznej 405 gospodarstw domowym dotkniętym problemem ubóstwa, co stanowi 40 os./1000 mieszkańców, a na obszarze wsi udzielono pomocy 146 gospodarstw domowym, czyli 18 os./1000 mieszkańców. Zauważa się większe nasilenie ubóstwa w mieście, w porównaniu z terenami wiejskimi. Notuje się również wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych oraz niski poziom dochodów ludności w skali miasta. Sytuację finansową mieszkańców charakteryzują ponadto wysokie średnie zaległości czynszowe na osobę, stosunkowo duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej oraz jedna z najwyższych w mieście kwota wypłacanych zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę, wynosząca 1 865,35 zł. Z niskim standardem życia na obszarze związane jest również największe w mieście, w liczbie 40 obiektów, zagęszczenie budynków sprzed 1970 r., które nie zawsze są zmodernizowane i dostosowane do potrzeb ich obecnych użytkowników.

STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA

Istotnym zjawiskiem społecznym obszaru jest starzenie się społeczeństwa, o którym świadczy wysoki procent osób w wieku poprodukcyjnym klasyfikujący się na poziomie 16,57%. W skali gminy zauważalne jest jego postępowanie. Skutkiem starzenia się społeczeństwa jest problem obciążenia demograficznego. Na 100 mieszkańców terenu objętego opracowaniem przypada ponad 16 osób w wieku poprodukcyjnym. Zjawisko to ma wpływ na zmianę struktury wieku mieszkańców i wymaga uwzględnienia potrzeb osób starszych, a zatem podjęcia działań polityki społecznej sprzyjających podnoszeniu jakości życia oraz zapobiegających wykluczeniu społecznemu. Dodatkowo należy dostosować miasto, a w szczególności przestrzeń publiczną, do potrzeb osób niepełnosprawnych.

EDUKACJA

Mimo obowiązku szkolnego, jakość edukacji nie jest wszędzie jednakowa. Na obszarze rewitalizowanym można zaobserwować stosunkowo wysoki odsetek uczniów niezdających do następnej klasy. Ze względu na zubożenie społeczeństwa na danym obszarze, dostęp do edukacji jest ograniczony. Przejawia się to w nieuczestniczeniu dzieci w zajęciach pozalekcyjnych, podnoszących ich umiejętności oraz wiedzę oraz ogólnie: gorszych wynikach w testach w porównaniu do średniej ich rówieśników z kraju. Niewydolność systemu edukacji jest widoczna również w postaci wysokiego odsetka bezrobotnych z niskim wykształceniem. Ukończenie nauki po, lub w trakcie gimnazjum przyczynia się do trudności ze znalezieniem pracy

²¹ Dane z GUS dotyczące 2015 r.

²² Dane z Raportu delimitacji obszarów zdegradowanych miasta Nowy Dwór Gdański

w późniejszych etapach życia. Wpływa to również później pośrednio na aspekty gospodarcze i trudności ze znalezieniem wysoko wyspecjalizowanej kadry.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Kolejnym ważnym aspektem jest niepełnosprawność wśród mieszkańców obszaru. Dotyczy on ok. 1% mieszkańców obszaru zdegradowanego, który mimo swojej lokalizacji w centrum miasta i gminy, nie jest dostosowany do ich potrzeb, m.in. z bezpiecznym przemieszczaniem się. Niepełnosprawność jest czynnikiem wpływającym na problemy ze znalezieniem pracy, może doprowadzić do wykluczenia społecznego i osamotnienia.

BEZPIECZEŃSTWO

Niski poziom bezpieczeństwa, uwidaczniający się w ilości przestępstw na obszarze objętym opracowaniem, jest kolejnym znaczącym problemem. Zauważa się dodatkowo podwyższony współczynnik przestępstw przeciw rodzinie i opiece w stosunku do sąsiednich obszarów. Zjawiska patologiczne, takie jak przemoc, związane są z biedą i poczuciem braku perspektyw. Część przestępstw, szczególnie tych przeciwko rodzinie i opiece, ze względu na szereg czynników może być nieujawniona.

ODPŁYW MIESZKAŃCÓW

Liczba osób zamieszkujących obszar objęty opracowaniem spada. Tendencja ta widoczna jest na obszarze całej gminy. Od 2010 r. liczba mieszkańców w gminie spada średnio o blisko 37 osób rocznie²³, co spowodowane jest głównie poszukiwaniem lepszych perspektyw w większych miastach.

5.2. Identyfikacja i ocena zjawisk oraz procesów społecznych o charakterze zewnętrznym oddziałujących na obszar zdegradowany

Oprócz problemów społecznych zauważonych na obszarze, istnieje szereg dodatkowych zjawisk, które wpływają negatywnie na obszar objęty opracowaniem. Ogólny wyjątkowo wysoki poziom bezrobocia sprawia, że osoby młode i wykształcone po ukończeniu nauk w większych ośrodkach miejskich, nie wracają do Nowego Dworu Gdańskiego. Jest to spowodowane brakiem konkurencyjności miasta w stosunku do m.in. Gdańska czy Elbląga oraz brakiem specjalizacji i innowacyjności w gospodarce gminy. Znacząca liczba osób migruje za granicę, by tam się wzbogacić i żyć na lepszym poziomie. W rezultacie na obszarze objętym opracowaniem można zaobserwować przypadki rozbitych z tego powodu rodzin.

Obszar rewitalizowany wyróżnia się spośród sąsiednich obszarów wskaźnikami, które ukazują nagromadzenie w nim problemów społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych. Należy jednak zauważyć, że patologie, w tym m.in. przestępczość w jednostkach urbanistycznych sąsiadujących z obszarem rewitalizacji również wpływają negatywnie. Niski poziom dochodów

²³ Dane z GUS, aktualne na dzień 29.09.2016 r.

oraz wysokie świadczenia socjalne na sąsiednich terenach, ukazują rozległą przestrzennie problematykę ubóstwa społecznego.

5.3. Potrzeby mieszkańców

Na obszarze objętym rewitalizacją znajdują się różnego rodzaju obiekty handlowo-usługowe zapewniające dostęp do usług dla społeczności lokalnej. Są to m.in. sklep spożywczy, piekarnia, apteka, restauracja. Ponadto mieszkańcy mają dostęp do takich usług jak sklep z chemią gospodarczą, odzieżowy, motoryzacyjny, z artykułami metalowymi, meblowy, wędkarski.

Dostęp do infrastruktury społecznej jest zapewniony poprzez placówki oświaty, kultury i służby zdrowia. W promieniu 1 km od centrum obszaru znajdują się: przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum oraz liceum ogólnokształcące. Ośrodek publicznej służby zdrowia oraz szpital znajdują się w promieniu 500 m od centrum obszaru, natomiast gabinet stomatologiczny znajduje się w granicach obszaru. Specjalistyczne gabinety lekarskie położone są w innych częściach miasta. Potrzeby w zakresie zajęć pozalekcyjnych rozwijających pasję i zainteresowania zarówno dzieci jak i dorosłych zapewnia Żuławski Ośrodek Kultury, położony na obszarze objętym opracowaniem. Stan techniczny budynku utrudnia realizację w nim pełnej oferty kulturalnej, w szczególności w okresie grzewczym. Nie jest on również dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Na obszarze miasta nie funkcjonuje komunikacja miejska. Przystanek Żuławskiej Kolei Dojazdowej, z której można korzystać w okresie wakacji letnich oraz świąt, znajdują się w odległości 1 km od obszaru opracowania. Dworzec autobusowy znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji.

Ponadto na obszarze opracowania znajdują się obiekty użyteczności publicznej, takie jak Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe oraz Żuławski Park Historyczny.

Potrzeby mieszkańców terenu objętego opracowaniem dotyczą szeregu sfer ich życia, przeanalizowanych na podstawie zebranych informacji instytucji publicznych i badań społecznych dla obszaru zdegradowanego. Zostały one zgłoszone przez mieszkańców i zweryfikowane na podstawie problemów obszaru kryzysowego. Do najistotniejszych potrzeb można zaliczyć zwiększenie ilości miejsc pracy i dostosowanie lokalnego rynku pracy do panujących uwarunkowań. Potrzeba ta jest nierozłącznie związana z występującymi problemami bezrobocia i ubóstwa. Lokalni pracodawcy szukają osób z wyższymi kwalifikacjami zawodowymi, dlatego też tak niezbędna dla społeczności jest możliwość edukacji i podwyższenia umiejętności, które pomogą im znaleźć satysfakcjonujące, także finansowo, miejsce zatrudnienia. Inną potrzebą są dodatkowe zajęcia dla uczniów niefaworyzowanych społecznie, by ich szanse na prowadzenie wysokiej jakości życia wzrastały.

W ocenie respondentów w badaniu ekspertów IDI przestrzeń publiczna w ostatnich lat zmieniła się – zainwestowano w infrastrukturę. Problemy jakie wymieniane są najczęściej to: problemy z oświetleniem, pokrzywione lampy, zaniedbane, nieurządzone podwórka, które w przypadku opadów deszczu stają się terenami grząskimi. Wskazywano na problem w postaci spalonego budynku koło Żuławskiego Parku Historycznego. Wskazuje się ul. Miłosza, jako ulicę z dużym

potencjałem, który nie jest wykorzystany, podobne opinie wygłoszone zostały na temat obszarów nadrzecznych.

| (...) u nas nie ma przestrzeni do spędzania wolnego czasu za bardzo

| na pewno takie przestrzenie są, gdzie mieszkańcy chętnie przebywają, place zabaw, ośrodki (...) niestety uważam, że popełniono sporo błędów przy projektowaniu tych miejsc, np. plac zabaw przy ruchliwej ulicy, czy parking przy bibliotece, czy brak chodnika

| (...) nie wykorzystaliśmy potencjału terenów nadrzecznych – młodzi ludzie nie mają się gdzie podziąć

Wymieniane były również problemy niezwiązane tylko z obszarem rewitalizowanym: m.in. brak bazy hotelowej, brak miejsc rozrywki.

Respondenci wskazali również na problem małej ilości ścieżek rowerowych (zbyt mała ilość, źle skomunikowane), brak elementów małej architektury (brak koszy na śmieci – szczególnie to doskwiera właścicielom psów.)

Respondenci szczególnie doceniają kompaktowość miejscowości i infrastrukturę pieszą.

| (...) chodniki są w dobrym stanie, mamy sporo miejsc spacerowych

Respondenci skarżą się na zbyt dużą ilość parkingów (zaparkowane w centrum samochody utrudniają poruszanie się – wśród tych głosów pojawiają się również głosy kierowców, którzy mają problem z poruszaniem się samochodami i ograniczoną widocznością).

| (...) wyprowadziłbym parkingi poza obszar centrum, wzbogaciłbym system ścieżek rowerowych i deptaków o nowe ciągi

Mieszkańcy zauważają potrzebę skomunikowania miasta z cmentarzem komunalnym, połączenia dworców ścieżkami rowerowymi oraz lepszą komunikację z Malborkiem.

Wśród problemów związanych z edukacją pozaformalną, czy dostępem do kultury, respondenci wskazali na brak oferty dla osób dorosłych, brak atrakcyjnej oferty dla młodzieży gimnazjalnej i licealnej, brak basenu miejskiego (konieczność wyjazdu poza miasto), niewystarczającą promocję. W kulturze uczestniczą te same grupy osób, ciężko jest włączyć nowe środowiska. Mieszkańcy nie uczestniczą również w życiu lokalnej społeczności, nie są aktywnie związani z miejscem w którym żyją. Nie mają zasadniczej potrzeby i łatwej sposobności do integracji.

Ze względu na małą powierzchnię obszaru wskazanego do rewitalizacji respondenci nie wyróżnili podobszarów, a do potrzeb podeszli holistycznie. Wskazując na potrzeby mieszkańców obszaru, respondenci uwzględniali swoje potrzeby: m.in. aktywizacja młodzieży (najczęściej wymieniane sposoby realizacji: stworzenie klubu wolontariusza, organizacja szkoleń liderskich, dostosowanie oferty ośrodków kultury); wsparcie młodzieży w procesach wchodzenia w dorosłość, wzmocnienie tzw. kompetencji miękkich (najczęściej wymieniane sposoby realizacji: działalność świetlicy socjoterapeutycznej, otwarcie ośrodka aktywizacji zawodowej dla młodzieży); zwiększenie udziału w życiu kulturalnym i publicznym. Wspomniano również o aktywizacji

i integracji osób bezrobotnych, stworzeniu specjalnej oferty dla osób z problemem alkoholowym. Podniesiono również problem korzystania ze świadczeń socjalnych osób o statusie materialnym niewskazującym na taką potrzebę.

| (...) większość z tych osób ma bardzo roszczeniową postawę, ale nie korzystają one z aktualnej oferty, nie są zainteresowane tym, aby zrobić coś dla siebie, nie wspominając o tym aby wyszły na własne podwórko i zrobiły coś z innymi

| (...) potrzebna jest całościowa praca, z całą rodziną, kompleksowa, poczynwszy od pomocy psychologicznej (...) trzeba ich wyciągać i uświadamiać, że sami też coś mogą zrobić ze swoim życiem

Mieszkańcy wskazują również na potrzebę zwrócenia się ku rzece. Respondenci podnieśli problem niezagospodarowanych brzegów (szczególnie od strony ul. Kopernika), słabego oświetlenia tego obszaru, ewentualnej próby wykorzystania potencjału turystycznego rzeki.

| (...) brak oświetlenia, słaba widoczność, przejrzystość terenu, za to łatwa dostępność stwarza warunki rozwoju patologii społecznych tj. spożywanie alkoholu, narkotyzowanie się czy palenie papierosów. W tych warunkach istnieje możliwość wpadnięcia do rzeki czy wręcz utonięcia

| (...) serce miasta gdzie mamy Dom Kultury, Muzeum (...) warto zadbać, żeby ludzie tutaj też mogli czuć się bezpiecznie

Respondenci wskazali na potrzebę utworzenia miejsc do wspólnej aktywności, miejsc umożliwiających spędzanie wolnego czasu.

| (...) miejsc, gdzie wspólnie można rozmawiać, ale nie przy piwku tylko przy kawie czy herbatce, ciastku (...)

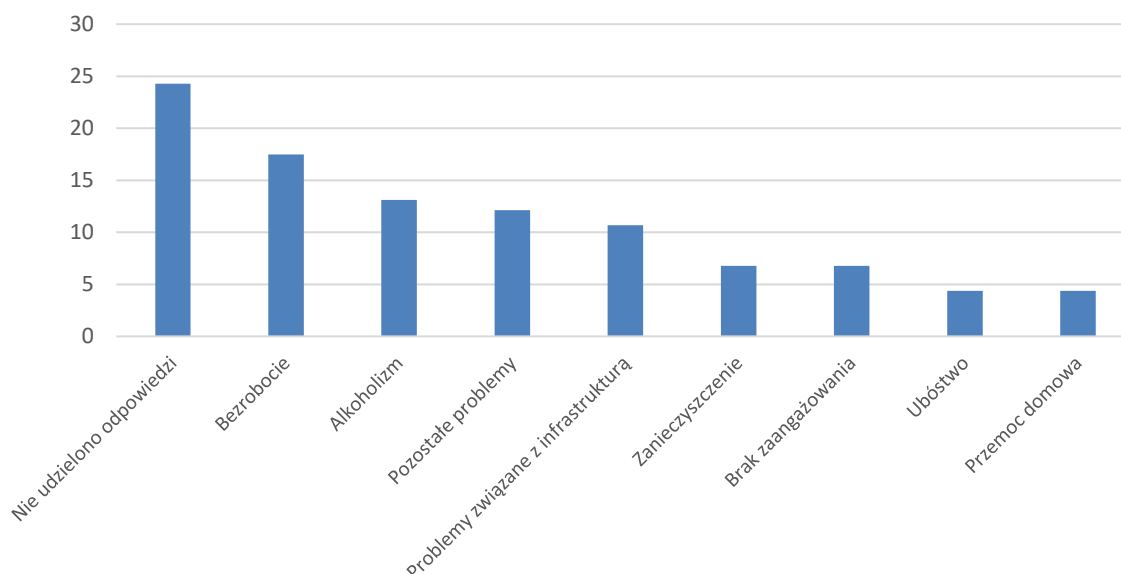
Większość respondentów zwróciła uwagę na konieczność zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców, wskazano również na potrzebę zrealizowania badań społecznych w zakresie analizy poziomu integracji, aktywności i odpowiedzialności społecznej oraz zaufania społecznego wśród mieszkańców.

| (...) myślę, że trzeba wyciągnąć ludzi z domu, pokazać, że można inaczej, pokazać inne wnętrza, przestrzenie inne niż zaniedbane, niefunkcjonalne i wyglądające koszmarnie

| (...) powinno się zacząć od działań społecznych, aktywizacji

Podczas badania PAPI poproszono respondentów o określenie problemów występujących na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

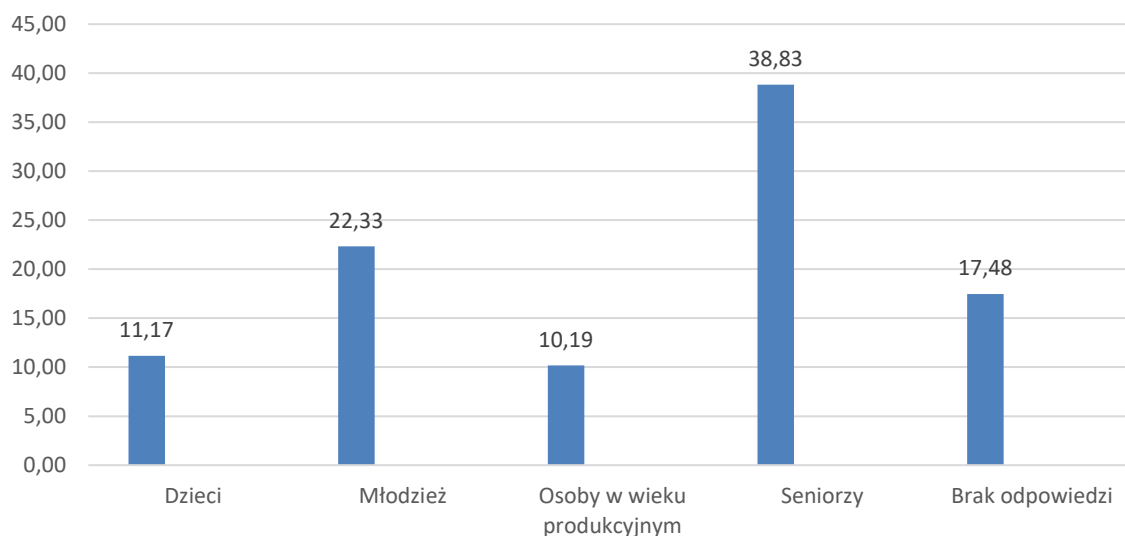

Problemy społeczne zaobserwowane przez respondentów

Niemal co czwarty respondent nie potrafił określić problemów, z którymi borykają się mieszkańcy obszaru rewitalizacji (24,27%). Wśród respondentów, którzy wskazali problemy mieszkańców obszaru rewitalizacji najczęściej podawaną odpowiedzią były: brak miejsc pracy, bezrobocie związane z charakterystyką regionu (17,48%) oraz alkoholizm (13,11%). Jednym z większych problemów wskazywanych przez respondentów jest również infrastruktura niedostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych, starszych i matek z dziećmi 10,68%. Kolejnymi ze wskazywanych problemów były: zanieczyszczenie (6,79%) oraz ogólny brak zaangażowania mieszkańców obszaru w życie społeczne, kulturalne i zawodowe (6,79%). Rzadziej wymienianymi problemami były ubóstwo oraz przemoc domowa (po 4,37%). Do innych problemów wskazanych przez respondentów można zaliczyć wyuczoną bezradność, kradzieże i akty wandalizmu (12,14%).

Respondenci podczas badania zostali również poproszeni o wskazanie grupy społecznej, która ich zdaniem boryka się z największymi problemami oraz potrzebuje największego wsparcia.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Grupy wymagające wsparcia z uwzględnieniem wieku

Jako grupy wymagające wsparcia wskazano głównie seniorów (38,83%) oraz młodzież (22,33%). Aż 17,48% respondentów nie było w stanie określić grupy wymagającej wsparcia.

Podczas przeprowadzania badania respondentów zapytano również o wskazanie potrzeb (pytanie otwarte, wskazanie maksymalnie 5 możliwych odpowiedzi), a następnie zostały przypisane do trzech głównych grup tematycznych: potrzeby społeczne, ekonomiczne oraz przestrzenne.

Próg Potrzeby	Poniżej 10% wskazań	Od 11% - 30% wskazań	Powyżej 31% wskazań
Społeczne	– poczucie bezpieczeństwa – większa aktywność na rzecz lokalnej społeczności – monitoring działalności władz samorządowych – zwiększenie oferty edukacyjnej	– uczestnictwo w kulturze, w wydarzeniach sportowych – rozwój oferty kulturalnej dla seniorów i młodzieży – rozwój turystyki – większa liczba wydarzeń plenerowych	– zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej; – poprawa jakości usług socjalnych – podniesienie własnych kompetencji
Ekonomiczne	– działania / projekty aktywizujące dla bezrobotnych	– rozwój małej gastronomii – rozwój usług – uruchomienie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej	– podjęcie pracy zawodowej – rynek z lokalnymi i świeżymi produktami
Przestrzenne	– poprawa estetyki: uporządkowanie spraw reklamowych na elewacjach budynków – zagospodarowanie podwórek – stworzenie muralu – lepsza komunikacja z Malborkiem – więcej terenów zielonych	– elementy małej architektury (ławki, kosze na śmieci i psie odchody) – poprawa oświetlenia – zagospodarowanie terenów przy rzece	– renowacja elewacji budynków mieszkalnych – rozwój infrastruktury rowerowej – przestrzeń do aktywnego spędzania czasu wolnego

Potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizacji na podstawie badania PAPI

Jeden na trzech respondentów wskazywał potrzebę zwiększenia dostępu do opieki zdrowotnej na terenie obszaru rewitalizacji, podniesienie kompetencji oraz poprawę jakości usług socjalnych

(ze szczególnym uwzględnieniem usług pomocowych). Część respondentów wskazała na potrzebę uczestnictwa w większej ilości wydarzeń kulturalnych, sportowych, ale również zwiększenie oferty dla osób starszych, młodzieży i osób w wieku produkcyjnym. W przypadku potrzeb gospodarczych respondenci wskazali konieczność rozwoju infrastruktury usługowej (w tym małej gastronomii) oraz chęć podjęcia pracy zawodowej. Wskazano również brak miejsc do wspólnej aktywności (miejsc spacerowych, miejsc piknikowych, miejsc do aktywności sportowej). Istotny okazał się rozwój infrastruktury dla rowerzystów oraz pojawienie się elementów małej architektury. Oprócz wyżej wymienionych, wskazywano na konieczność remontu elewacji budynków mieszkalnych i zagospodarowania podwórek.

Do zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców i interesariuszy obszaru rewitalizacji należą:

- wyższa jakość edukacji, wsparcie dla uczniów uzdolnionych, zajęcia pozalekcyjne,
- wielowymiarowe wsparcie dla rodzin nefaworyzowanych,
- aktywizacja i opieka nad osobami starszymi,
- zwiększony dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej i społecznej,
- zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i świadomości,
- podniesienie jakości życia,
- lepsza promocja obszaru oraz stworzenie oferty turystycznej,
- poprawa stanu infrastruktury oraz likwidacja barier architektonicznych,
- remonty części wspólnych budynków oraz zagospodarowanie podwórz,
- lepsze skomunikowanie z terenami sąsiadującymi z obszarem rewitalizacji,
- zagospodarowanie nabrzeży,
- stworzenie miejsc rozrywki,
- szkolenia i prowadzenie poradnictwa prawnego przeciwdziałającemu patologiom,
- poradnictwo psychologiczne,
- integracja społeczna,
- aktywizacja zawodowa.

5.4. Analiza potencjału i aktywności podmiotów

Na analizowanym obszarze działa kilka organizacji pozarządowych, w tym fundacji i stowarzyszeń. Działania wielu z nich są niemal niedostrzegalne w skali miasta czy obszaru, mają jednak wartość dla poszczególnych jednostek, przede wszystkim, wykluczonych społecznie bądź dotkniętych problemami.

Podmioty, które rozpoznane zostały jako potencjalnie czynne w przeciwdziałaniu problemów zaistniałych na obszarze rewitalizowanym:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Fundacja „Kreatywna Edukacja”,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Stowarzyszenie „Sprawni inaczej”,
- Stowarzyszenie dla osób niepełnosprawnych „Pomocna dłoń”,

- Klub Nowodworski,
- Wspólnoty religijne,
- Fundacja Inicjatyw Społecznych,
- Fundacja „Kocham Żuławy”.

Udział oraz zaangażowanie w życie społeczne zostały zbadane w trzech głównych obszarach dotyczących aktywności społecznej, uczestnictwa w kulturze oraz udziału w życiu publicznym w ramach badania PAPI.

W obszarze aktywności i współpracy sąsiedzkiej 66,50% respondentów przyznało, że świadomie nie uczestniczy w życiu sąsiedzkim i wspólnoty, przy czym jako główne powody podawano brak czasu (33,58%), brak współpracy ze strony sąsiadów (13,14%) oraz brak zainteresowania życiem wspólnoty (9,49%), powodu nie potrafiło wskazać ponad 43% badanych.

Tylko 33,50% respondentów zadeklarowało czynny udział w życiu wspólnotowym uczęszczając na zebrania (55,07%), udzielając pomocy sąsiadom (26,09%), pomagając w drobnych remontach (18,84%).

Mieszkańców zapytano także o znajomość organizacji pozarządowych działających na terenie miasta oraz o przykładowe działania prowadzone na rzecz mieszkańców oraz miasta. Aż 43,20% respondentów potwierdziło znajomość lokalnych organizacji pozarządowych, przy czym do najczęściej wymienianych organizacji należały Fundacja „Kreatywna Edukacja” oraz Stowarzyszenie Miłośników Nowego Dworu Gdańskiego - „Klub Nowodworski”.

Tylko 32,58% z mieszkańców potrafiło wskazać przykładowe działania organizacji społecznych działających w mieście.

33,50% respondentów zadeklarowało swój udział w ciągu ostatnich trzech lat w wydarzeniach kulturalnych bądź sportowych organizowanych w Nowym Dworze Gdańskim. Spośród nich ponad połowa - 55,07% wskazała na wydarzenie Dzień Osadnika, a co czwarty z nich korzysta z oferty warsztatowej ośrodków kultury (26,09%), bądź sportu (18,84%).

Podczas badania aktywności na arenie życia publicznego zapytano respondentów o udział w wyborach samorządowych. Ponad 60% respondentów zadeklarowało aktywny udział w ostatnich wyborach samorządowych. 39,81% respondentów świadomie rezygnuje z udziału w wyborach, przy czym najczęściej pojawiającą się odpowiedzią uzasadniającą taką postawę wskazywano brak zainteresowania (ponad 60%) bądź brak czasu (poniżej 40%).

W zakresie udziału w spotkaniach obywatelskich oraz konsultacjach społecznych, jako wskaźnikach aktywności w życiu publicznym, 17,48% respondentów deklaruje udział w spotkaniach oraz konsultacjach, najczęściej w spotkaniach dotyczących spraw obywatelskich, spotkaniach z radnymi bądź spotkaniach dotyczących podziału środków miejskich.

Ponad 82,52% respondentów nie uczestniczy w spotkaniach obywatelskich lub konsultacjach społecznych, przy czym najczęściej pojawiającym się uzasadnieniem był brak zainteresowania sprawami obywatelskimi (37,06%), brak czasu (32,35%), bądź brak wiedzy odnośnie takich

spotkań (28,24%). Niewielki odsetek respondentów podnosił kwestie konfliktu z władzami samorządowymi (2,35%).

5.4.1. Struktura zawodowa mieszkańców

Obszar objęty rewitalizacją cechuje się bardzo wysokim wskaźnikiem bezrobocia długotrwałego i zgodnie z danymi z Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Dworze Gdańskim z 2015 r. wynosił 7,9%, co stanowi dużo wyższą liczbę niż wskaźnik ten dla województwa pomorskiego, wynoszący 2,4%. Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem niepełnym lub gimnazjalnym na obszarze rewitalizacji również jest bardzo wysoki i wynosi 26,5%.

W wieku produkcyjnym w Nowym Dworze Gdańskim jest 63,3% społeczeństwa. Wskaźnik ten jest wyższy, niż odpowiadający mu wskaźnik dla województwa pomorskiego wynoszący 62,2%.

Struktura zawodowa w powiecie, jak i na obszarze objętym opracowaniem kształtuje się nieco inaczej niż struktura w województwie pomorskim. Zdecydowaną różnicą jest odsetek osób pracujących w sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa i wynosi on aż o 18,1% więcej niż ogółem w województwie. W Nowym Dworze Gdańskim w porównaniu z województwem pomorskim mniejszą popularnością cieszą się: branża przemysłu i budownictwa oraz handlu, naprawy pojazdów, transportu, zakwaterowania i gastronomii, informacji i komunikacji.

Sektor	Ilość osób pracująca w sektorze w stosunku do ogółu osób pracujących [%]	Płeć	
		ilość kobiet pracujących w sektorze w stosunku do ogółu pracujących [%]	ilość mężczyzn pracujących w sektorze w stosunku do ogółu pracujących [%]
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	29,2	25,4	33,3
Przemysł i budownictwo	23	9,4	37,3
Handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja	15,2	18	12,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości	1,8	2,8	0,8
Pozostałe	30,8	44,4	16,4

Struktura zawodowa mieszkańców powiatu nowodworskiego²⁴

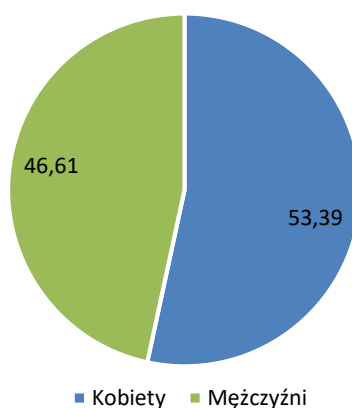
²⁴ Dane z GUS 2014 r.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Sektor	Ilość osób pracująca w sektorze w stosunku do ogółu osób pracujących [%]	Płeć	
		ilość kobiet pracujących w sektorze w stosunku do ogółu pracujących [%]	ilość mężczyzn pracujących w sektorze w stosunku do ogółu pracujących [%]
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11,1	9,5	12,8
Przemysł i budownictwo	29,2	17,6	41
Handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja	22,7	21,9	23,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości	4,9	6,9	2,9
Pozostałe	32,1	44,1	19,9

Struktura zawodowa mieszkańców województwa pomorskiego²⁵

Na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Nowy Dwór Gdański wykonano szereg badań. Badanie ilościowe z wykorzystaniem techniki tradycyjnych wywiadów kwestionariuszowych (PAPI) przeprowadzono na próbie 206 mieszkańców Nowego Dworu Gdańskiego. 90,29% respondentów deklaroowało obszar rewitalizacji jako swój obszar zamieszkania.

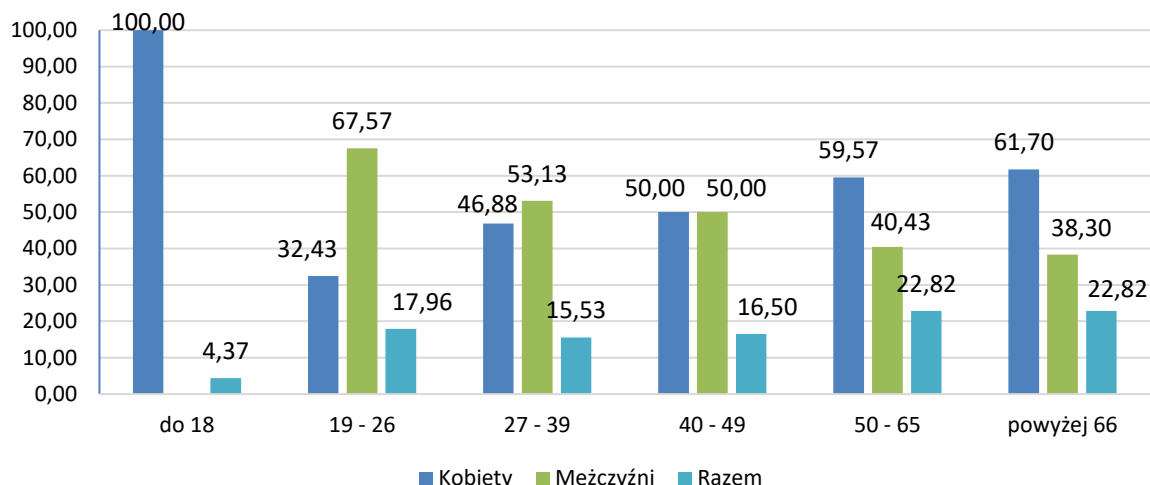

Płeć respondentów badania PAPI

W badaniu wzięło udział 53,39% kobiet, 46,61% - mężczyzn.

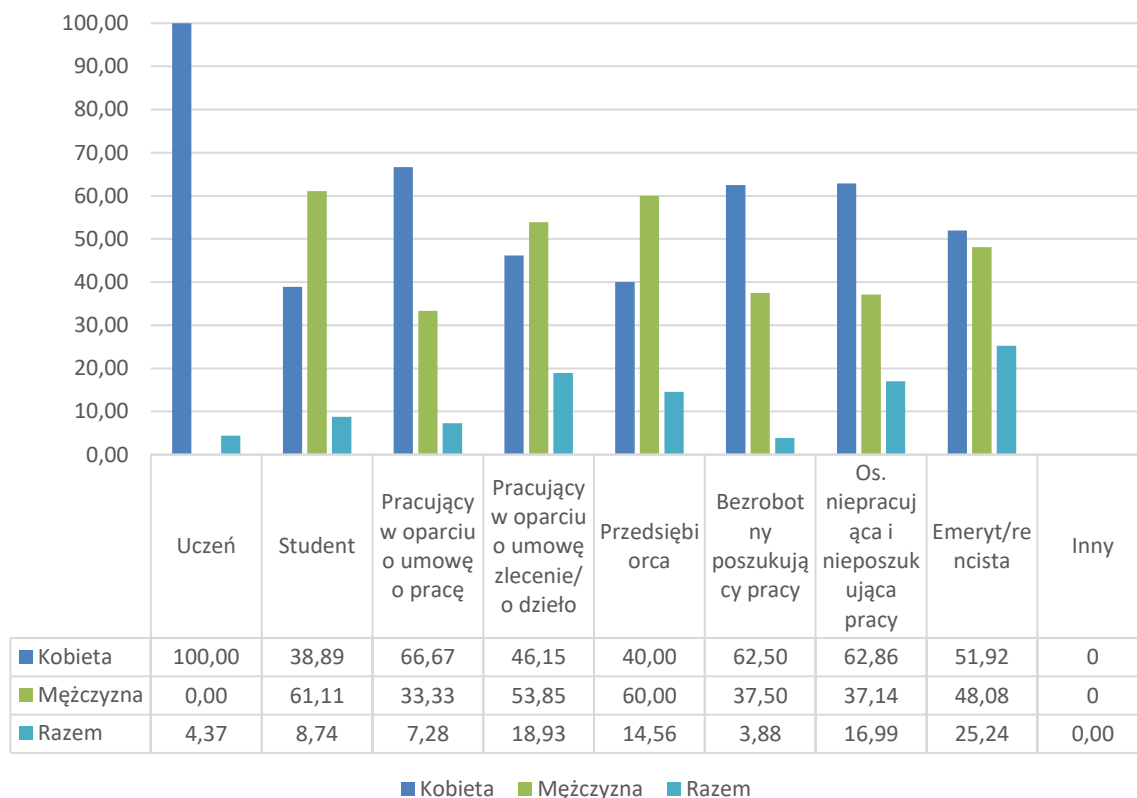
²⁵ Dane z GUS z 2014 r.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Wiek respondentów badania PAPI

Najmniejszą grupę wśród respondentów stanowili mieszkańcy z przedziału wiekowego do 18 roku życia (4,37%), z kolei największą stanowili mieszkańcy w wieku 50 – 65 lat oraz powyżej 66 roku życia (po 22,82% obie grupy).

Status zawodowy respondentów badania PAPI

5.4.2. Integracja społeczna i zawodowa

Społeczność Nowego Dworu Gdańskiego, a w tym obszaru poddanego rewitalizacji jest dosyć jednorodna w porównaniu do społeczności dużych miast Polski. Można jednak zaobserwować,

że ze względu na zróżnicowanie ról społecznych, wartości, norm i zwyczajów, wydzielają się w niej grupy społeczne. W celu przeprowadzenia poprawnego procesu rewitalizacji, by jego efekty były trwałe, należy zaplanować działania integrujące mieszkańców społecznie i zawodowo.

Jednym z bardziej znaczących problemów na obszarze jest bezrobocie. Osoby poszukujące długotrwale pracy mogą stracić motywację oraz mieć przewlekłe problemy finansowe. Ze względu na duży odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, proces wykluczenia zawodowego jest realnym problemem na obszarze i może prowadzić do dalszych, niekorzystnych następstw dla jednostki, w tym – wykluczenia społecznego. Szkolenia i kursy w zakresie nauki zawodu prowadzi na obszarze objętym opracowaniem Powiatowy Cech Rzemiosł Różnych w Nowym Dworze Gdańskim. Jego działania powodują zmniejszenie ilości osób niewykwalifikowanych, które w późniejszym czasie zmniejszają trudności w znalezieniu pracy.

Na zdegradowanym obszarze można również zaobserwować potrzebę integracji społecznej. Wymagają jej osoby niesamodzielne i niepełnosprawne, które niekiedy z przyczyn technicznych, w tym z powodu barier architektonicznych, nie mają możliwości zaangażowania się społecznie. Są one wykluczone również z korzystania z przestrzeni publicznych ze względu na niedostosowanie ich do potrzeb starzejącego się społeczeństwa. Wskazane jest, by osoby w tej grupie społecznej ze względu na ograniczone możliwości, m.in. motoryczne, brały aktywnie udział w działaniach społecznych, a tym samym czuły się potrzebne oraz miały kontakt nie tylko ze swoim opiekunem, ale również z innymi ludźmi.

Niski poziom integracji społecznej można zaobserwować również między rodzinami. Na obszarze objętym opracowaniem występuje bardzo dużo problemów społecznych, które statystycznie dotyczą dużego procentu rodzin. Specjalne działania należy skierować do dzieci, by proces socjalizacji odbywał się prawidłowo bez względu na utrudnienia, jakimi są m.in. ubóstwo.

W badaniu ekspertów IDI respondenci słabo ocenili działalność instytucji pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej. Oprócz oferty Żuławskiego Ośrodka Kultury (stacjonarnej i plenerowej) oraz programów aktywizacyjnych dla osób niepełnosprawnych, żaden z respondentów nie był w stanie wskazać innego, konkretnego i pełnego programu lub oferty (wskazywano ogólnie na ich istnienie – realizowane między innymi przy współpracy organizacji pozarządowych i urzędu miasta), która mogłaby zaangażować i zaktywizować mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Wśród działań instytucjonalnych wymienia się zasiłki stałe i celowe

| (...) takie działania prowadzi i MOPS i poradnia psychologiczna z tym, że nie konkretnie do tego obszaru (...) natomiast uważam, że te instytucje za mało współpracują ze sobą

| (...) projekt- Kariera bez barier- dla osób niepełnosprawnych, o charakterze społecznym- zdobywanie certyfikatów, kursy, rehabilitacje, wyjazdy

| (...) nie słyszałem o takich programach w formie projektów czy innych

|(...) niestety zaangażowanie jest dość niskie, wiem, że Urząd Pracy prowadził różne kursy, lecz uważam, że były bardzo nietrafione, a dwa przyszli ludzie których powinno się najpierw nauczyć podstaw i postaw, np. jak się przechodzi do pracy

5.4.3. Kultura

Najważniejszym ośrodkiem kultury w regionie jest Żuławski Ośrodek Kultury, który zlokalizowany jest na obszarze rewitalizacji. Jego budynek jest zabytkiem wpisanym do rejestru zabytków i charakteryzuje się ponadprzeciętnymi rozwiązaniami architektonicznymi. Dostosowany jest do różnorodnych wydarzeń kulturalnych, jednak czasy jego świetności minęły. Nie jest między innymi dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co uniemożliwia im korzystanie z programu dotyczącego kultury i edukacji. Obecnie zagospodarowany jest tylko w pewnej części ze względu na m.in. trudności z finansowaniem remontów, modernizacji oraz kosztownego utrzymania, szczególnie w okresie zimowym. Jego potencjał nie jest obecnie w pełni wykorzystany.

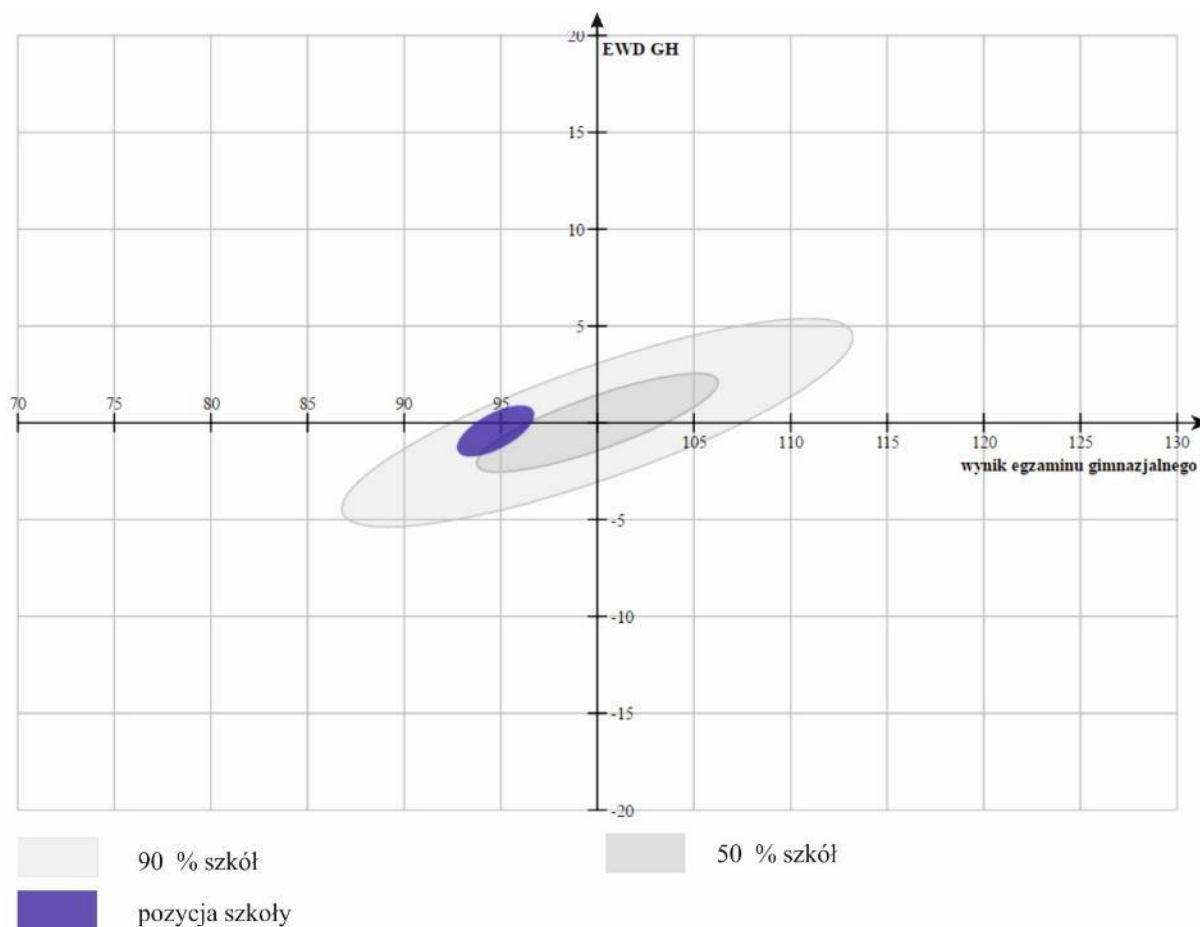
Misją Żuławskiego Ośrodka Kultury jest pobudzanie i kształtowanie aktywności społeczno-kulturalnej na Żuławach, poprzez kreowanie, inspirowanie i wspieranie działań twórczych oraz integrowanie różnych środowisk, w sposób otwarty i dostępny dla wszystkich grup społecznych.

W Żuławskim Ośrodku Kultury mieszczą się, m.in: zajęcia szkoły muzycznej, baletu, pracownia robotyki osiągająca międzynarodowe sukcesy, klub gracza, pracownia rękodzieła, studio wokalne, mała akademie sztuki, zajęcia rytmiczno-ruchowe i relaksacyjne, zespół muzyczny, pracownia rzeźby, chór męski, akademie multimedialna, teatr bez kurtyny, teatr dla dzieci i młodzieży, spotkania muzyków, zajęcia z malarstwa, kino, zajęcia projektowo-techniczne oraz wiele innych.

5.4.4. Edukacja

Edukacja formalna prowadzona jest w szkołach znajdujących się poza badanym obszarem.

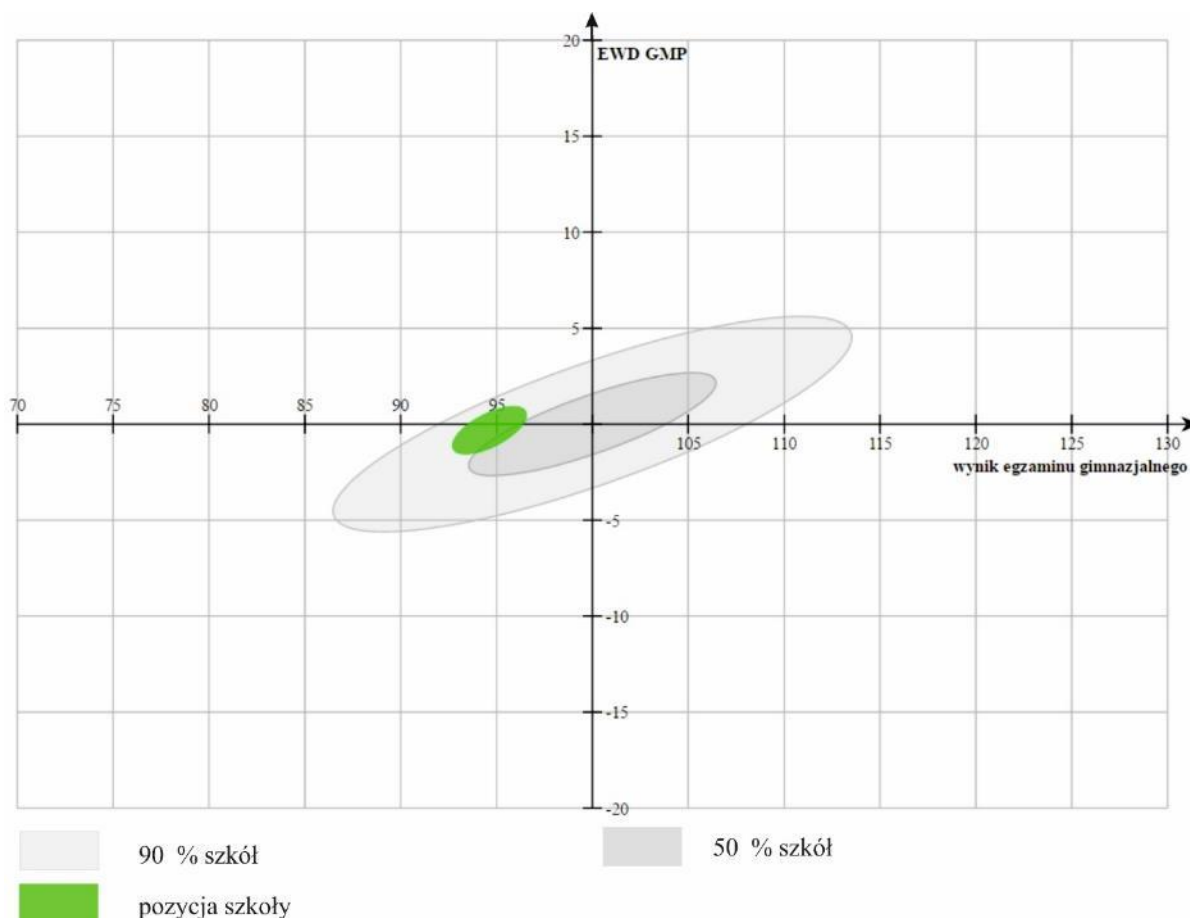
Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Wskaźniki jakości kształcenia Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi w Nowym Dworze Gdańskim: wyniki egzaminów z części humanistycznej z lat 2013-2015²⁶

²⁶Dane z EWD, aktualne na dzień 20.09.2016 r.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Wskaźniki jakości kształcenia Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi w Nowym Dworze Gdańskim: wyniki egzaminów z części matematyczno-przyrodniczej z lat 2013-2015²⁷

Wyniki z testów gimnazjalnych uczniów uczęszczających do Gimnazjum nr 1 w Nowym Dworze Gdańskim zarówno w części humanistycznej, jak i matematyczno-przyrodniczej są gorsze niż średnie wskaźniki w tym aspekcie dla 50% szkół. Niewystarczająca jakość edukacji przekłada się w późniejszym etapie na niski poziom wykształcenia i niedostateczne kwalifikacje zawodowe. Przyczyn hamujących dostarczanie usług oświaty można doszukiwać się w: niewystarczającej ilości zajęć pozalekcyjnych, niewystarczającym wyposażeniu szkół, braku wsparcia uczniów uzdolnionych oraz tych, którzy szczególnie potrzebują pomocy w nauce.

Ośrodki edukacji pozaformalnej wymieniane przez respondentów w badaniu IDI to przede wszystkim Żuławski Ośrodek Kultury (według respondentów najważniejszy punkt kulturalny w mieście), Żuławski Park Historyczny i Biblioteka Publiczna oraz zajęcia w klubach sportowych.

| (...) zajęcia w ŻOKu, to przede wszystkim zajęcia muzyczne, taneczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne czy filmowe

| (...) w ŻOKu zawsze dużo się dzieje, znajdują tam coś dla siebie wszyscy, nawet seniorzy

| (...) słyszałem coś o tym, że powstaje Uniwersytet Trzeciego Wieku, seniorzy zawsze są aktywni

²⁷Dane z EWD, aktualne na dzień 20.09.2016 r.

Dodatkowo respondenci wskazują na kluczowe przedsięwzięcia, które na stałe wpisały się w życie kulturalne miasta (Noc Muzeów, Dzień Osadnika czy Dni Nowego Dworu Gdańskiego.)

5.5. Charakterystyka zakresu i intensywności współpracy władz z partnerami społeczno-gospodarczymi na obszarze objętym Programem Rewitalizacji

Przeanalizowano aktywność III sektora i stwierdzono, że na otwarte konkursy ofert (realizację zadań publicznych) zgodnie z przyjętym Programem Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na rok 2016, władze samorządowe przeznaczyły 140 tys. złotych. Jednakże podział na obszary (sfery zadań publicznych - m.in. sport, kultura, itp.) oraz ilość organizacji aplikujących o środki powoduje, że otrzymane dotacje sięgają rzędu kilku tysięcy złotych.

Wyniki otwartego konkursu ofert wskazują na wyłonienie 41 zadań z różnych obszarów tematycznych, które dostały dofinansowanie i miały być zrealizowane w roku 2016. Tylko 6 ofert nie otrzymało dofinansowania albo z przyczyn formalnych, albo nieosiągnięcia progu punktowego oceny oferty.

W gminie funkcjonuje również tzw. fundusz małych grantów (na podstawie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) z którego organizacje korzystają.

Zauważono, że wśród zarejestrowanych organizacji sporą część stanowią organizacje powiązane z jednostkami budżetowymi gminy, które oprócz statutowych obowiązków pełnią rolę wsparcia, pozyskując również środki zewnętrzne.

W ramach współpracy miasta i gminy z podmiotami społeczno-gospodarczymi oraz dofinansowaniu z funduszy zewnętrznych udało się również zrealizować działania wprowadzające zmiany przestrzenne na wybranym obszarze rewitalizacji, mające na celu ożywienie Nowego Dworu Gdańskiego. Jednym z takich projektów było wykonanie robót budowlanych, remontowych i konserwatorskich oraz stworzenie wspólnej oferty turystycznej w ramach partnerstwa gminy z podmiotami wspólnoty wyznaniowej i kontrahentem prywatnym. Dzięki wspólnym staraniom udało się pozyskać środki stanowiące 60% kosztów projektu. Poddany renowacji zostanie XX wieczny most w Nowym Dworze Gdańskim.

Innym wspólnym działaniem gminy Nowy Dwór Gdański z gminami sąsiednimi i miastem Malbork w zakresie projektu Pomorskie Szlaki Kajakowe jest wykonanie miejsc kajakowych przy ulicy Wejhera oraz pomostu kajakowo-żeglarskiego przy Żuławskim Ośrodku Kultury. W wyniku kooperacji gminy z województwem pomorskim powstały dwie inicjatywy. Pierwsza z nich dotyczyła adaptacji zabytkowej mleczarni na Żuławski Park Historyczny, dzięki której w budynku powstały sale wystawiennicze, pomieszczenia warsztatowe i wykładowo-seminaryjne. Działania te poszerzyły ofertę turystyczną i kulturową, a także miały moc sprawczą w integracji społeczności gminnej. Drugim przedsięwzięciem realizowanym przez gminę i województwo pomorskie była rewitalizacja terenów zielonych i utworzenie strefy bezpieczeństwa. Zakres projektu dotyczył przebudowy i instalacji oświetlenia wzdłuż ulicy Kopernika i Wejhera, utworzenie parku w rejonie ulic Wejhera i Sikorskiego, zagospodarowania terenów zielonych przy Żuławskim Ośrodku Kultury i Żuławskim Parku Historycznym,

w tym utworzenie placu zabaw i ścieżek spacerowych oraz monitoring miasta. W efekcie tych prac zniwelowano dysproporcje oraz wzmocniono potencjał miasta, a tym samym podniesiono poziom jego atrakcyjności.

W zakresie współpracy z przedsiębiorcami większość ekspertów w badaniu IDI stwierdziła, że nie ma takiej świadomości, a także nie słyszała o żadnych programach skierowanych w stronę osób prowadzących działalność gospodarczą. Wskazywano jednak na otwartość urzędu, co mogłoby sugerować przyjazną atmosferę wobec przedsiębiorców:

/(...) mnóstwo ludzi zakłada działalności w Nowym Dworze i przenosi się na Mierzeje (...) rzeczywiście chyba nie ma wsparcia w tym względzie (...) ale wszystko idzie w kierunku 'promieszkancie', 'proobywatel' czyli tak żeby zwiększać komfort życia w tym mieście

/(...) współpraca jest, ale nie intensywna (...) brakuje projektów, większych działań wspierających przedsiębiorców. Nie mamy nic, co mogłoby ich zachęcić do tworzenia miejsc pracy

W zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi (respondenci byli związani ze środowiskiem III sektora) zdania były podzielone. Część osób stwierdziła, że urząd jest bardzo otwarty i bardzo chętnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi

/(...) pomoc przy organizacji różnych imprez, pomoc finansowa, w realizacji nagród

i uczestniczą też osobowo

/(...) współpraca jest, ale nie intensywna (...) brakuje projektów, większych działań

Pojawiły się także głosy, że urząd współpracuje tylko z wybranymi organizacjami, którym ufa

/(...) czuć wsparcie Urzędu, gdy projekty są po coś, gdy Urząd ufa organizacji (...) uważam że jest problem w samych organizacjach

/(...) niechętnie - musi dlatego to robi, chętnie by się wyrażało w czym innym (...) nikt nie robi tego chętnie, są tylko same problemy z tego dla urzędników

5.6. Analiza poziomu zaangażowania mieszkańców w dotychczasowe działania

Analizując zaangażowanie mieszkańców we współzarządzanie z władzami samorządowymi zastosowano narzędzie nazywane indeksem partycypacji. Indeks jest narzędziem, które zostało opracowane na podstawie dokumentu „Siedem zasad konsultacji - ścieżka wdrożenia, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji”. Zawiera wszystkie elementy wynikające z definicji demokracji partycypacyjnej czy konsultacji i współdziałania oraz elementy wynikające z dobrych praktyk. To narzędzie ułatwiające diagnozę demokracji partycypacyjnej w miastach. Pozwala sprawdzić, na jakim poziomie znajduje się miasto z poszczególnymi decyzjami, czy władze samorządowe przestrzegają prawa, o jakich decyzjach informują mieszkańców a które z nich współrealizują. Dzięki indeksowi możemy wyróżnić trzy poziomy zarządzania:

- poziom informacji - określa rodzaj decyzji, które władze samorządowe przekazują mieszkańcom. Są to obszary określone prawnie, takie jak miejscowe plany

zagospodarowania przestrzennego, dokumenty strategiczne czy programy współpracy z organizacjami pozarządowymi (i te stanowią wskaźnik minimalny) oraz te obszary, w których informacja dla mieszkańców może być wyrazem dobrej woli decydentów. Są to m.in. informacje o decyzjach w sprawie zmiany organizacji ruchu, likwidacji placówki oświatowej czy planowanie budowy większej inwestycji. Na tym poziomie określa się również sposób informowania, czy są to standardowe kanały jak: strona internetowa miasta lub Biuletyn Informacji Publicznej czy spotkania informacyjne, plakaty, ulotki, debaty, itp. ze szczególnym uwzględnieniem transparentności władz.

- poziom konsultacji - ujęty jest za pomocą wskaźników odpowiadających poszczególnym elementom procesów: przygotowanie/zaplanowanie konsultacji, edukacja i informacja, przedmiot konsultacji, realizacja, informowanie o wynikach, ewaluacja i wdrażanie uwag. Wskaźniki minimalne zawierają się w tym, co określone prawnie: np. obowiązkowe poddawanie konsultacjom miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego czy w tym, co jest dobrą praktyką, np. dostęp do procesu dla wszystkich, zgodnie z zasadą równości szans, publikowanie raportów z uzasadnieniem przyjęcia bądź odrzucenia uwag.
- poziom współdziałania - zawiera wykaz narzędzi służących do aktywizacji mieszkańców oraz zwiększających ich współpracę z samorządem. Narzędzia te uczą mieszkańców współzarządzania gminą oraz umożliwiają rzeczywiste włączenie się w realizację poszczególnych zadań, np. budowa placu zabaw na osiedlu i opieka sąsiadów nad utrzymaniem czystości na jego terenie.

Poddając analizie dokumenty strategiczne, miejscowe uchwały, informacje zamieszczane na stronach internetowych urzędu oraz analizując raporty z przebiegu konsultacji, możemy dokonać wstępnej oceny.

1) Poziom informowania:

Głównym sposobem informowania mieszkańców o podjętych decyzjach jest strona internetowa urzędu oraz Biuletyn Informacji Publicznej. Informacje o konsultacjach, mimo posiadanej zakładki „Konsultacje społeczne”, są umieszczane w dziale ogłoszeń i obwieszczeń wraz z innymi informacjami dotyczącymi gminy. Pisane małą czcionką są mało czytelne, co powoduje, że łatwo je przeoczyć.

2) Poziom konsultowania:

Miasto posiada podstawę prawną, do przeprowadzenia konsultacji – przyjętą Uchwałą nr 100/X/2015 Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 22 października 2015r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Konsultacji Społecznych Gminy Nowy Dwór Gdański. Średni czas trwania konsultacji to najczęściej 14 dni, choć zdarzają się konsultacje trwające znacznie krócej. Miasto nie opracowuje i nie udostępnia rocznego harmonogramu i planu konsultacji oraz sprawozdania rocznego. Konsultacjom najczęściej poddawane są przygotowane projekty rozwiązań (w latach 2010-2014 rzadziej występowały warianty rozwiązań). Wyjątkiem są większe projekty np. opracowania dokumentów strategicznych - tu występują różne formy uczestnictwa i możliwości wyrażenia opinii, np. poprzez udział w warsztatach – tu pojawiają się konsultacje do założeń. Miasto nie uwzględnia w konsultacjach zasady równych szans (strony internetowe są dostosowane dla osób z niepełnosprawnością wzroku, jednakże godziny spotkań

nie są dostosowane do potrzeb osób pracujących). Za główne źródło informacji o planowanych konsultacjach uważa się stronę internetową urzędu (w tym Biuletyn Informacji Publicznej), pojawiają się one również w lokalnych mediach i w mediach społecznościowych. Materiały przedstawiane przy konsultacjach nie zawierają oznaczonych obszarów niepodlegających konsultacjom, nie zawsze znajdują się w otwartych formatach (przeszukiwalnych) i nie zawsze są zrozumiałe dla wszystkich (brak przystępnego języka, przejrzystej struktury dokumentu, grafiki, skróconej prezentacji głównych założeń, itp.).

Nie stwierdzono, czy w urzędzie jest wyznaczona osoba do prowadzenia konsultacji. Urząd publikuje raporty z konsultacji, zawierają one wszystkie niezbędne elementy, takie jak: prezentacje zgłoszonych stanowisk, odpowiedzi wraz z uzasadnieniem przyjęcia lub odrzucenia uwag (choć w badanych raportach stwierdzono brak uwag do przedmiotu konsultacji). Za główne źródło informacji o wynikach konsultacji uważa się stronę internetową, nie stwierdzono, czy informacje pojawiały się w lokalnych mediach. W regulaminie konsultacji brak jest zapisów dotyczących ewaluacji procesów partycypacyjnych, co jest równoznaczne z brakiem dostępnych raportów z przeprowadzonych ewaluacji. Również nie określono w regulaminie minimalnego czasu trwania konsultacji.

3) Poziom współdecydowania:

W Nowym Dworze Gdańskim dostępne są narzędzia takie jak budżet partycypacyjny, jednakże inicjatywa lokalna czy obywatelska inicjatywa uchwałodawcza nie są realizowane. W mieście z racji małego obszaru nie działają Rady Dzielnic, nie ma również rad celowych. Dokumenty strategiczne w większości przypadków wypracowywane są w grupach roboczych. Zlecane są również zadania do realizacji organizacjom pozarządowym.

Pomimo wdrażanych programów każdy z elementów drabiny partycypacji, czy to poziom informacji, konsultacji czy współdecydowania wymaga poprawy istniejących już mechanizmów bądź wdrożenia nowych praktyk. Nie da się jednoznacznie określić, na którym z tych poziomów znajduje się demokracja partycypacyjna, ponieważ pierwszy, podstawowy poziom nie dotyczy wszystkich obszarów. Zapomina się o podstawowych decyzjach wpływających na jakość życia mieszkańców Nowego Dworu Gdańskiego. Mechanizmy współdecydowania nie są na tyle wdrożone, aby stały się czymś naturalnym, oczywistym w procesie zarządzania miastem.

Pomimo deklarowanej otwartości władz poprawy wymaga też obszar transparentności oraz edukacji, która winna być kierowana do mieszkańców, aby uczestnictwo w procesach było świadome.

Lokalna społeczność w ogólnym rozeznaniu jest nieaktywna. Analiza sytuacji gospodarczej wskazuje na brak zainteresowania mieszkańców zakładaniem własnych działalności gospodarczych i możliwości pozyskania dodatkowych funduszy na własną działalność. Dodatkowo na wybranym obszarze nie zauważa się nowych inwestorów i wyraźnej polityki miasta w celu ich pozyskania. Ze względu na ten fakt u mieszkańców można zauważyć zrezygnowanie i brak działań mających na celu poprawę obecnej sytuacji. Pod względem przestrzennym społeczność nie przywiązuje szczególnej wagi do atrakcyjności otaczającej ich przestrzeni. Jest to spowodowane w dużym stopniu brakiem wydzielenia intuicyjnych granic

pomiędzy poszczególnymi przestrzeniami. Mieszkańcy nie czując przywiązania do sąsiedniej działki, nie ingerują w jej zagospodarowanie. Mieszkańcy nie wykazują także aktywności w sferze społecznej. Działalność wolontariatu jest uboga i niewiele osób pozostaje zaangażowanych w tę formę aktywności. Brakuje porozumienia pomiędzy przedstawicielami różnych grup społecznych i wiekowych, a także zrozumienia dla różności. Pomimo zlokalizowania na terenie kryzysowym instytucji kulturalnych oraz przestrzeni wspólnych, poddanych wcześniej rewitalizacji, nie dostrzega się integracji mieszkańców.

Na wybranym obszarze zlokalizowane są siedziby m.in.: Klubu Nowodworskiego, Towarzystwa Kulturalnego „Iwa”, Stowarzyszenia „Żuławy”, Powiatowego Cechu Rzemiosł Różnych, Fundacji „Kreatywna Edukacja”, Stowarzyszenia Bractwa Żeglarskiego „Kaper”, Instytutu Delt Wisły, Lokalnej Grupy Działania Żuławy i Mierzeja, Żuławskiej Lokalnej Grupy Działania, Stowarzyszenia miast partnerskich Nowego Dworu Gdańskiego, Lokalnej Grupy Rybackiej – Rabacka Brać Mierzei, Nowodworskiego Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Społecznych, Stowarzyszenia Żeglarskiego „Wojtuś”, Stowarzyszenia „Kocham Żuławy”. Organizacje pozarządowe pełnią funkcję pomocową jednostek publicznych w rozwiązywaniu problemów społecznych i aktywizacji mieszkańców. W celu wzmocnienia potencjału społecznego należy uaktywnić współpracę tego typu organizacji, aby w efektywny sposób kierować działaniami rewitalizacyjnymi.

Podczas badania IDI ekspertów, respondenci wskazywali na dwa rodzaje aktywności mieszkańców obszaru wskazanego do rewitalizacji:

- bardzo aktywny, osoby te biorą udział we wszystkich możliwych wydarzeniach oferowanych przez podmioty;
- nieaktywny, osoby które nie biorą udziału w żadnych przedsięwzięciach, nie interesują się sprawami miasta.

| (...) mieszkańców, którzy tu mieszkają i to czują to oceniam bardzo dobrze, a Ci którzy nigdy się nie angażowali, nie angażują się i teraz

| (...) nieaktywne osoby narzekają na brak perspektyw, brak miejsc pracy, brak ofert kulturalnych oraz umierające centrum. Nie można do nich dotrzeć z żadną ofertą, pomimo, że ta oferta byłaby skierowana bezpośrednio, tylko i wyłącznie do tej grupy

| (...) grupy które się angażują to działają, tu jest albo bardzo młode społeczeństwo albo stare, jeśli Urząd Miasta, Starostwo bądź jakaś organizacja czegoś nie zorganizuje to tego po prostu nie będzie

6. Analiza gospodarcza

6.1. Analiza poziomu przedsiębiorczości

Informacje z Głównego Urzędu Statystycznego na rok 2014 dały podstawę do zebrania danych dotyczących poziomu przedsiębiorczości dla wyznaczonego obszaru. Na terenie kryzysowym

zanotowano 223 podmioty gospodarki narodowej w Rejestrze REGON²⁸, w tym 15 z nich zarejestrowano w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Liczba podmiotów w rejestrze REGON według ulic na delimitowanym obszarze. Przyjęta średnia wynosi 27,88 podmiotów/ulicę.

Wskaźnik przedsiębiorczości, wyrażony poprzez liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 10 000 tys. ludności w wieku produkcyjnym, wynosi 2489 i jest wyższy niż dla województwa pomorskiego, jednak można uznać go za relatywnie niski, biorąc pod uwagę fakt, że jest to zestawienie dla punktu centralnego miasta, które ze względu na funkcjonalność śródmieścia jako ośrodka usługowego powinno być wyższe. 87 osób z obszaru kryzysowego prowadzi działalność gospodarczą, a wskaźnik przedsiębiorczości indywidualnej, mierzony jako liczba osób fizycznych prowadzących działalność na 100 osób w wieku produkcyjnym, wynosi 9,7 i również klasyfikuje się na niskim poziomie. Mała przedsiębiorczość stanowi duży potencjał na rynku ze względu na fakt, iż tego typu firmy są bardziej elastyczne i lepiej oddziałują na sygnały rynkowe i pomoc zewnętrzną. Ze względu na wypełnianie nisz rynkowych mogą być także odpowiedzią na problem bezrobocia. Ponadto na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć nieznacznie ujemne saldo podmiotów zarejestrowanych w porównaniu do zlikwidowanych podmiotów gospodarczych (wykreślić

²⁸ Dane z Bazy Internetowej Regon, aktualne na dzień 11.10.2016 r.

z rejestru REGON)²⁹, które wynosi -8, a udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wynosi prawie 51%.

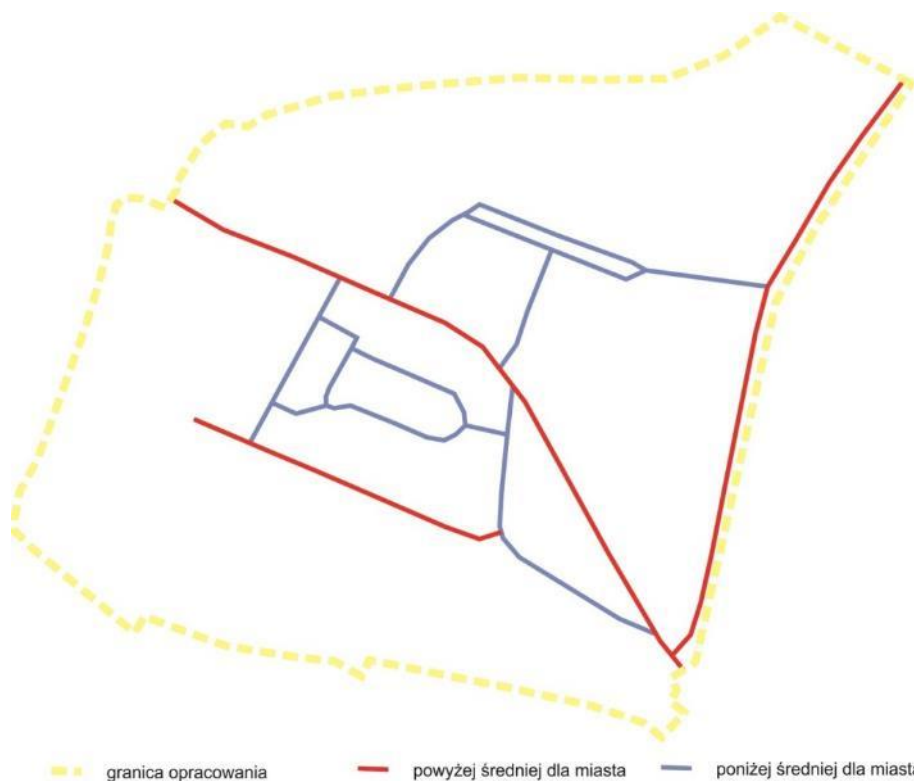
Liczba podmiotów wyrejestrowanych z REGON według ulic na delimitowanym obszarze. Przyjęta średnia wynosi 28,88 podmiotów/ulicę.

Sytuacja gospodarcza na delimitowanym obszarze kształtuje się raczej negatywnie. Mieszkańcy nie wykazują inicjatywy ekonomicznej, są mało aktywni i nie korzystają z środków pomocowych na otwieranie i rozwój działalności gospodarczych. Ogólny niski poziom przedsiębiorczości jednostek wskazuje na stan kryzysowy obszaru. Jest to istotny czynnik w analizie porównawczej regionów, rosnących dysproporcjach między nimi i dynamiką ich rozwoju.

6.2. Analiza poziomu aktywności zawodowej

Na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego na 2014 rok zestawiono informacje dotyczące aktywności zawodowej osób zamieszkujących delimitowany teren. Wśród 1382 mieszkańców obszaru kryzysowego 35% z nich, czyli 486 osób jest w wieku nieprodukcyjnym, w tym 273 w wieku przedprodukcyjnym i 213 w wieku poprodukcyjnym. Natomiast do osób w wieku produkcyjnym można zaliczyć 896 mieszkańców, a 198 osób można zaliczyć do pracujących (nie wliczając w liczbę podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób). Spośród ludności obszaru w wieku produkcyjnym 76 jest zarejestrowanych jako bezrobotne.

²⁹ Dane z Bazy Internetowej Regon, aktualne na dzień 12.10.2016 r.

Liczba bezrobotnych według ulic na delimitowanym obszarze. Przyjęta średnia wynosi 9,5 osób/ulicę.³⁰

W oparciu o zebrane dane można stwierdzić, iż na obszarze kryzysowym występuje niski poziom aktywności zawodowej i duże bezrobocie, które wpływają ogólnie na złą sytuację gospodarczą. Dużym problemem obszaru jest także niedostatek miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i duży udział w społeczeństwie osób starszych, dla których należałoby stworzyć szeroki wachlarz usług specjalistycznych. Analizując uwarunkowania ekonomiczne można stwierdzić, iż sytuacja rynku pracy klasyfikuje się jako negatywna i nierokująca. Ze względu na to w procesie rewitalizacji należy zwrócić szczególną uwagę na osoby bezrobotne i zagrożone wykluczeniem zawodowym, aby w możliwie jak największym stopniu wykorzystać potencjał ludzki i w ten sposób zapobiec pogłębiającemu się schyłkowi ekonomicznemu.

6.3. Potencjalni partnerzy Programu Rewitalizacji na obszarze zdegradowanym

Gminny Program Rewitalizacji jest złożonym dokumentem, do którego skutecznej realizacji potrzeba skoordynowanych działań wielu wzajemnie uzupełniających się partnerów. Mieliby oni za zadanie docierać do różnych grup społecznych oraz poprzez koalicję w zakresie swojej działalności wzbudzać większe zaufanie do władz publicznych i dzięki temu mieć czynny udział w aktywizacji i integracji mieszkańców. Potencjalni partnerzy mogliby być odpowiedzialni za poszczególne zadania do nich przynależne i ich koordynację. Przedsięwzięcia byłyby realizowane wspólnie i w sposób kompleksowy. Do potencjalnych partnerów mogliby należeć także działacze pozarządowi, w tym przedstawiciele organizacji czy fundacji i liderzy społeczni. Na obszarze kryzysowym prowadzi działalność 11 podmiotów, które mogłyby znacząco

³⁰ Dane z PUP, aktualne na dzień 7.10.2016 r.

przyczynić się do właściwej i skutecznej implementacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz pomóc w rozwiązywaniu problemów. Należą do nich:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Fundacja „Kreatywna Edukacja”,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Stowarzyszenie „Sprawni inaczej”,
- Stowarzyszenie dla osób niepełnosprawnych „Pomocna dłoń”,
- Klub Nowodworski,
- Wspólnoty religijne,
- Fundacja Inicjatyw Społecznych,
- Fundacja „Kochamy Żuławy”.

Natomiast na całym terenie gminy zidentyfikowano 55 stowarzyszeń i organizacji, które pomimo iż lokalizacyjnie nie mieszczą się w granicach obszaru zdegradowanego, to w wymiarze i wieloaspektowości programu dotyczą szerszego zakresu, dlatego również niektóre z nich mogłyby włączyć się w działania rewitalizacyjne. Partnerami powinny być także podmioty gospodarcze, które poprzez współpracę z instytucjami publicznymi czy społecznymi w efektywny sposób znalazłyby osoby o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych, a tym samym zmniejszyły bezrobocie. Włączenie podmiotów zarówno gospodarczych jak i społecznych w działania rewitalizacyjne przyczyniłoby się do wielopoziomowego wyprowadzania obszaru zdegradowanego z kryzysu, a tym samym pozwoliło na rozwój gminy i poprawę jakości życia jej mieszkańców. Oprócz partnerów wymienionych powyżej, czyli tych mających odśrodkowy wkład w działania rewitalizacyjne, najważniejszym interesariuszem jest lokalna społeczność, do której adresowany jest cały program. To mieszkańcy w ramach partycypacji braliby czynny udział zarówno w inicjowaniu oraz konsultowaniu pomysłów jak i wprowadzaniu ich w życie. Pozwoliłoby to na nowe formy integracji władz z lokalną społecznością. Poza Burmistrzem, z Urzędem Miejskim w proces powinny zostać zaangażowane także inne jednostki publiczne, takie jak np. specjalnie powołany Komitet ds. Rewitalizacji czy działacze spoza wyżej wymienionych, np. przedstawiciele wspólnot wyznaniowych czy środowisk lokalnych, posiadający szeroką gamę odbiorców.

7. Analiza środowiskowa

7.1. Wielkość niskich emisji

Dane zgromadzone w punktach pomiarowych najbliższych obszarowi objętemu opracowaniem wykazują bardzo dobrą jakość powietrza:

- 0-50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ dla SO_2
- 0-2 mg/m^3 dla CO
- 0-40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ dla NO_2

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie - wynosi raz na 100 lat³²

Według prognozowanego scenariusza w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego narażony na zalanie zostanie prawie cały przedmiotowy obszar. Na negatywne konsekwencje uszkodzenia infrastruktury przeciwpowodziowej będzie narażone zarówno środowisko naturalne, dziedzictwo kulturowe, jak i ludność oraz obiekty handlowe i inne ważne gospodarczo.

Szczególnie na następstwa powodzi i straty z nimi związane narażone będą zadrzewione tereny użytków zielonych w pobliżu ulicy Kopernika oraz zabudowa w pobliżu mostu zwodzonego przy ul. Sikorskiego. Zakres tych zjawisk obrazują poniższe mapy.

³²Dane z Informatycznego Systemu Osłony Kraju (ISOK), stan na 2.09.2016r.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Obszary narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia watu³³

Obszary narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia pasa technicznego w podziale na wartość strat³⁴

³³Dane z Informatycznego Systemu Osłony Kraju (ISOK), stan na 2.09.2016r.

³⁴Dane z Informatycznego Systemu Osłony Kraju (ISOK), stan na 2.09.2016r.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

- granica opracowania
- klasy użytkowania terenu
- teren zabudowy mieszkaniowej
 - teren przemysłowy
 - teren komunikacyjny
 - las
 - teren rekreacyjno-wypoczynkowy
 - grunt orny
 - użytek zielony

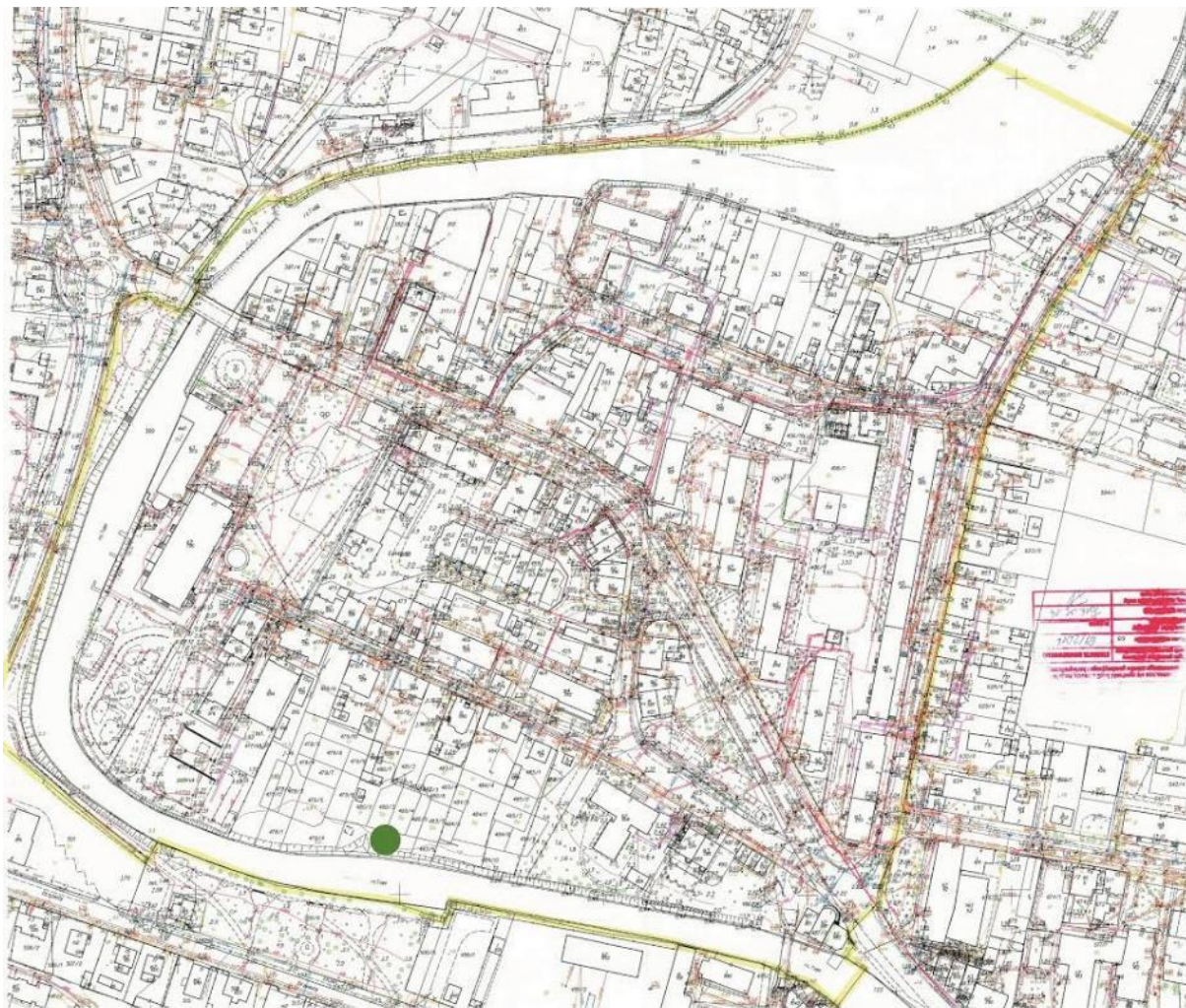
Obszary narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia pasa technicznego w podziale na klasy użytkowania terenu³⁵

Obszar objęty opracowaniem był w przeszłości bezpośrednio dotknięty powodzią w związku z ponadnormatywną wysokością wód w rzekach. Trwają obecnie prace nad zabezpieczeniem Nowego Dworu Gdańskiego przed zjawiskiem powodzi.

7.3. Elementy podlegające ochronie

W obrębie niezagospodarowanych terenów przy drodze przy południowej granicy terenu rewitalizacji znajduje się pomnik przyrody, który wymaga szczególnej uwagi w procesie ewentualnego przeorganizowywania przestrzeni wokół niego.

³⁵Dane z Informatycznego Systemu Ochrony Kraju (ISOK), stan na 2.09.2016r.

— granice opracowania ● pomnik przyrody
Lokalizacja pomnika przyrody w obrębie obszaru rewitalizacji

8. Analiza przestrzenno-funkcjonalna

8.1. Dane dotyczące obszaru

8.1.1. Ogólne założenie

Obszar delimitowany w systemie miasta i gminy pełni rolę ośrodka centralnego, który sprawuje szereg istotnych funkcji rangi wykraczającej poza granice terenu, m.in.: administracyjne, usługowe i kulturowe. Naturalną barierą planistyczną wyznaczającą delimitowany obszar jest rzeka Tuga, natomiast barierą komunikacyjną jest ulica Obrońców Westerplatte.

8.1.2. Rozkład funkcjonalny

Na przedmiotowym obszarze przeważają funkcje mieszkaniowe z usługami w parterach oraz instytucje publiczne (Urząd Miejski, Żuławski Ośrodek Kultury, Starostwo Powiatowe, Żuławski Park Historyczny). W sąsiedztwie rzeki znajdują się w większości niezagospodarowane tereny zielone.

8.1.3. Przestrzenie publiczne

Układ urbanistyczny jest nieczytelny i mimo, iż na obszarze występuje duża liczba placów, to są one w dużej części niezagospodarowane, a ich potencjał jest niewykorzystany. Przestrzeń publiczna została w ostatnich latach częściowo zhumanizowana. Wejścia na skwery nie są dostosowane do rzeczywistego przemieszczania się pieszych, dlatego nie są dostatecznie wykorzystywane.

Wnętrza między zabudową mieszkaniową wielorodzinną sekcijną są niezagospodarowane i są w nich wydzielone strefy półprywatne. Układ czyta się jako dezorientujący.

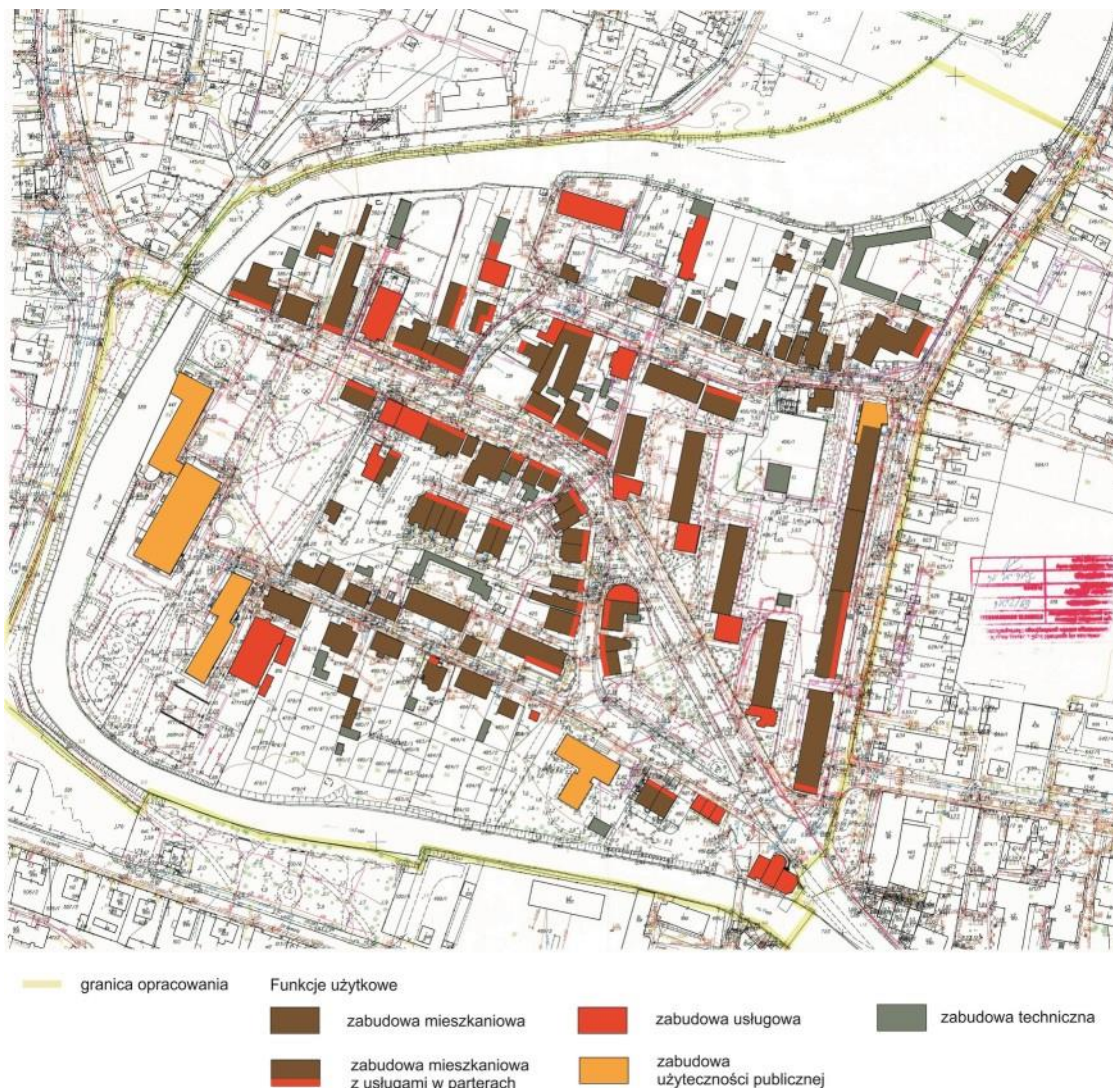
Dotkliwymi problemami przestrzennymi są także przemieszanie stref publicznych z półprywatnymi, brak przejść dla pieszych i niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych.

8.1.4. Charakter zabudowy

Wysokość zabudowy nie przekracza na przedmiotowym obszarze pięciu kondygnacji nadziemnych. Część obiektów wyróżnia się szczególnym charakterem, który nadaje obszarowi znaczenia architektonicznego. W centrum obszaru kryzysowego, przy ulicy Miłosza powstaje nowa inwestycja w formie szeregowej zabudowy mieszkaniowej z usługami w parterach. Jest to jedyna większa inwestycja na tym obszarze. Duża część obiektów powstała przed 1970 rokiem.

8.1.5. Funkcje zabudowy

Obszar rewitalizacji, ze względu na swoje położenie w centrum Nowego Dworu Gdańskiego, jest nasycony zabudową o zróżnicowanym sposobie jej użytkowania. Większość zabudowy pełni funkcje mieszkaniowo-usługowe. Na obszarze znajdują się również pojedyncze, samodzielne budynki usługowe, w tym usług użyteczności publicznej. Budynki usługowe oraz mieszkaniowo-usługowe skumulowane są w centralnej części obszaru, podczas gdy zabudowa techniczna zlokalizowana jest bliżej nabrzeży.

Funkcje zabudowy na obszarze objętym opracowaniem

8.1.6. Komunikacja

Szczególny charakter ulicy usługowej można przypisać ulicy Sikorskiego, która przecina przedmiotowy obszar. Mimo średniego natężenia ruchu, obciążenie komunikacyjne jest zauważalne, między innymi ze względu na nieuporządkowany system parkowania.

Dodatkowo na obszarze niewystarczająco rozwinięty jest system ścieżek rowerowych wraz z parkingami rowerowymi.

8.1.7. Potrzeby użytkowników

Konieczne jest przeprowadzenie zmian w przestrzeni, które przyczyniłyby się do dostosowania jej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz umożliwiły integrację społeczności miasta, a w szczególności obszaru zdegradowanego. Integracji do wewnątrz, ale również integracji przestrzennej oraz budowania nowych połączeń z terenami przyległymi. Na rzece, która jest największą barierą komunikacyjną, brakuje przejść na drugą stronę. Znacząco wpływa to na brak wykorzystania potencjału wody, w tym sąsiedztwa z dworcem autobusowym.

8.1.8. Tereny rekreacyjne

Na obszarze objętym opracowaniem występują przestrzenie umożliwiające wypoczynek i rekreację mieszkańców. Można je podzielić na trzy główne grupy:

- przestrzenie publiczne zlokalizowane przy najważniejszych obiektach w mieście;
- przestrzenie przy rzece Tugie;
- przestrzenie towarzyszące zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej.

Widok na przestrzeń publiczną za budynkiem Żuławskiego Parku Historycznego od strony rzeki

W pierwszej grupie zawierają się przestrzenie zagospodarowane w sposób umożliwiający aktywne spędzenie czasu. W sąsiedztwie Żuławskiego Ośrodka Kultury zorganizowano wielofunkcyjną przestrzeń służącą rekreacji, do której przynależą: park rowerowy, siłownia na powietrzu, plac zabaw, scena zewnętrzna. W tym miejscu odbywają się również imprezy plenerowe. Przed budynkiem Starostwa znajduje się fontanna oraz ławki, co może stanowić miejsce spotkań dla rodzin z dziećmi. Kolejną pozycją jest zielony skwer zlokalizowany w sąsiedztwie Urzędu Miejskiego. Jest to teren zieleni z wytyczonymi ścieżkami, miejscami do siedzenia oraz fontanną. W jego granicach znajduje się Centrum Informacji Turystycznej.

Druga grupa to przestrzenie zlokalizowane przy nabrzeżach rzeki Tugi. W południowej części obszaru objętego opracowaniem nabrzeża te stanowią w większości niewykorzystaną przestrzeń, wymagającą zagospodarowania. Jedynie w miejscach przejść na drugą stronę rzeki można zauważyć próby atrakcyjnego jej zorganizowania. Ogromny potencjał, który kryje się za rzeką w centrum miasta jest obecnie całkowicie niewykorzystany. Porośnięty zielenią ruderalną stanowi miejsce dzikich składowisk śmieci oraz przestrzeń narażoną na dalszą dewastację i akty wandalizmu.

*Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa*

W północnej części obszaru przestrzenie przy rzece nie są wykorzystywane do rekreacji, ponieważ zabudowa wraz z ogrodzeniami zlokalizowanymi bezpośrednio przy wodzie niekiedy uniemożliwia dostęp do nabrzeża.

Trzecią grupę stanowią tereny zieleni wśród zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, pełniące funkcję terenów półpublicznych. Są to jednak słabo zagospodarowane tereny, które składają się głównie z trawników z pojedynczymi miejscami do siedzenia. Jest to przestrzeń wykorzystywana głównie przez mieszkańców okolicznych budynków i ze względu na własność nie stanowi terenów rekreacji dostępnych dla całej społeczności.

Widok na park przed Urzędem Miejskim w Nowym Dworze Gdańskim

Widok na nabrzeże rzeki Tugi w południowej części obszaru objętego opracowaniem

Podsumowując, na obszarze objętym rewitalizacją można wyróżnić liczne przestrzenie służące codziennej rekreacji, jednak należy dążyć do zwiększenia ich ilości i skierowania ich programu

na współczesne potrzeby mieszkańców. Priorytetem powinno być zagospodarowanie nabrzeży rzeki Tuga.

8.1.9. Obiekty objęte ochroną konserwatorską

„Kultura Żuław współtworzona była przez kilka, odmiennych pod względem kulturowym, etnicznym i wyznaniowym, grup, bowiem przez wieki na te tereny napływali osadnicy z Polski, Niderlandów i Niemiec. Ze względu na dramatyczne dzieje powojenne Żuław tj. wysiedlenie rdzennych mieszkańców i osiedlenie tutaj Ukraińców i Polaków z różnych regionów Polski, dziedzictwo niematerialne Olendrów zanikło. Obecnie promocją samych Żuław zajmuje się zespół Żuławskie Bursztyнки, który powstał w 1991 r. w Nowym Dworze Gdańskim. Oprócz repertuaru złożonego z popularnych utworów wykonuje także piosenki o tematyce żuławskiej, opisujące krajobraz Żuław. Z zachowanych niematerialnych elementów dziedzictwa kulturowego pozostały nazwy geograficzne i historyczne (regionu – Żuawy Wielkie oraz nazwy większości miejscowości na terenie powiatu), są one nośnikami tradycji, świadectwem minionych pokoleń oraz historii i wielokulturowości regionu. Sposobem ich utrwalenia i zachowania jest możliwość wpisu do rejestru zabytków (art. 9 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).”³⁶

W budynku Żuławskiego Parku Historycznego, w Zbiorach Muzeum Żuławskiego, znajdują się zabytki ruchome objęte ochroną konserwatorską.

Ekspozycje stałe w Zbiorach Muzeum Żuławskiego:

- Stolica Żuław. Delta Wisły,
- Na polskim polderze. Z dziejów menonitów – niderlandzkiej mniejszości religijnej,
- Strych pełen osobliwości,
- Księgozbiór regionalny – czytelnia i archiwum,
- Magazynek strażnika wałowego,
- Lapidarium Cmentarz 11 wsi – filia w Żelichowie-Cyganku,
- Flota śródlądowa Klubu Nowodworskiego.

Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków na obszarze objętym opracowaniem:

- dom przy ul. Kopernika 3,
- dom przy ul. Kopernika 9,
- dom przy ul. Kopernika 10,
- dom przy ul. Kopernika 12,
- dom przy ul. Kopernika 14,
- dom przy ul. Kopernika 15,
- dom przy ul. Kopernika 15a,
- magazyn przy ul. Kopernika 17 (d. 15/17),
- budynek przy ul. Kopernika 17,
- dom przy ul. Obrońców Westerplatte 31,

³⁶ Gminny program opieki nad zabytkami gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2015-2019

*Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa*

- dom przy ul. Plac Wolności 4,
- dom przy ul. Plac Wolności 6,
- dom przy ul. Plac Wolności 8,
- dom przy ul. Plac Wolności 10,
- dom przy ul. Plac Wolności 12,
- dom przy ul. Plac Wolności 16,
- dom przy ul. Plac Wolności 18,
- most drogowy zwodzony na rz. Tudze w ciągu ul. Sikorskiego,
- dom przy ul. Sikorskiego 5 (d.35),
- dom przy ul. Sikorskiego 7,
- dom przy ul. Sikorskiego 8a (d.8/7),
- dom przy ul. Sikorskiego 9,
- dom przy ul. Sikorskiego 10, dom,
- dom przy ul. Sikorskiego 11, dom,
- dom przy ul. Sikorskiego 12, dom,
- dom przy ul. Sikorskiego 13, dom,
- dom przy ul. Sikorskiego 14, dom,
- dom przy ul. Sikorskiego 18, dom,
- dom przy ul. Sikorskiego 19, dom,
- budynek Żuławskiego Ośrodka Kultury przy ul. Sikorskiego 21,
- budynek administracyjny wraz z łącznikiem przy ul. Sikorskiego 23,
- dom przy ul. Sikorskiego 26,
- dom przy ul. Sikorskiego 28,
- dom przy ul. Wejhera2,
- dom przy ul. Wejhera4,
- dom przy ul. Wejhera6,
- dom przy ul. Wejhera7,
- dom przy ul. Wejhera9.

Zabytki znajdujące się w granicach terenu objętego opracowaniem są ujęte również w powiatowych dokumentach strategicznych jako te o szczególnym znaczeniu. Wśród nich znalazły się:

- magazyn przy ul. Kopernika 17 (d. 15/17),
- dom przy ul. Sikorskiego 5 (d.35),
- budynek Żuławskiego Ośrodka Kultury przy ul. Sikorskiego 21,
- budynek administracyjny wraz z łącznikiem przy ul. Sikorskiego 23,
- most drogowy zwodzony na rz. Tudze w ciągu ul. Sikorskiego.

Budynki objęte ochroną konserwatorską na obszarze to przede wszystkim domy mieszkalne: kamieniczki oraz domy tworzące zabudowę pierzejową ulic w centrum miasta. Oprócz nich bardzo charakterystyczne są budynki drewniane, w szczególności te, które posiadają zdobione szczyty i inne wysokiej jakości detale architektoniczne. Wartość danych obiektów jest różna, podobnie różne jest ich znaczenie. Niewątpliwie jednak na danym obszarze największe znaczenie

ma budynek Żuławskiego Ośrodka Kultury ze względu na okoliczności swojego powstania, jak również wyróżniające się na dużą skalę wartości architektoniczne.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków spośród obiektów użyteczności publicznej:

- Dawna sala widowiskowa i restauracja - budynek Żuławski Ośrodek Kultury (wpis do rejestru WKZ nr 1687). Powstał w 1935r. jako część dużego kompleksu budynków domu niemieckiej wspólnoty narodowej. Po odbudowie ze zniszczeń wojennych został przeznaczony na pierwszy w Polsce Dom Kultury. Budynek dwukondygnacyjny, kryty wysokim czterospadowym dachem, przekryty dachówką holenderką. W bocznych połaciach dachu – pojedyncze wystawki, w kalenicy – wywietrzniki. Elewacje budynku ze skromnym detałem w postaci opasek okiennych i gzymsu koronującego z fryzem podokapowym. Elewacja pn. – fasada, szczytowa, drzwi wejściowe potrójne, zwieńczone pełnymi łukami. W partii piętra w tych osiach występują wysokie drzwi balkonowe flankowane oknami, przed którymi znajduje się szeroki balkon z metaloplastyczną balustradą. Do elewacji szczytowej dostawiony jest wysoki podest z lustrzanymi schodami. W elewacjach wzdłużnych rytmicznie rozmieszczone są otwory okienne - w parterze kwadratowe, na piętrze prostokątne oraz 2 drzwi bocznych. Budynek na planie 3 traktowym z poprzecznym układem traktów. Od frontu hol ze schodami do piwnicy i na piętro. W trakcie środkowym znajduje się sala widowiskowa z obejściami. W trakcie tylnym scena z urządzeniami scenicznymi i 2 klatki schodowe boczne. Zachowane wyposażenie wewnątrz budynku w postaci klatek schodowych, posadzek, stolarki okiennej i drzwiowej. W sali widowiskowej zachowany strop kasetonowy, metalowe żyrandole i kinkiety oraz urządzenia sceniczne.
- Dawny budynek hotelowy, obecnie budynek Starostwa Powiatowego (wpis do rejestru WKZ nr 1686), powstał w 1936r. jako część dużego kompleksu budynków domu niemieckiej wspólnoty narodowej. Po odbudowie ze zniszczeń wojennych został przeznaczony na pierwszy w Polsce Dom Kultury. Budynek wzniesiony jest w stylu modernizmu z odniesieniami do klasycyzmu. Budynek jest dwukondygnacyjny, podpiwniczony, złożony z 2 skrzydeł (plan na rzucie litery L), murowany z cegły ceramicznej, z dachami wielopołaciowymi, krytymi dachówką karpiówką. W połaciach dachowych zlokalizowane są wtórne ciągi lukarn nakryte wspólnymi daszkami pulpityowymi. Od strony pn. znajduje się taras trapezowy, od pd. taras półkolisty. Elewacje budynku ceglane pozbawione detalu, z wyjątkiem fryzu podokapowego ze skośnie układanej cegły i portalu wejściowego w szczycie pn. Główne drzwi wejściowe w głębokiej niszy, zamkniętej łukiem pełnym o ościeżach ze sztucznego kamienia. Układ wewnątrz w obu skrzydłach 2 traktowy. Od wschodu dobudowany jest parterowy łącznik z bramą przejazdową, murowany z cegły, kryty dachem dwuspadowym z dachówką holenderką, przejazd bramny sklepiony łukiem koszowym, podkreślony układem cegieł, w zwornikach klince ze sztucznego kamienia, płaskorzeźbione z wizerunkami łodzi żaglowej i ryby.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków spośród obiektów zabudowy mieszkaniowej:

- dom ul. Plac Wolności 10 (wpis do rejestru WKZ nr 1320),
- dom ul. Sikorskiego 5 (wpis do rejestru WKZ nr 734), zbudowany w koń. XVIII w. usytuowany kalenicowo do drogi. Wolnostojący zbudowany na planie prostokąta w konstrukcji drewnianej, odeskowany na podmurówce z kamienia polnego. Budynek

parterowy z mieszkalnym poddaszem, częściowo podpiwniczony. Dach wysoki dwuspadowy z dwoma lukarnami od wsch. i zach., kryty dachówką holenderką. Szczyty odeskowane pionowo z listwami na styku desek. Pod okapem szczytu pn. fragment gzymsu ząbkowego. Elewacje boczne wieńczy drewniany profilowany gzyms okapowy wsparty na konsolach utworzonych z ostatków belek stropowych. Na narożach budynku drewniane bonie. We wnętrzu budynku drewniane, belkowe stropy i zachowana drewniana klatka schodowa ze słupkami wolutowymi. Drzwi płycinowe z naświetlem na kutyh zawiasach.

- dom ul. Sikorskiego 9 (wpis do rejestru WKZ nr 1608), zbudowany w końcu XIX w. Budynek wolnostojący zbudowany na planie wydłużonego prostokąta o konstrukcji ryglowej wypełnionej cegłą licową, na kamiennej otynkowanej podmurówce. Budynek jest częściowo podpiwniczony. Budynek parterowy z mieszkalnym poddaszem, więźba dachowa krokwiowo-płatwiowa. Dach dwuspadowy stromy, kryty dachówką holenderką. Okap wysunięty, pod nim drewniany gzyms uskokowy. Elewacja frontowa 4 osiowa asymetryczna, szczyt odeskowany pionowo, ściana parteru współcześnie szalowana deskami w układzie pionowym. Drzwi frontowe w 2 osi od wschodu. Szczyty oszalowane deskami i olistwowane. W każdym szczycie po 1 oknie doświetlającym poddasze. Stolarka okienna krosnowa, dwuskrzydłowa, 2 i 4 polowa. Drzwi jednoskrzydłowe płycinowe. Wnętrze budynku znacznie przebudowane o zachowanym ogólnie układzie dwutraktowym z drewnianymi schodami z balustradą z tralek w trakcie pn.
- dom ul. Sikorskiego 14 (wpis do rejestru WKZ nr 1585), zbudowany ok. poł. XIX w., usytuowany kalenicowo do drogi w ciągu XIX-wiecznej zabudowy szczytowej ulicy. Wolnostojący zbudowany na planie prostokąta w konstrukcji zrębowej na podmurówce oszalowanej deskami. Naroża domu oszalowane drewnianymi listwami naśladowymi boniowanie. Budynek parterowy z mieszkalnym poddaszem, więźba dachowa krokwiowo-płatwiowa ze stolcami. Dach dwuspadowy z wystawką w części frontowej, kryty dachówką holenderką. Okap dość znacznie wysunięty, pod nim ozdobnie zaciosane końcówki krokwi. Elewacja frontowa 6 osiowa asymetryczna z drzwiami wejściowymi na 3 osi od wschodu. Wszystkie okna elewacji frontowej wymienione na okna witrynowe. Elewacja tylna 4 osiowa, drzwi wejściowe na 2 osi od zach. Elewacja wschodnia 1 osiowa, elewacja zachodnia 2 osiowa. Szczyty oszalowane deskami i olistwowane, 3 osiowe. Okna prostokątne, obwiedzione drewnianymi opaskami, zwieńczone profilowanymi naczółkami. Okna dwuskrzydłowe 4 i 6 polowe. Wnętrze budynku znacznie przebudowane o zachowanym ogólnie układzie dwutraktowym z drewnianymi schodami jednobiegowymi i stropami belkowymi.
- dom ul. Wejhera 2 (wpis do rejestru WKZ nr 1322).

Inne obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- Budynek Żuławskiego Parku Historycznego (wpis do rejestru WKZ nr 1499). Budynek magazynowy powstał w 1902 roku, eklektyczny o cechach neogotyku. Murowany z cegły licowej, wzniesiony szczytem do ulicy, wolnostojący, na rzucie wydłużonego prostokąta. Bryła złożona z trzech części: południowej - dwukondygnacyjnej ze ścianką kolankową, nakrytej spłaszczonym dwuspadowym dachem krytym papą, przylegającą od północy poprzeczną trójkondygnacyjną z analogicznym dachem oraz parterowym, najdalej na północ wysuniętym aneksem z płaskim dachem. Elewacja południowa, szczytowa,

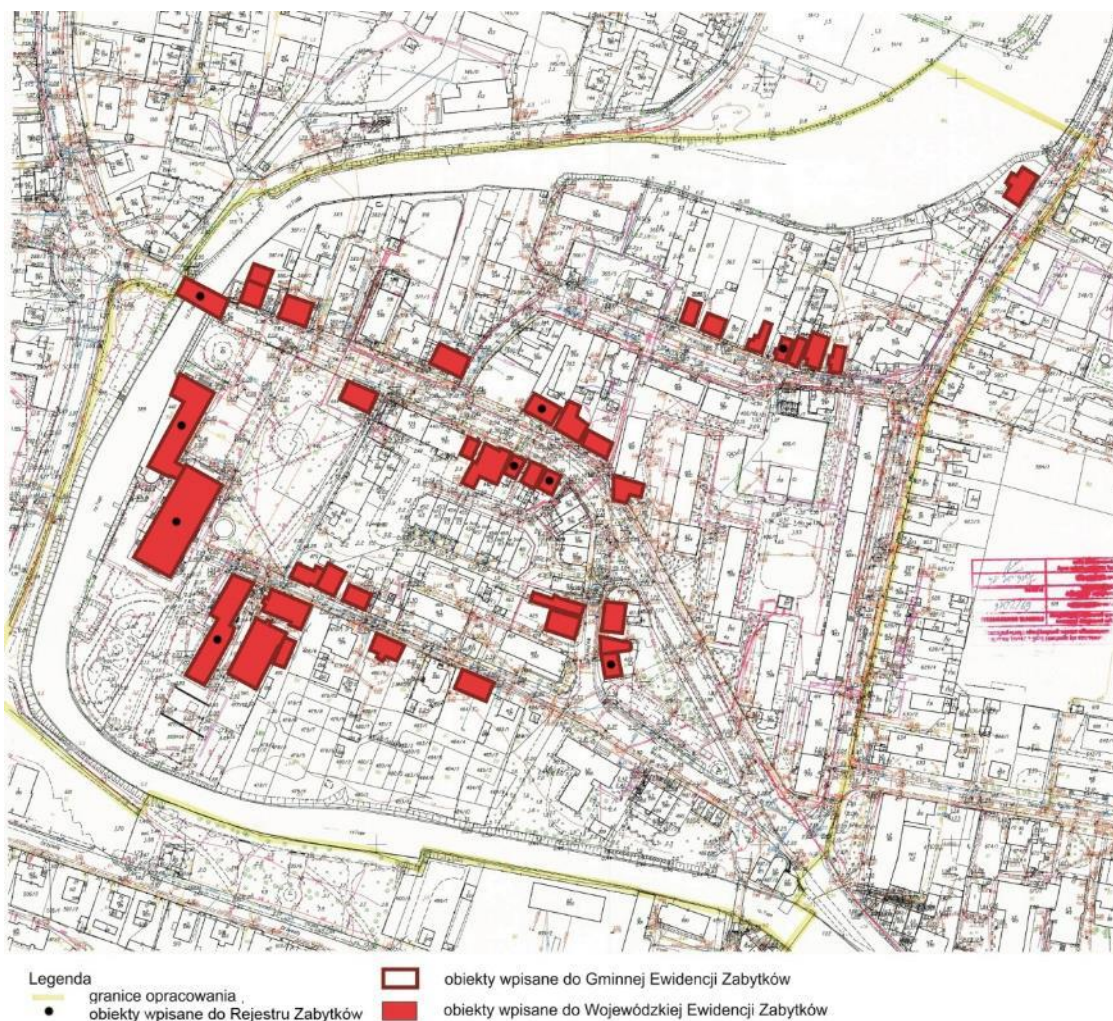
z wysoką kondygnacją parteru dostępną od szczytu drzwiami, obok których okna zamknięte łukiem odcinkowym podkreślonym ceglany gzymsem; zamknięta trójkątnym szczytem ze schodkową sterczyną z datą 1902 w szczycie, gzyms koronujący ceglany, schodkowy, podziały horyzontalne za pomocą ceglanych gzymsów. Elewacja wschodnia z analogicznymi podziałami, wzdłużna, trójczęściowa; część południowa 2 i 1/2 kondygnacyjna, w górnej partii wydzielone za pomocą lizen płyciny zamknięte podokapowym gzymsem schodkowym, otwory okienne jak w elewacji południowej, część środkowa trójkondygnacyjna zwieńczona szczytem trójkątnym podkreślonym schodkowym gzymsem i zwieńczonym sterczynami; część północna parterowa podzielona na trzy segmenty za pomocą lizen, gzyms koronujący ceglany, schodkowy. Elewacja zachodnia (frontowa) analogiczna do wschodniej, szczyt części środkowej zwieńczony półkolistym profilowym gzymsem z kliniec, pod którym okulus, poniżej płycina wydzielona lizenami zwieńczona łukiem kotarowym, narożniki opilastrowane ze sterczynami wyprowadzonymi ponad połąć dachu. Silnie zaakcentowane podziały wertykalne za pomocą lizen. Elewacja północna przysłonięta współczesną dobudówką. Wnętrze przekształcone przez powojenne adaptacje. Budynek magazynowy stanowi przykład zabudowy przemysłowej z początku XX wieku.

- Most drogowy zwodzony na rzece Tudze w ciągu ul. Sikorskiego (wpis do rejestru WKZ nr 1534). Most zwodzony o konstrukcji betonowo-stalowej wybudowany w 1936 r. Obiekt powstał na miejscu poprzedniego o podobnej konstrukcji. Do lat 70-tych XX wieku rzeka była żeglowna o czym świadczą między innymi spichlerz, pomosty cumownicze oraz przystań żeglarska. Aby mogły przepłynąć jednostki pływające most był podnoszony po czym opuszczany. Mechanizm podnosił i opuszczał most w ciągu 3 minut. Obecnie most jest używany jedynie dla transportu samochodowego oraz ruchu pieszego.

Na obszarze wyznaczonym przez delimitację istnieje grupa wartościowych mieszkalnych obiektów zabytkowych, zwodzony most drogowy oraz większe budynki takie jak: Budynek Żuławskiego Parku Historycznego, budynek Starostwa Powiatowego i budynek Żuławskiego Ośrodka Kultury. Obiekty mieszkaniowe cechuje wolnostojący charakter zabudowy i drewniana konstrukcja. Należą częściowo do prywatnych właścicieli i są w stanie wymagającym renowacji, natomiast budynki użyteczności publicznej i przemysłowej zostały zagospodarowane pod nowe funkcje. Budynek Żuławskiego Ośrodka Kultury wymaga przeprowadzenia gruntownego remontu. Jego obecne użytkowanie nie wykorzystuje w pełni przestrzeni użytkowej obiektu.

Obszar rewitalizacji stanowi historyczne centrum miasta Nowy Dwór Gdański, lecz jego układ urbanistyczny jest przekształcony. Wartościowymi elementami w przedmiotowej przestrzeni są dodatkowo: starodrzew, otwarcia widokowe na rzekę, detale architektoniczne, drewniane i ceglane elewacje, bryły budynków, kształty dachów, wystrój i materiał elewacji, stolarka okienna i drzwiowa, w tym jej podziały. Z tego względu przy remontach obiektów chronionych należy kierować się poszanowaniem dla zabytków, czyli ich wyrazu architektonicznego. Bezpośrednie otoczenie obiektów historycznych jest również ważne i podlega ochronie ze względu na kontekst miejsca. Również z tego powodu warto dążyć do ujednolicania formy oraz minimalizowania ilości reklam w tej przestrzeni. Dla zachowania spójności obszaru warto przyjąć metodę unifikowania obiektów małej architektury oraz użycia materiałów nawiązujących do dziedzictwa kulturowego regionu przy remoncie ciągów komunikacyjnych.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Obiekty objęte ochroną na obszarze objętym opracowaniem

8.1.10. Struktura własności

Legenda

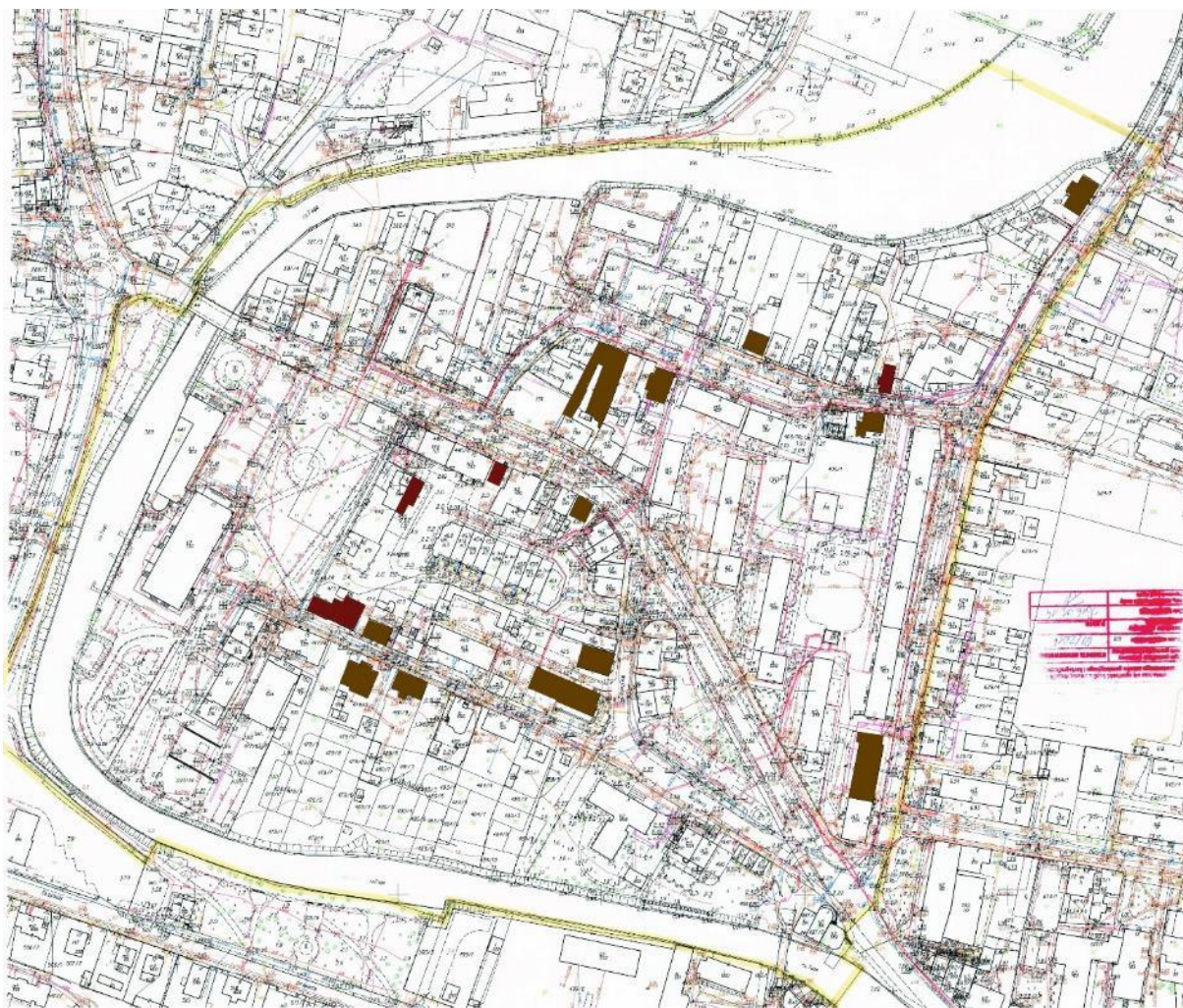
- granice opracowania
- Skarb Państwa, jeżeli nie występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi
- Skarb Państwa, jeżeli występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi
- gminy i związki międzygminne, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi
- gminy i związki międzygminne, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi
- osoby fizyczne
- powiaty i związki powiatów, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi
- województwa, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi
- inne (jednoosobowe spółki jednostek samorządu terytorialnego i inne osoby prawne, których organami założycielskimi są organy samorządu terytorialnego; spółdzielnie; kościoły i związki wyznaniowe; wspólnoty gruntowe; spółki prawa handlowego i inne podmioty ewidencyjne)

Struktura własności obszaru objętego Gminnym Programem Rewitalizacji³⁷

Większością terenu objętego opracowaniem włada bądź jest właścicielem gmina Nowy Dwór Gdański. Tereny należące do tej grupy to tereny dróg i ulic, tereny urzędów i placówek szczebla gminnego oraz duży fragment położony bezpośrednio nad rzeką Tugą, w południowej części obszaru objętego opracowaniem. Wody płynące, w tym rzeka Tuga, należą do Skarbu Państwa.

³⁷Dane z GeoportalEwid 2007, stan na 19.08.2016r.

Pozostałe, rozproszone tereny są we władaniu osób fizycznych, gminy w zbiegu z użytkownikami wieczystymi, spółdzielni, spółek, gruntów powiatowych, Skarbu Państwa i innych.

granice opracowania Wspólnota Mieszkaniowa budynek gminny
Obiekty należące do wspólnot mieszkaniowych oraz budynki należące do Gminy Nowy Dwór Gdański³⁸

Część zabudowy na obszarze objętym opracowaniem stanowią budynki należące do wspólnot mieszkaniowych. Wspólnoty nie zawsze są właścicielami bądź wieczystymi użytkownikami podwórzy wokół swoich budynków. Miasto Nowy Dwór Gdański podjęło działania, by usprawnić wykup bądź dzierżawę tych terenów. Akcja nie cieszy się jednak dużym zainteresowaniem wśród wspólnot mieszkaniowych. Tereny wokół budynków wymagają stanowczo podjęcia działań i zagospodarowania ich.

8.1.11. Powiązanie zagadnień własnościowych z aspektem społecznym

Teren objęty opracowaniem jest zróżnicowany pod względem struktury własności, co przyczynia się do jego niejednorodnego użytkowania, zróżnicowanych wrażeń percepcyjnych oraz

³⁸Dane z Urzędu Miejskiego, stan na 7.09.2016r.

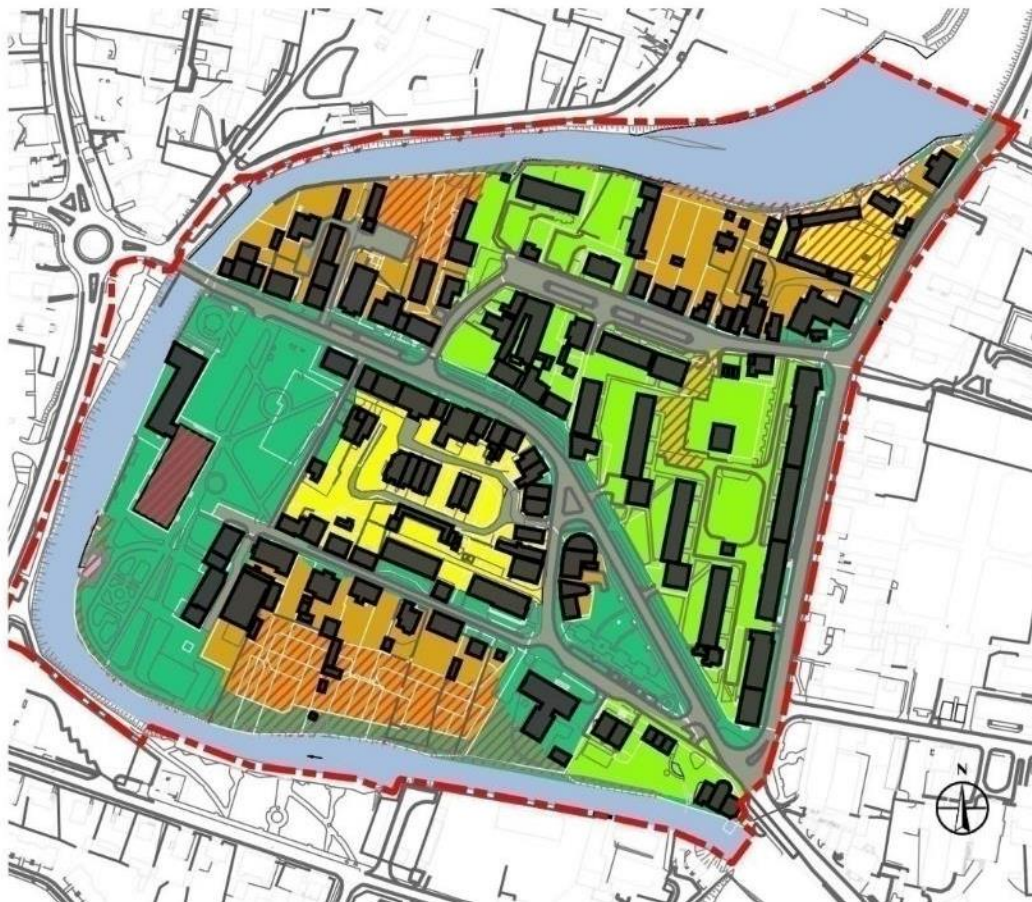
zwielokrotniania kontrastów na granicy między właścicielami. Na bazie tego podziału własności, kształtuje się często niespójny wewnętrznie fragment miasta, który jest kluczowy dla okolicy ze względu na swoje położenie oraz funkcje centrowe. W obrębie obszaru objętego opracowaniem znajduje się rzeka Tuga wraz z nabrzeżem, której właścicielem jest Skarb Państwa. Teren wzdłuż rzeki nie jest obecnie zagospodarowany w atrakcyjny sposób, a niektóre jego odcinki można zakwalifikować jako zdegradowane. Przyczynia się to do dalszej degradacji elementów z nim sąsiadujących, w tym przestrzeni publicznej, co wpływa negatywnie na ogólny poziom zadowolenia z przestrzeni. Dodatkowo nieuporządkowane tereny, przysłonięte wybujałą dziką roślinnością, mogą stać się miejscem zagrożonym wandalizmem i zachowaniami przestępczymi. Brak uporządkowanego systemu przestrzeni publicznych również nie sprzyja integracji mieszkańców. Duża ilość terenów zielonych stanowi ogromny potencjał i wartość dla społeczności lokalnej. Wysoki stopień zubożenia społeczności, koncentracje mieszkań komunalnych i spółdzielczych, sprawiają, że mieszkańcy nie wykazują dostatecznej inicjatywy w dbaniu o przynależne do nich podwórza. Przekłada się to na dalsze degradacje.

Przynależność dużej części obszaru do gminy sprawia, iż łatwiej zmienić zagospodarowanie tego terenu, wykorzystać jego potencjał oraz daje nadzieję na efektywniejsze działania rewitalizacyjne.

8.2. Amorfizm przestrzeni

Jak wynika z analiz oraz *Raportu z delimitacji obszarów zdegradowanych miasta Nowy Dwór Gdański*, degradacja na wyodrębnionym obszarze przebiega wielopłaszczyznowo, a jej skutki nakładają się na siebie potęgując to zjawisko. Składowe elementy przestrzeni, które stwarzają konflikty, przyczyniają się do braku czytelnego zorganizowania oraz zagospodarowania terenu. Tym samym przekładają się na jej ogólnie pojmowaną percepcyjnie niską jakość, mimo wielu wyróżniających się pozytywnie elementów składowych. W związku z dużym nagromadzeniem komponentów bądź obszarów problemowych, teren objęty szczegółowym opracowaniem charakteryzuje się niskim poziomem ładu przestrzennego.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Legenda

 Granica obszaru do rewitalizacji

 Budynki

 Zdegradowane obiekty użyteczności publicznej o dużym znaczeniu w skali miasta i gminy

Rodzaj przestrzeni

 półpubliczne

 prywatne

 publiczne

 półprywatne/półpubliczne

 ulica

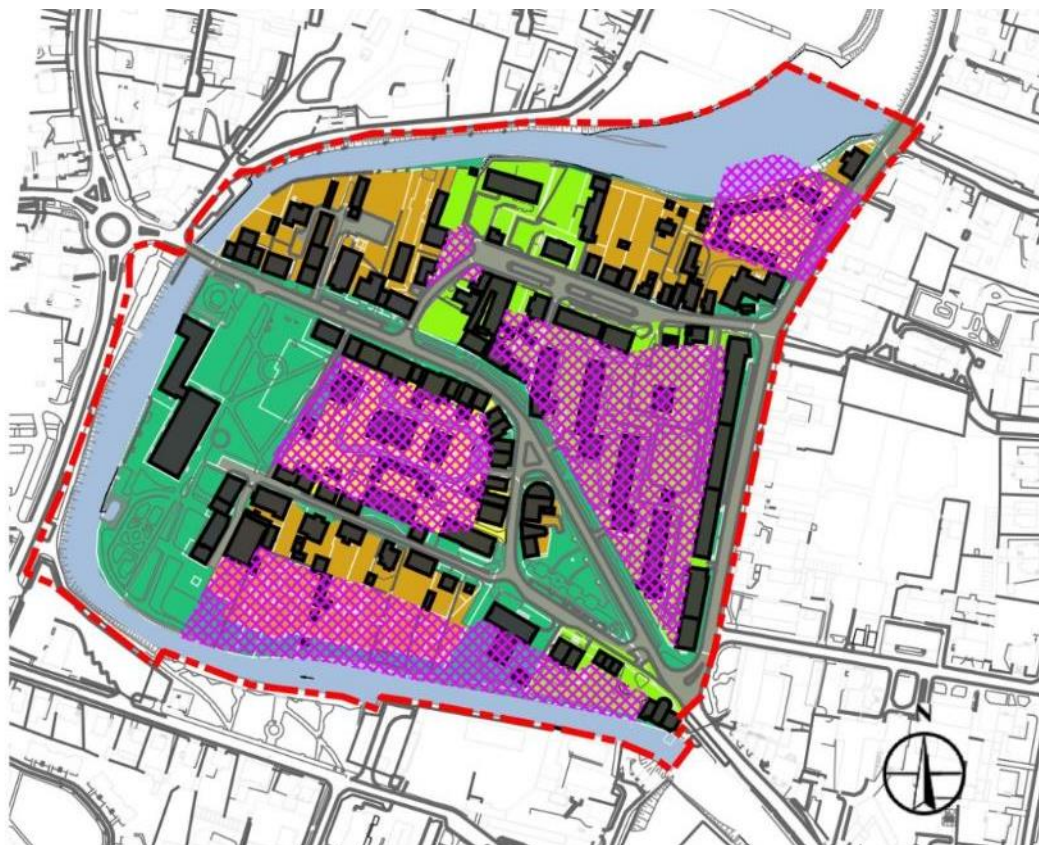
 rzeka

 Zdegradowane przestrzenie publiczne

Podział przestrzeni ze względu na ich rodzaj ze wskazaniem obiektów i obszarów zdegradowanych

Zdegradowane przestrzenie publiczne, bądź takie, które percepcyjnie odbierane są jako publiczne, występują głównie wzdłuż nabrzeży rzeki Tugi oraz wzdłuż głównych ulic. Ze względu na brak logicznego układu przestrzeni publicznych, inne przestrzenie półprywatne i półpubliczne pełnią ich funkcje, należą do nich w szczególności tereny spółdzielni.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Legenda

	Granica obszaru do rewitalizacji	Rodzaj przestrzeni
	Budynki	 półpubliczne
		 prywatne
		 publiczne
		 półprywatne/półpubliczne
		 ulica
		 rzeka
		 Przestrzenie amorficzne wymagające nadania tożsamości i charakteru

Podział przestrzeni ze względu na ich rodzaj ze wskazaniem przestrzeni amorficznych

Na obszarze objętym opracowaniem znacząca część przestrzeni wymaga ukształtowania ze względu na swoją amorficzność. Do szczególnie uwidaczniających się składowych stwarzających konflikty przestrzenne należą:

- brak spójności wizualnej, architektonicznej i urbanistycznej,
- przemieszanie przestrzeni publicznej z półprywatną,
- niewystarczająca ilość powiązań z drugą stroną rzeki,
- brak zagospodarowania przestrzeni wzdłuż rzeki Tugi,
- brak sieci przestrzeni publicznych umożliwiających aktywny wypoczynek, organizację festynów, pikników czy spacerów,
- niedostateczną ilość obiektów małej architektury,
- deficyt terenów zieleni urządzonej,

- niedobór przestrzeni umożliwiających aktywny, atrakcyjny wypoczynek dla młodzieży i osób aktywnych,
- niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- zły stan techniczny ulicy Miłosza, Wąskiej i Przechodniej,
- zagospodarowanie Placu Wolności jako parkingu,
- zły stan techniczny budynków, konieczność termomodernizacji i remontów,
- zaniedbane podwórka.

8.3. Wpływ elementów podlegających degradacji przestrzennej na degradację społeczną

Problemy społeczne i przestrzenne są nierozłącznymi elementami i wywierają silny wpływ na siebie, potęgując jednocześnie stan kryzysowy danej przestrzeni. Śródmiejski obszar Nowego Dworu Gdańskiego charakteryzuje się brakiem sieci przestrzeni publicznych, umożliwiających wypoczynek i rekreację. Fakt ten wpływa na brak aktywności wśród mieszkańców, ich integracji, zaangażowania społecznego, czy prawidłowe kształtowanie tożsamości.

Ponadto niedostosowanie infrastruktury drogowej do potrzeb osób niepełnosprawnych uniemożliwia im aktywność. Bariery architektoniczne nie wpływają pozytywnie na poczucie bezpieczeństwa oraz możliwość faktycznego korzystania z przestrzeni publicznych przez osoby z niepełnosprawnościami.

Brak ładu przestrzennego sprawia, że wśród lokalnej społeczności zanika potrzeba poprawy ogólnej estetyki miejsca. Powyższe elementy są działaniami synergicznymi i sprawiają, że stan dysharmonii przestrzennej stale się pogłębia, potęgując poczucie bałaganu oraz bezradności wobec obszaru ulegającego wieloaspektowej degradacji.

8.4. Wpływ elementów podlegających degradacji przestrzennej na degradację gospodarczą

Degradacja gospodarcza jest jednocześnie przyczyną i efektem degradacji przestrzennej. Do najistotniejszych czynników mających wpływ na sytuację ekonomiczną na poddanym analizom obszarze można zaliczyć brak atrakcyjności otoczenia, który wpływa na brak zainteresowania ze strony potencjalnych inwestorów. Pomimo że zdegradowany teren znajduje się w centrum miasta i gminy, brakuje na nim potencjalnych możliwości zainwestowania, które nie wymagałyby wcześniejszego, skrupulatnego przygotowania, przede wszystkim od strony prawnej.

Miejsca, które ulegają dalszym zniszczeniom, do których należą m.in. wyjątkowo malowniczo usytuowane nabrzeża Tugi, nie są zagospodarowane w sposób atrakcyjny i korzystny. Brak zagospodarowania, bądź zagospodarowanie tymczasowe w postaci nieestetycznych garaży, jest niewątpliwie niewykorzystanym potencjałem miejsca, które mogłoby pełnić funkcje usługowe, w tym turystyczne. Dostęp tych miejsc z ogólnodostępnych przestrzeni publicznych jest również utrudniony, co może być odczytywane jako bariera inwestycyjna.

Istniejące obiekty nie są przystosowywane pod nowe funkcje: brakuje ośrodków małego handlu i usług, część z istniejących zakładów jest w fazie likwidacji, a współpraca przedsiębiorców

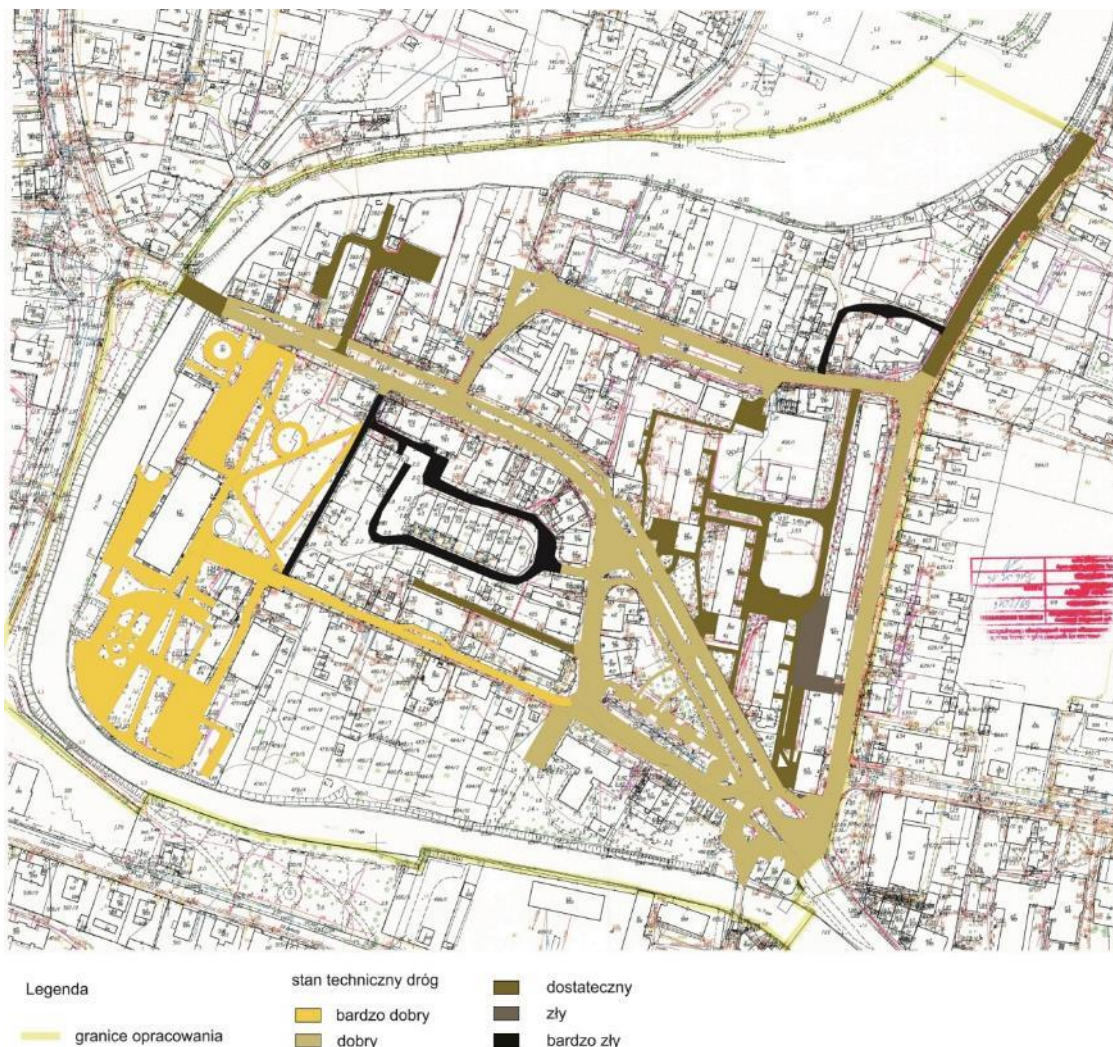
z podmiotami publicznymi jest niewystarczająca. Elementy te sprawiają, że gospodarka na obszarze objętym opracowaniem jest nieefektywna.

9. Analiza techniczna

9.1. Stan infrastruktury technicznej i drogowej

Stan techniczny dróg i jezdni na wybranym terenie jest w większości zadowalający. Duża część nawierzchni została wyremontowana. Ulice Miłosza, Wąska i Przechodnia oraz drogi wewnętrzne wymagają modernizacji, zagospodarowania, bądź budowy. Ulepszeniom powinien zostać poddany także odcinek ulicy Obrońców Westerplatte, a w szczególności chodnik. Szczególnie pozytywnie na tle innych dróg wyróżnia się ulica Kopernika, której nawierzchnię stanowi kostka brukowa, a wysokość chodnika została prawie zrównana z jezdnią, co stanowi duże ułatwienie dla osób niepełnosprawnych oraz nadaje jej szczególnego charakteru. Ponadto na ulicy Kopernika można zauważyć zmniejszony ruch, co dodatkowo podnosi jakość przestrzeni. W pobliżu Starostwa Powiatowego oraz Żuławskiego Ośrodka Kultury, a także przy ulicy gen. Władysława Sikorskiego powstały ścieżki spacerowe. Przy ulicy Sikorskiego znajduje się także trasa rowerowa. Duża część mieszkańców jako swój środek lokomocji wykorzystuje rower i mimo, iż ruch samochodowy na ulicach nie jest duży, to widocznym problemem jest brak udogodnień dla rowerzystów. Doskwierającym deficytem widocznym na całym obszarze jest także brak przy chodnikach ławek, koszy na śmieci i stojaków rowerowych. Na załączonej poniżej mapie przedstawiono w pięciostopniowej skali stan techniczny infrastruktury drogowej.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

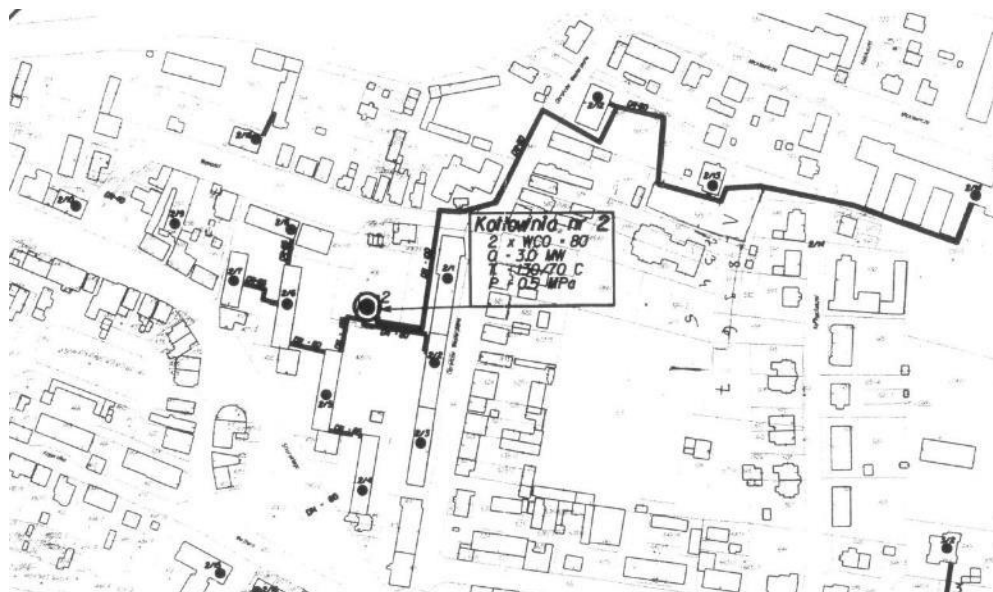

Stan techniczny infrastruktury drogowej na obszarze objętym opracowaniem

Na obszarze objętym opracowaniem znajduje się ciepłownia mieszcząca się przy Spółdzielni Mieszkaniowej w Nowym Dworze Gdańskim (Plac Wolności 5a). Ciepłownia do opalania wykorzystuje węgiel, co przyczynia się do nadmiernego poziomu niskich emisji w otoczeniu. Jej stan techniczny można ocenić jako wymagający modernizacji ze względu na emisję spalin. Fragmenty istniejącej sieci ciepłowniczej są nieczynne. Zaleca się rozprzestrzenienie zakresu świadczenia usług ciepłowni na budynki w obszarze rewitalizacji, które generują duże wskaźniki niskiej emisji.

Pozostałe systemy infrastruktury technicznej są w większości w zadowalającym stanie. Należy je jednak rozbudować, zmodernizować oraz zbudować w przypadku pojawienia się nowych inwestycji na obszarze. Stan infrastruktury należy stale monitorować, by dostosowywać ją do nowych potrzeb użytkowników.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

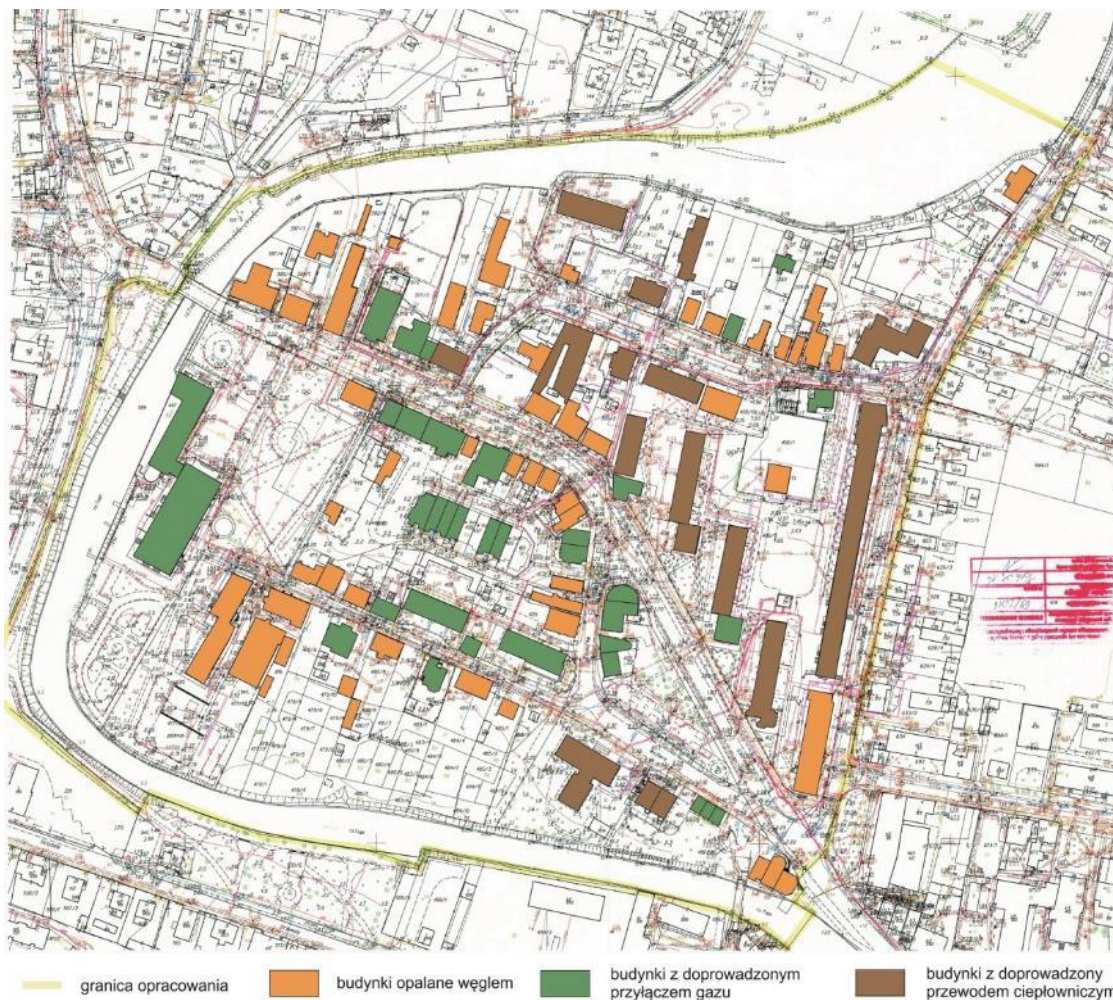

Lokalizacja budynku ciepłowni przy Spółdzielni Mieszkaniowej w Nowym Dworze Gdańskim

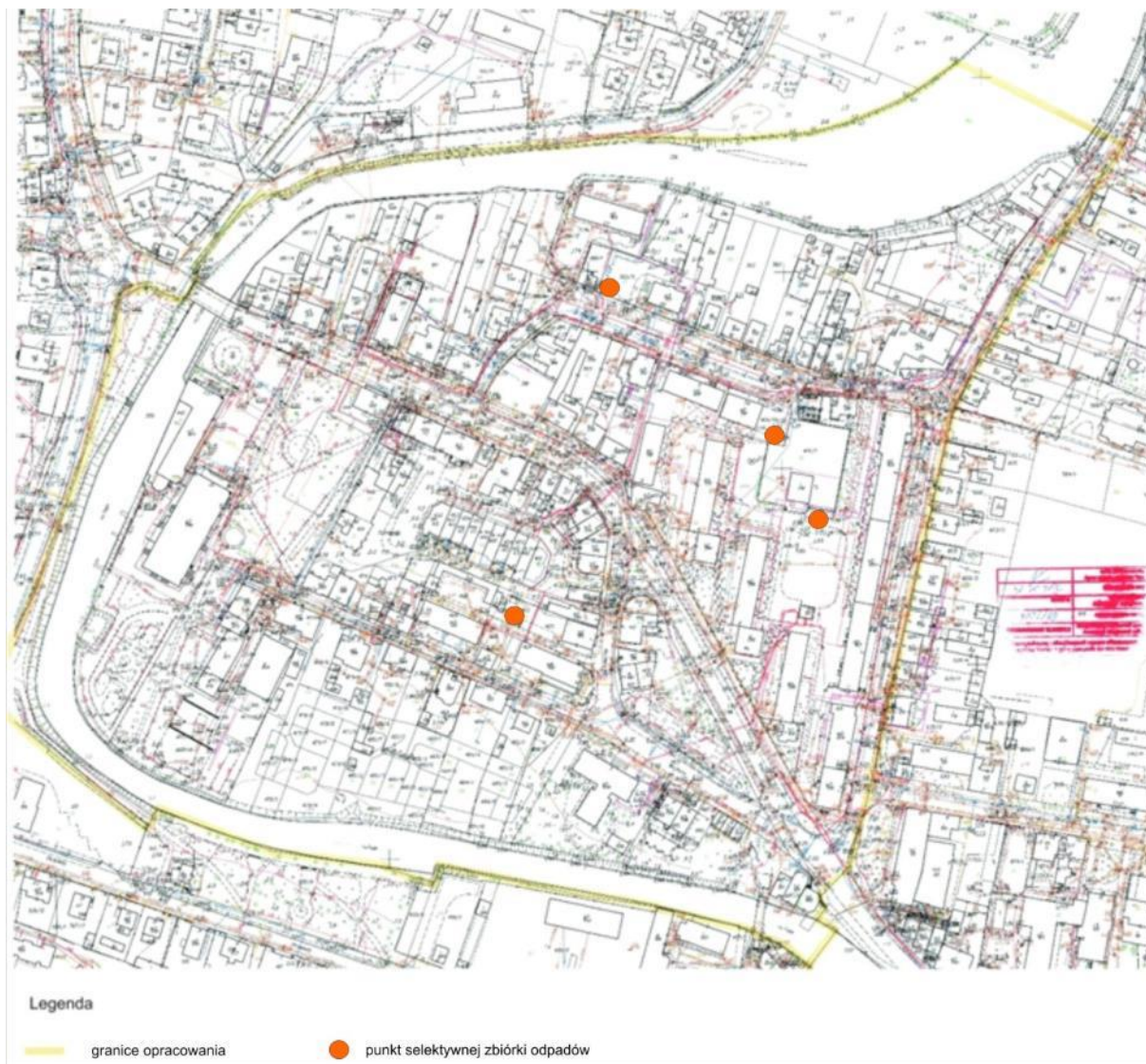
Widok na ciepłownię od strony południa

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Podział budynków ze względu na sposób ogrzewania

Na przedmiotowym obszarze widoczny jest brak odpowiedniej ilości zbiorników do segregowania odpadów. Istniejące miejsca gromadzenia odpadów w sposób selektywny znajdują się głównie w północno-wschodnim fragmencie terenu objętego opracowaniem. Zauważalnym problemem są nielegalne składowiska odpadów. Można zaobserwować zjawisko porzucania śmieci, w tym wielkogabarytowych, na niemalże całym odcinku nabrzeży rzeki Tugi na terenie objętym opracowaniem.

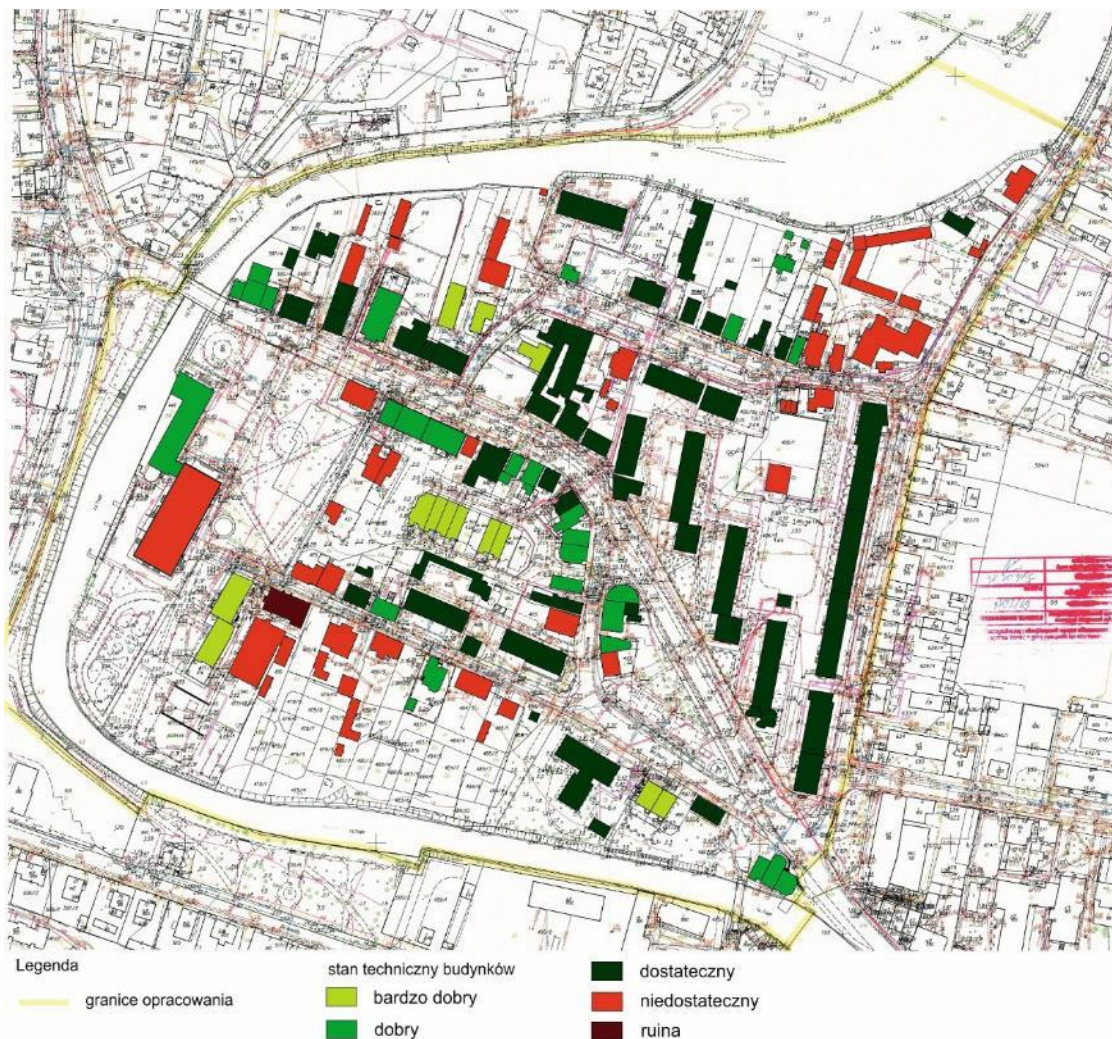
Miejsca selektywnej zbiórki odpadów na obszarze objętym opracowaniem

9.2. Stan techniczny budynków

Wybrany podczas delimitacji obszar cechuje eklektyczność i umiarkowana skala zabudowy. Obok budynków wyremontowanych i odnowionych znajdują się obiekty w złym stanie technicznym, które wymagają termomodernizacji i renowacji. Charakterystyczne dla terenu jest przetasowanie różnych form zabudowy i brak spójności architektonicznej, zaburzające ład przestrzenny. Około 50% obiektów jest w akceptowalnym stanie technicznym, jednak brakuje im ostatecznego wykończenia. Ze względu na fakt, iż duża część nieruchomości przeznaczona jest pod mieszkania komunalne, a ich właściciele posiadają zaległości czynszowe, przeprowadzenie remontów i modernizacji jest często dużym wyzwaniem finansowym. Widocznym wyzwaniem jest utrzymanie w dostatecznym stanie części wspólnych, takich jak: dachy, elewacje, fundamenty i klatki schodowe. Atrakcyjność śródmiejskiej tkanki nie spełnia dostatecznie funkcji reprezentacyjnej, dlatego tak ważne jest kompleksowe podniesienie rangi zabudowy, a także renowacja, konserwacja i uzupełnienie w detal architektoniczny budynków w tej reprezentacyjnej części miasta. Należy podkreślić, iż w niedostatecznym stanie technicznym

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

znajduje się duży ośrodek użyteczności publicznej – Żuławski Ośrodek Kultury, który wymaga pilnego remontu, modernizacji oraz dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Stan techniczny budynków na obszarze objętym opracowaniem

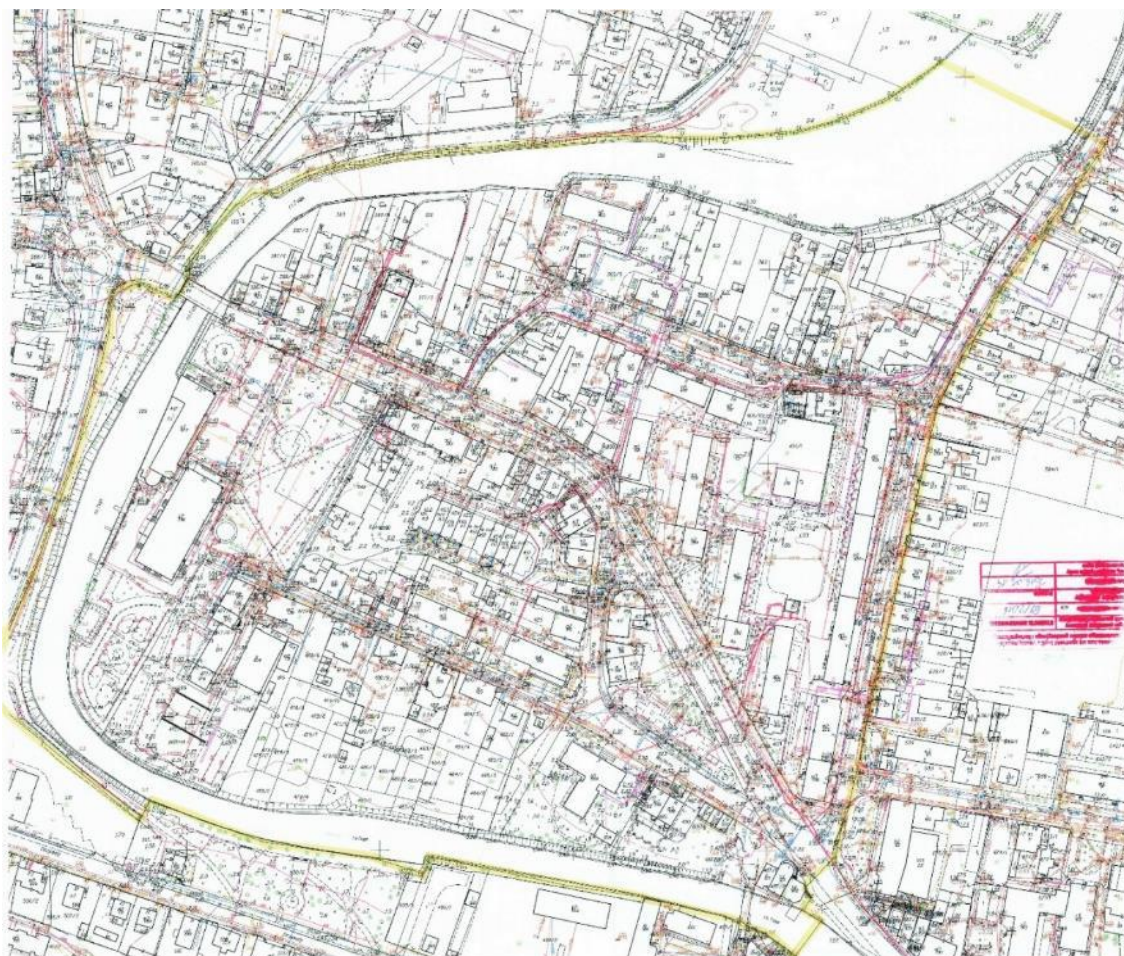
9.3. Wyposażenie budynków w media

Na terenie objętym opracowaniem znajdują się sieci:

- wodna
- kanalizacji sanitarnej
- kanalizacji deszczowej
- gazowa
- ciepłownicza
- telekomunikacyjna
- elektroenergetyczna
- telewizji kablowej
- internetowa

*Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa*

Budynki znajdujące się w obrębie opracowania, ze względu na swoje położenie w centrum miasta powiatowego Nowy Dwór Gdański, są wyposażone we wszystkie podstawowe media.

Legenda

— granice opracowania

Wyposażenie w media terenu objętego opracowaniem

10. Analiza SWOT

W analizie SWOT przedstawionej poniżej przedstawione zostały mocne i słabe strony obszaru zdegradowanego oraz szanse i zagrożenia płynące z uwarunkowań zewnętrznych.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
WEWNĘTRZNE	- Centralne położenie względem miasta i gminy - Sąsiedztwo rzeki Tugi - Lokalizacja znaczących instytucji kulturowych na obszarze, w tym Żuławskiego Ośrodka Kultury - Dobrze działające stowarzyszenia i organizacje pozarządowe - Duża ilość obiektów zabytkowych - Dobry stan techniczny większości dróg - Koncentracja instytucji publicznych - Koncentracja usług - Duża ilość terenów gminnych - Duże zainteresowanie wolontariatem wśród młodzieży - Potencjał turystyczny	- Duży stopień bezrobocia - Niski poziom przedsiębiorczości - Niskie dochody mieszkańców - Zubożenie znaczącej części mieszkańców - Starzejąca się społeczność - Niskie poczucie tożsamości lokalnej i zaangażowania społecznego - Niedostateczne umiejętności współpracy organizacji pozarządowych - Ograniczony dostęp do poradnictwa psychologicznego oraz prawnego - Zły stan techniczny części budynków, a w szczególności: ich części wspólnych - Brak spójności przestrzennej - Bariery architektoniczne w przestrzeniach publicznych - Niewykorzystany potencjał Żuławskiego Ośrodka Kultury - Niski poziom bezpieczeństwa - Brak wartości dodanych w przestrzeniach publicznych - Niezagospodarowane obszary przy rzece - Niewystarczająca ilość pojemników selektywnej zbiórki odpadów - Wymagająca modernizacji ciepłownia - Zdegradowane tereny i obiekty - Nieczytelnie granice przestrzeni prywatnych i publicznych - Zagrożenie powodziowe
	SZANSE	ZAGROŻENIA
ZEWNĘTRZNE	- Malejący poziom bezrobocia w gminie - Duża ilość placówek edukacyjnych w gminie - Atrakcyjne położenie geograficzne gminy - Rozwijająca się infrastruktura wodna - Zmiany postaw społecznych - Współpraca samorządowa w ramach Obszaru Metropolitalnego Gdańsk – Gdynia - Sopot - Przynależność gminy do Obszaru Funkcjonalnego Żuławy	- Postępujące ubożenie społeczeństwa, a wraz z nim rozwój zjawisk patologicznych - Niewystarczający poziom edukacji w mieście - Sąsiedztwo innych obszarów problemowych - Niewystarczająco rozwinięta sieć ścieżek rowerowych i pieszych w Nowym Dworze Gdańskim - Migracje wykształconej części społeczeństwa - Sezonowość turystyki - Niewystarczająca liczba miejsc pracy na rynku - Niedostateczny dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej - Niewystarczająca ilość miejsc rozrywki

11. Podsumowanie analiz oraz wnioski

Podczas prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji, przeprowadzono badania dotyczące sfery przestrzennej, społecznej i gospodarczej. Na terenie objętym opracowaniem zaobserwowano znaczne problemy w każdej z tych sfer.

W strefie społecznej najbardziej dotkliwym problemem jest bezrobocie. Wpływa ono na zubożenie rodzin, a jeśli jest długotrwałe – również na brak chęci działania oraz dalszych perspektyw do rozwoju i doksztalcania się. Znaczący odsetek bezrobotnych uzyskało wykształcenie gimnazjalne lub niższe, co bezpośrednio wpływa na mniejszą elastyczność w doborze kariery. Mała ilość dużych przedsiębiorstw w okolicy obszaru objętego opracowaniem nie daje nadziei na zmniejszenie bezrobocia. Jednym z rozwiązań w takim przypadku jest podniesienie poziomu przedsiębiorczości w celu zaktywizowania mieszkańców gospodarczo oraz reintegracja zawodowa. Przy odpowiednim przygotowaniu, jest szansa, że nowo powstałe firmy utrzymają się na rynku, a poziom bezrobocia na stałe się obniży.

Teren zdegradowany nie jest obecnie znaczący turystycznie, lecz posiada duży potencjał. Nowe, lokalne firmy mogłyby wykorzystać ten fakt, przyczyniając się jednocześnie do kreowania marki miasta i gminy. Przy pracach związanych z zagospodarowaniem oraz remontami mogłyby brać udział osoby bezrobotne z obszaru. Przyczyniłoby się to nie tylko do poprawy jakości przestrzeni, podniesienia ich umiejętności pracy w grupie, ale też umiejętności remontowo-budowlanych. Pozwoliłoby to dodatkowo na zbudowanie tożsamości oraz sprawiłoby, że rewitalizowane miejsce nie byłoby obce w odczuciu mieszkańców.

Dużym problemem przestrzennym jest niezagospodarowanie nabrzeży rzeki Tugi, terenu o dużym potencjale turystyczno-gospodarczym. Obecnie miejsca przy rzece są zdegradowane, wypełnione zaroślami, blaszanymi garażami oraz często są zaśmiecone. Poczucie bezpieczeństwa na tym obszarze jest dużo niższe również z powodu braku odpowiedniego oświetlenia i monitoringu przestrzeni nad rzeką. Teren ten jest także jednym z nielicznych, na których istnieje możliwość zlokalizowania nowych obiektów zabudowy usługowej, co przyczyniłoby się do aktywnego użytkowania tego obszaru oraz zmniejszenia bezrobocia.

Niedostatecznie zagospodarowana przestrzeń znajduje się również w centrum obszaru objętego opracowaniem, m.in. przy ul. Miłosza, gdzie właściciele budynków mieszkalnych nie są jednocześnie właścicielami podwórz z nimi sąsiadujących. Taki podział powoduje obojętność wobec ładu przestrzennego, co potęguje zjawisko dezorganizacji na obszarze. Jednym z rozwiązań może być dalsze zachęcanie mieszkańców do wykupu bądź dzierżawy terenu wokół ich budynku mieszkalnego. Do przeprowadzenia tego procesu niezbędne może się okazać wydzielenie dodatkowych działek w celu uporządkowania oraz unormowania obecnego zagospodarowania, do którego warto zachęcić mieszkańców osobiście. Również warto zagospodarować podwórze między budynkami spółdzielni, by zniwelować jego amorficzność.

Ważnym elementem w przeciwdziałaniu postępującej degradacji społecznej oraz w postępowaniach mających na celu poprawę sytuacji społecznej, jest współdziałanie z organizacjami pozarządowymi, w tym z fundacjami i stowarzyszeniami. Badania pokazują, że społeczność lokalna nie jest aktywna i nie angażuje się w podejmowanie decyzji dotyczących ich najbliższego otoczenia. Obojętność może wynikać z poczucia małej skuteczności włączania się w podobne działania. Może też być spowodowana brakiem perspektywy zmian. Organizacje pozarządowe, w sytuacji skoordynowania prac, mają szansę ożywić społecznie mieszkańców. Podczas prowadzenia działań związanych z edukacją, kulturą i rozrywką, istotnym jest fakt, by włączyć w nie wszystkie grupy społeczne i wiekowe z danego obszaru, aby tym samym nie

powodować poczucia wykluczenia oraz wzmacniać więzi i zaufanie społeczne. Jest to również szansa na zaangażowanie w działania seniorów oraz niepełnosprawnych, którzy obecnie są marginesem życia społecznego ze względu chociażby na bariery architektoniczne w przestrzeniach publicznych.

Na obszarze, oprócz barier architektonicznych, identyfikuje się brak dostatecznej ilości obiektów małej architektury, w tym ławek, koszy na śmieci oraz lamp ulicznych. Mała liczba ławek powoduje, że mieszkańcy są w większej mierze przechodniami, a nie uczestnikami w przestrzeni. Ta sytuacja również nie wpływa na zapewnienie bezpiecznego środowiska dla osób starszych i niepełnosprawnych, które mogłyby wykorzystywać takie elementy jako asekurację. Ilość koszy na śmieci oddziałuje negatywnie na zaśmiecenie okolicy, w tym szczególnie: nabrzeża rzeki. Natomiast niedostateczna ilość lamp wpływa negatywnie na poczucie bezpieczeństwa w godzinach wieczornych i nocnych.

Brak bezpieczeństwa jest jednym z problemów zaistniałych na obszarze objętym opracowaniem. Szczególnie wysoki odsetek przestępstw na obszarze, to przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece. Wskazane jest, by prowadzić działania mające na celu pomoc i wsparcie rodziny: m.in. poprzez zwiększenie kompetencji rodzicielskich, prowadzenie kampanii informacyjnych, edukacyjnych oraz kursów samoobrony. Osoby dotknięte daną problematyką mają również potrzebę zasięgnięcia opinii radcy prawnego, by odpowiednio przeciwdziałać karygodnym czynom, a w szczególności: przestępstwom przeciwko rodzinie i opiece.

Problemy społeczne odbijają się również na problemach przestrzennych, dlatego warto niwelować je w sposób równoczesny. W miejscach, gdzie występuje problem ubóstwa, nawarstwiają się problemy z utrzymaniem w odpowiednim stanie części wspólnych budynku – w tym elewacji, zadaszenia, fundamentów oraz klatek schodowych. Działania remontowo-modernizacyjne wspólnot mieszkaniowych, w tym termomodernizacja powinny być wspierane środkami zewnętrznymi. Odnowiona przestrzeń wspólna danego budynku wpływa nie tylko na polepszone warunki użytkowania, ale również na ogólny stan ładu przestrzennego na obszarze.

Naprawy oraz modernizacji wymagają również elementy infrastruktury, w tym: ciągi komunikacyjne, m.in. ul. Miłosza, Wąska, Przechodnia oraz chodnik przy ulicy Obrońców Westerplatte. Poprawa warunków życia, w tym jakości przestrzeni publicznych i elementów się w nich znajdujących wpływa pozytywnie na odbiór procesu przez mieszkańców. Ze względu na podkreślenie spersonalizowania rozwiązań, warto dbać również o obiekty zabytkowe, które reprezentują dziedzictwo tego obszaru. Znaczącym budynkiem pełniącym ważne funkcje zdaniem mieszkańców jest Żuławski Ośrodek Kultury, którego stan wymaga remontu oraz modernizacji, by włączyć w możliwość korzystania z oferty kulturalnej również osoby niepełnosprawne.

By proces rewitalizacji był skuteczny, warto włączyć do niego interesariuszy z różnych grup społecznych, również po to by zaktywizować i zintegrować mieszkańców. Trwałość osiągniętych rezultatów powinna być zagwarantowana poprzez edukowanie społeczeństwa oraz działania mające na celu niwelowanie problemów społecznych, w tym prowadzących do wykluczenia

społecznego. Naturalnym oraz odpowiednio neutralnym miejscem do tego typu działań wydaje się ośrodek związany z kulturą i edukacją.

Nie należy jednak zapominać, że prawidłowo przeprowadzony proces rewitalizacji ma na celu polepszenie jakości życia oraz odwrócenie procesu dalszej degradacji obszaru, przy zachowaniu jego dotychczasowych mieszkańców i użytkowników. Dodatkowe szanse, takie jak rozwój turystyki na obszarze, nie powinny przesłaniać rzeczywistego celu, żeby wyeliminować zjawisko gentryfikacji. Aby zapewnić najlepsze warunki na poprawę sytuacji należy działać kompleksowo na bazie wartości jakie reprezentują mieszkańcy, na bazie ich kapitału ludzkiego i przestrzennego. Dodatkowo należy kontynuować proces partycypacji na etapie prowadzenia, a następnie oceny rewitalizacji.

12. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Na podstawie przeprowadzonych analiz oraz określonych w wyniku przeprowadzonych badań zagadnień problemowych występujących w gminie i na obszarze zdegradowanym, wyznaczono wizję gminy Nowy Dwór Gdański, która stanowi wyobrażenie oczekiwanego stanu jaki społeczność lokalna uzyska za kilka lat, po etapie wdrażania projektu Gminnego Programu Rewitalizacji. Wizja powstała jako całościowy wyobrażenia uczestników, biorących udział w opracowywaniu dokumentu, w tym mieszkańców, urzędników, ekspertów, potencjalnych partnerów i inwestorów. W efekcie przedsięwzięć programu rewitalizacji oraz współpracy interesariuszy z lokalną społecznością powstała idea:

Nowy Dwór Gdański miejscem atrakcyjnym do zamieszkania, oferującym warunki do prowadzenia godnego życia, budowania dobrostanu obecnych mieszkańców i szans dla przyszłych pokoleń.

Nowy Dwór Gdański miejscem szacunku, wsparcia i szczęścia.

Tak sformułowana wizja stanowi podstawę do wyznaczenia celów, których realizacja pozwoli ożywić, wzbogacić i poprawić przestrzeń zamieszkania, zwiększyć szanse osiągnięcia indywidualnych i wspólnotowych celów oraz wzmocnić i wspomóc tych, którzy pomocy potrzebują i znajdują się w sytuacji kryzysowej. Najważniejszą ideą rewitalizacji obszaru kryzysowego jest wyprowadzenie go ze stanu stagnacji poprzez wyeliminowanie negatywnych zjawisk, które spowodowały degradację, przeprowadzenie kompleksowych działań dotyczących strefy społecznej, przestrzennej i gospodarczej, które mają na celu stworzenie przestrzeni dla godnego życia. Najważniejszym obszarem problemowym jest wymiar społeczny, którego poprawa może inicjować dalsze zmiany i motywować mieszkańców do aktywności w sferze kulturowej, społecznej i ekonomiczno – zawodowej. Realizacja zamierzonych przedsięwzięć ze sfery przestrzennej, gospodarczej i funkcjonalnej dostarczy w efekcie wymiernych skutków w sferze społecznej. Jednocześnie realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozwoli w znacznej mierze przekształcić przedmiotową część miasta Nowy Dwór Gdański i wykształcić znakomite warunki zamieszkania oraz zaoferować atrakcyjne centrum – serce miasta i życia społecznego całej gminy Nowy Dwór Gdański. Znaczna część przedsięwzięć będzie bezpośrednio skupiona na osobach zagrożonych wykluczeniem lub niefaworyzowanych, w szczególności osobach niesamodzielnym, starszych, niepełnosprawnych i dotkniętych bezradnością oraz ubóstwem.

Przedsięwzięcia społeczne zostaną skierowane do całych rodzin, aby wesprzeć osoby zdolne do rozwiązywania własnych problemów oraz zmniejszyć skutki występujących trudności, oddziałujących na całą rodzinę i w konsekwencji na społeczność lokalną.

Realizacja powyższej wizji ma na celu rozwiązywanie problemów, które zostały zidentyfikowane na podstawie danych zebranych z baz GUS, instytucji publicznych itd. oraz przeprowadzonych analiz. Konkretnie przedsięwzięcia dotyczą wykorzystania w możliwie jak największym stopniu istniejących potencjałów, aby zminimalizować zidentyfikowane trudności.

13. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Cele i wynikające z nich kierunki działań zostały sformułowane w taki sposób, aby w możliwie jak największym stopniu zmniejszyć lub całkowicie wyeliminować w przyszłości, wcześniej zdiagnozowane negatywne zjawiska występujące na obszarze kryzysowym. Należy prowadzić działania z zakresu rozwoju społecznego poprzez bezpośrednie działania aktywizujące, edukacyjne i wspierające, a także pośrednio lub bezpośrednio poprzez działania przestrzenne i gospodarcze.

Wyznacza się trzy cele:

Cel 1. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i integracja osób niepełnosprawnych i niesamodzielných

Cel 2. Wysoka jakość warunków życia mieszkańców Nowego Dworu Gdańskiego

Cel 3. Bogaty potencjał rozwojowy i wysoki kapitał społeczny

Cel 1. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i integracja osób niepełnosprawnych i niesamodzielných

Kierunek 1. Wsparcie społeczne rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu

Zadania będą skupione na przeciwdziałaniu zdiagnozowanym negatywnym zjawiskom społecznym i zniwelowaniu bezradności w poprawie stanu istniejącego.

Działania należy ukierunkować na rodziny zdiagnozowane jako szczególnie potrzebujące wsparcia i indywidualizować kierowaną do nich pomoc. Przedsięwzięcia te mają na celu zbudowanie bazy wsparcia rodzicielskiego, wsparcia systemu wychowania i rozwoju dziecka, stworzenie dzieciom i młodzieży przestrzeni do rozwoju kompetencji społecznych oraz edukacyjnych, zapewnienie pomocy prawnej, medycznej i innej specjalistycznej, wymaganej dla indywidualnie zdiagnozowanej potrzeby. W konsekwencji działania będą zapobiegać zjawiskom patologicznym, stworzą miejsca i właściwe środowisko dla rozwoju, kształcenia i podnoszenia kompetencji wszystkich członków rodziny, zapewnią wsparcie rodzin w funkcjach wychowawczych, pomoc prawną i psychologiczną. Jednocześnie działania te mają na celu aktywizację środowiska seniorów i osób niepełnosprawnych.

Realizacja powyższych działań ma się odbywać poprzez:

- zindywidualizowane podejście do każdej potrzebującej pomocy rodziny i opracowanie dla nich indywidualnych ścieżek rozwoju,
- rozwijanie partnerstwa różnych instytucji w celu tworzenia nowych form integracji,
- działania organizacji aktywizujących i adaptacyjnych poprzez sztukę, rękodzieło i różne formy nauki i zabawy,
- ogniskowanie działań w ŻOKu – miejscu realizującym obecnie część z powyższych działań i mającym charakter ośrodka skupiającego mieszkańców obszaru rewitalizowanego.

Kierunki tych działań będą skierowane szczególnie do potrzebujących rodzin, ale także innych jednostek pragnących aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Kierunek 2. Wspieranie pomocowe osób samotnych i niesamodzielných, aktywna integracja osób niepełnosprawnych i niesamodzielných

Działania mają na celu wsparcie osób samotnych i wymagających wsparcia i opieki, poprzez rozwój istniejących form opieki, stworzenie oferty różnych form rehabilitacji oraz wsparcia opieki dziennej dla tych osób.

Działania mają na celu również aktywizację osób, poprzez zindywidualizowane rozpoznanie możliwości uczestnictwa w życiu społecznym. Realizacja tych działań pozwoli na wyrównanie szans i aktywizację mieszkańców obecnie wyłączonych z życia społecznego. Działania będą koncentrować się również na zapobieganiu wykluczeniu różnych grup społecznych i ukierunkowane będą na osoby starsze, niepełnosprawne i ich opiekunów. Działania pozwolą na organizację czasu wolnego oraz porozumienie międzypokoleniowe w ramach wolontariatu i prac społecznych.

Działania będą odbywały się również poprzez:

- wspieranie specjalistycznych jednostek opiekuńczych,
- tworzenie kompleksowych programów aktywizujących,
- wspieranie inicjatyw instytucji i organizacji społecznych takich jak wolontariat i organizacje pozarządowe.

Kierunek 3. Dostosowanie obiektów i przestrzeni dla wsparcia społecznego i pomocowego

Realizacja działań wsparcia społecznego i pomocowego oraz wszelkie działania organizujące tę pomoc będą miały miejsce w ŻOKu. Na potrzeby tych funkcji przeprowadzona zostanie modernizacja ośrodka umożliwiającego efektywny rozwój oraz poradnictwo specjalistyczne dla rodzin.

Realizacja zadań w budynku ŻOKu będzie pomagała w budowaniu zaangażowania społecznego oraz integrowała społeczność i budowała tożsamość lokalną. W budynku ŻOKu zostaną zaadaptowane pomieszczenia dedykowane pod działalność wolontariatu, organizacji i instytucji pozarządowych, będących partnerami procesu rewitalizacji, poradni specjalistycznej, Klubu Mieszkańca oraz miejsca warsztatów, szkoleń i poradnictwa specjalistycznego.

Działania polegać będą również na dostosowaniu przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych. Oparte będą na uwzględnieniu ograniczeń ruchowych i związanych z tym potrzeb w zakresie likwidowania barier architektonicznych oraz wyposażaniu przestrzeni w miejsca odpoczynku, takich jak na przykład ławki zlokalizowane w zorganizowanym systemie.

Kierunek 4. Zwiększanie kompetencji zawodowych i dostosowanie ich do potrzeb rynku

Działania są odpowiedzią na niewystarczającą aktywność zawodową osób bezrobotnych, w tym/lub długotrwale bezrobotnych, młodzieży, osób niepełnosprawnych, seniorów. Występuje potrzeba wsparcia kreatywności i przedsiębiorczości indywidualnej, reintegracji zawodowej, wzmocnienia kapitału ludzkiego poprzez organizację dostosowanych do rynku szkoleń i dokształceń.

Cel 2. Wysoka jakość warunków życia mieszkańców Nowego Dworu Gdańskiego

Kierunek 1. Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz poprawa infrastruktury technicznej

Rozwiązuje problemy miejsc zamieszkania, takie jak zły stan techniczny klatek schodowych, dachów, elewacji oraz niską efektywność energetyczną budynków.

Likwiduje trudności komunikacyjne, w szczególności niedostateczny stan techniczny ulic niespełniający swoich funkcji (ul. Miłosza, Wąska, Przechodnia) jak również bariery architektoniczne, powodujące utrudnienia w poruszaniu się po mieście (zniszczone drogi, wysokie krawężniki, sposób organizacji przestrzeni faworyzujący ruch samochodowy – niewłaściwie usytuowane przejścia dla pieszych, zagospodarowanie przestrzeni publicznej na miejsca postojowe). Działania te powinny uwzględniać postępujący proces starzenia się społeczeństwa i być zorientowane na potrzeby seniorów i niepełnosprawnych. Dotyczy to głównie dostosowania infrastruktury do możliwości motorycznych osób starszych i zapewnienia im w ten sposób szansy uczestnictwa w życiu społecznym. Ważna jest również kwestia podwórek sąsiedzkich, których zagospodarowanie pozwoli na stworzenie przyjaznych przestrzeni półprywatnych i zapewni możliwość rekreacji codziennej zarówno dzieci, młodzieży, jak i i osób dorosłych oraz starszych.

Powyższe projekty odnoszą się zarówno do obiektów budowlanych stanowiących własność prywatną czy spółdzielczą, jak i obiektów publicznych – miejskich czy stanowiących własność Skarbu Państwa.

Poprawa standardów zamieszkania poprzez działania z powyższego zakresu ma znaczenie dla ogólnej jakości życia i postrzegania przestrzeni rewitalizowanej jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania i korzystania z niego.

Kierunek 2. Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej

Obszar rewitalizacji jest w zdecydowanej większości terenem zainwestowanym, o wysokim udziale zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Nie posiada bogatej oferty lokali usługowych,

w których mogłaby rozwijać się przedsiębiorczość. W celu umożliwienia rozwoju gospodarczego na terenie rewitalizacji, niezbędne jest przygotowanie terenów między ulicą Kościuszki a rzeką Tugą. Stworzenie oferty terenów pod inwestycje bądź realizacja obiektów z przeznaczeniem na funkcje rozwojowe poprawi obszar rewitalizowany w sferze gospodarczej (nowe miejsca pracy, przestrzeń na potrzeby inkubatora przedsiębiorczości) oraz mieszkaniowej (wskazane jest wprowadzenie funkcji mieszanych – usługowo – mieszkaniowych).

Kierunek 3. Zwiększenie atrakcyjności przestrzennej i nadanie szczególnego charakteru przestrzeniom

Rozwiązuje problemy związane z niewystarczającą ilością, sposobem funkcjonowania i niedostateczną jakością przestrzeni publicznych. Stan zagospodarowania przestrzeni publicznych, terenów rekreacyjnych, podwórek czy obszarów między blokami wymaga zdecydowanej interwencji. Zadaniem rewitalizacji jest stworzenie przestrzeni dla rozwoju funkcji rekreacyjnej czy kulturalnej. Realizacja zadań z tego zakresu będzie miała znaczenie dla tworzenia produktu turystycznego, jak również dla postrzegania tego miejsca jako atrakcyjnego do zamieszkania oraz przebywania w nim.

Kierunek ma za zadanie zbudować ład przestrzenny oraz integrować wspólnoty sąsiedzkie poprzez kolektywny udział w projektowaniu i zagospodarowywaniu przestrzeni publicznych. Zidentyfikowanym problemem lokalnym jest niskie poczucie tożsamości wśród mieszkańców i brak integracji. Stworzenie przestrzeni wspólnych umożliwiłoby zwiększenie poziomu współodpowiedzialności społecznej i aktywizację mieszkańców, a także wzrost poczucia bezpieczeństwa i zaufania publicznego.

Działania, mające znaczenie dla budowania poczucia tożsamości, skierowane są szczególnie do mieszkańców obiektów wspólnotowych i spółdzielczych, ale także mieszkańców całego obszaru jako zbiorowych użytkowników przestrzeni publicznych. Realizacja tego kierunku działań odbywać się będzie poprzez:

- uspołnianie, estetyzację i wzbogacanie przestrzeni publicznych, w tym wprowadzanie do przestrzeni współczesnych treści takich jak dzieła sztuki i rękodzieła mieszkańców, nadawanie nazw miejscom z wykorzystaniem lokalnych osobistości, osiągnięć itp.,
- aktywizację mieszkańców przy modernizacji przestrzeni i wspieranie w zagospodarowywaniu przestrzeni sąsiedzkich.

Cel 3. Bogaty potencjał rozwojowy i wysoki kapitał społeczny

Kierunek 1. Kształtowanie kompetencji społecznych

Rozwiązuje problemy związane z niedostatecznym przygotowaniem społeczności lokalnej do dynamicznych zmian społecznych i gospodarczych. Zmienne wymagania rynkowe i gospodarcze, skomplikowane regulacje prawne i proceduralne w każdej dziedzinie życia współczesnego człowieka odbijają się na odporności jednostki i skutkują zagubieniem bądź niedostatecznym zorientowaniem w możliwościach i obowiązkach obywatelskich, a w konsekwencji skutkują niezadowoleniem, niesamodzielnością i wycofaniem z życia

społecznego. W dążeniu do sprzyjania społeczności lokalnej o wysokim potencjale i budowaniu wysokiego kapitału społecznego, niezbędne jest wsparcie i skuteczne informowanie o tym, w jaki sposób radzić sobie w sytuacjach zarówno skomplikowanych jak i prostych. Niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do szerzenia kompetentnej wiedzy na temat poruszania się w dzisiejszym skomplikowanym prawnie – proceduralnym świecie, aby zbudować społeczność lokalną samodzielną, a w konsekwencji zdolną do wzajemnego wsparcia. Istotnym jest wyposażanie ludzi w wiedzę i umiejętności pozwalające na godne życie i umiejętne radzenie sobie z problemami, w tym z problemami społecznymi, takimi jak patologie oraz z problemami cywilizacyjnymi, takimi jak opieka nad osobami chorymi, starszymi i niepełnosprawnymi. Istotnym dla tych działań jest wspieranie działań prospołecznych, które mają już miejsce, czyli rozwijanie wolontariatu. Niezbędne jest zorganizowanie warunków przestrzennych (ŻOK) i organizacyjnych dla aktywizacji powyższych działań. Równie ważne jest stworzenie przestrzennej bazy danych, która pozwoli lepiej monitorować i planować działania w kontekście obszaru rewitalizacji. Wszystkie powyższe przedsięwzięcia będą finalnie składać się na kształtowanie postaw aktywnych.

Kierunek 2. Kształtowanie przestrzeni budującej tożsamość lokalną

Rozwiązuje problemy związane ze słabą identyfikacją mieszkańców z własnym miejscem zamieszkania, jak również z odpowiedzialnością za jego stan. Duma i zadowolenie z miejsca zamieszkania wiąże się z zaangażowaniem w sprawy lokalne, co ma szczególne znaczenie dla budowania społeczności lokalnej o wysokim potencjale rozwojowym. Do działań ukierunkowanych na tworzenie przestrzeni budującej tożsamość lokalną należą działania na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizowanego, to jest podnoszenie atrakcyjności przestrzeni i wyposażanie ich w urządzenia dla aktywnego spędzania czasu zarówno na wodzie (przystanie wodne na Tudze) jak i na lądzie (np. tereny sportowo – rekreacyjne nad Tugą z torem rolkarsko-wrotkarskim, gry interaktywne, trasy spacerowe nad rzeką). Należą do nich również wszelkie działania eksponujące dziedzictwo kulturowe i utrzymujące je w dobrym stanie technicznym (remonty zabytków np. ŻOK, most zwodzony na rzece Tudze) oraz obiektów o walorach zabytkowych takich jak np. kamienice. Powyższe działania mają znaczenie dla wszystkich mieszkańców gminy, ale też dla odwiedzających i turystów. Dla tych ostatnich atrakcją będą również wysokiej jakości przestrzenie publiczne zorganizowane w system placów i ciągów spacerowych pozwalających zapoznać się z dorobkiem Nowego Dworu Gdańskiego, w tym z lokalnymi działami sztuki.

14. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Zdefiniowanie celów Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Nowy Dwór Gdański odbywało się na podstawie szeregu przeprowadzonych analiz, obserwacji, a także konsultacji społecznych i wywiadów z mieszkańcami. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych powstała w porozumieniu z interesariuszami, jednostkami partnerskimi oraz na podstawie wniosków napływających w trakcie partycypacji. Wybrane przedsięwzięcia mają na celu łagodzenie niekorzystnych zjawisk na obszarze kryzysowym. Prowadzone działania naprawcze muszą powodować trwałe efekty w sferze społecznej, przestrzennej i gospodarczej oraz pobudzać mieszkańców do samodzielności w działaniach. Do przedsięwzięć mających na celu ożywienie przestrzenne można zaliczyć szeroki

zakres projektów wyróżnionych poniżej. Każdy projekt w swojej charakterystyce uwzględnia nazwę przedsięwzięcia, partnerów biorących udział w procesie, zakres zadań, lokalizację działania, prognozowane rezultaty i sposób ich mierzenia oraz szacunkową wartość projektu. Każdy z projektów powiązany jest z wytypowanymi celami i kierunkami działań oraz wspólnie z innymi przedsięwzięciami realizuje założone cele. Każde przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się na efekt synergii, czyli na uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości.

14.1. Planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Cele i kierunki realizowane są przez planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Cel 1. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i integracja osób niepełnosprawnych i niesamodzielných

Kierunek 1. Wsparcie społeczne rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu

- Nowodworskie Centrum Rozwoju Rodziny

Kierunek 2. Wspieranie pomocowe osób samotnych i niesamodzielných, aktywna integracja osób niepełnosprawnych i niesamodzielných

- Nowodworskie Centrum Rozwoju Rodziny
- Działania na rzecz wsparcia opiekunów w opiece nad osobami niesamodzielnymi i z niepełnosprawnościami oraz rozwój usług opiekuńczych
- Dostosowanie Żuławskiego Ośrodka Kultury do celów świadczenia usług społecznych

Kierunek 3. Dostosowanie obiektów i przestrzeni dla wsparcia społecznego i pomocowego

- Dostosowanie Żuławskiego Ośrodka Kultury do celów świadczenia usług społecznych
- Zagospodarowanie bulwaru wzdłuż rzeki Tuga
- Zagospodarowanie ciągów komunikacyjnych i terenów przyległych
- Zagospodarowanie części wspólnych i podwórek wspólnot mieszkaniowych oraz komunalnych obiektów mieszkaniowych

Kierunek 4. Zwiększanie kompetencji zawodowych i dostosowanie ich do potrzeb rynku

- Działania na rzecz wsparcia opiekunów w opiece nad osobami niesamodzielnymi i z niepełnosprawnościami oraz rozwój usług opiekuńczych

Cel 2. Wysoka jakość warunków życia mieszkańców Nowego Dworu Gdańskiego

Kierunek 1. Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz poprawa infrastruktury technicznej

- Nowodworskie Centrum Rozwoju Rodziny
- Dostosowanie Żuławskiego Ośrodka Kultury do celów świadczenia usług społecznych
- Zagospodarowanie ciągów komunikacyjnych i terenów przyległych
- Zagospodarowanie części wspólnych i podwórek wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni oraz komunalnych obiektów mieszkaniowych
- Zagospodarowanie części wspólnych budynków spółdzielni oraz modernizacja kotłowni

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Kierunek 2. Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej

- Zagospodarowanie bulwaru wzdłuż rzeki Tuga

Kierunek 3. Zwiększenie atrakcyjności przestrzennej i nadanie szczególnego charakteru przestrzeniom

- Zagospodarowanie części wspólnych i podwórek wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni oraz komunalnych obiektów mieszkaniowych
- Zagospodarowanie części wspólnych budynków spółdzielni oraz modernizacja kotłowni
- Zagospodarowanie ciągów komunikacyjnych i terenów przyległych
- Zagospodarowanie bulwaru wzdłuż rzeki Tuga
- Remonty obiektów zabytkowych
- Pobudzanie kreatywności i współdziałania w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznych

Cel 3. Bogaty potencjał rozwojowy i wysoki kapitał społeczny

Kierunek 1. Kształtowanie kompetencji społecznych

- Nowodworskie Centrum Rozwoju Rodziny
- Działania na rzecz wsparcia opiekunów w opiece nad osobami niesamodzielnymi i z niepełnosprawnościami oraz rozwój usług opiekuńczych
- Pobudzanie kreatywności i współdziałania w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznych

Kierunek 2. Kształtowanie przestrzeni budującej tożsamość lokalną

- Remonty obiektów zabytkowych
- Zagospodarowanie bulwaru wzdłuż rzeki Tuga
- Dostosowanie Żuławskiego Ośrodka Kultury do celów świadczenia usług społecznych

Uproszczony plan rzeczowo-finansowy dla potrzeb procesu rewitalizacji przedstawia poniższa tabela.

PRZEDSIĘWZIĘCIA W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI						
Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Rezultaty bezpośr.	Zakres czasowy realizacji	Planowany koszt wraz z podziałem na źródła finansowania	Potencjalne partnerstwa wraz z określeniem roli Podmiotów
ZAKRES PODSTAWOWY						
Nowodworskie Centrum Rozwoju Rodziny	Zgodnie z kartami	Gmina Nowy Dwór Gdański	Zgodnie z kartami	11.2018-12.2022	1.100.000 zł ze środków publicznych	Organizacje pozarządowe, rola zgodnie z kartą przedsięwzięcia

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Działania na rzecz wparcia opiekunów w opiece nad osobami niesamodzielnymi i z niepełnosprawnościami oraz rozwój usług opiekuńczych				11.2018-12.2022	300.000 zł ze środków publicznych	Organizacje pozarządowe, rola zgodnie z kartą przedsięwzięcia
Dostosowanie Żuławskiego Ośrodka Kultury do celów świadczenia usług społecznych				09.2017-10.2018	2.000.000 zł ze środków publicznych	-
Zagospodarowanie bulwaru wzdłuż rzeki Tuga				03.2019-11.2019	1.500.000 zł ze środków publicznych	-
Zagospodarowanie części wspólnych i podwórek wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni oraz komunalnych obiektów mieszkaniowych				09.2017-10.2018	1.300.000 zł, w tym 1.202.500 zł ze środków publicznych i 97.500 zł ze środków prywatnych	Wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe, rola zgodnie z kartą przedsięwzięcia
Zagospodarowanie ciągów komunikacyjnych i terenów przyległych				09.2017-10.2018	1.200.000 zł ze środków publicznych	-
Pobudzanie kreatywności i współdziałania w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznych				09.2017-10.2018	80.000 zł ze środków publicznych	-
PRZEDSIĘWZIĘCIA UZUPEŁNIAJĄCE						
Remonty obiektów zabytkowych	Zgodnie z kartą przedsięwzięcia	Gmina Nowy Dwór Gdański	Zgodnie z kartą przedsięwzięcia	09.2017-10.2018	2.000.000 zł ze środków publicznych	-
Zagospodarowanie części wspólnych budynków spółdzielni oraz modernizacja kotłowni		Spółdzielnia Mieszkaniowa		09.2017-12.2023	4.000.000 zł ze środków prywatnych	-

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

CEL 1. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i integracja osób niepełnosprawnych i niesamodzielných

Numer	Nazwa przedsięwzięcia
1	Nowodworskie Centrum Rozwoju Rodziny
Podmiot realizujący	Gmina Nowy Dwór Gdański
Powiązanie z celami GPR	Cel nr 1
	Cel nr 2
	Cel nr 3
Powiązanie bezpośrednie	X
Powiązanie pośrednie	X
Wymiar przedsięwzięcia	Społeczny
	Gospodarczy
	Przestrzenny
Lokalizacja	Żuławski Ośrodek Kultury w Nowym Dworze Gdańskim, Szkoła Podstawowa nr 1 w Nowym Dworze Gdańskim
Partnerzy	Organizacje pozarządowe, których zadaniem będzie m.in. rekrutacja rodzin do projektu, opieka i piecza nad członkami rodzin biorących udział w projekcie poprzez kierowanie odpowiednich osób po właściwą pomoc. Przygotowanie i prowadzenie wsparcia z zakresu psychologii, doradztwa, terapeutów w ramach utworzonego Centrum Rozwoju Rodziny. Przygotowanie i prowadzenie opieki i wsparcia w ramach placówki wsparcia dziennego, konsultacje i poradnictwo w zakresie prawnobywatelskim, animowanie i przygotowywanie działań czasu wolnego przy wykorzystaniu wolontariuszy oraz animatorów. Partnerzy zostaną wyłonieni zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020
Inne podmioty zaangażowane w realizację zadań	1. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie 3. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
Grupa docelowa	Rodziny z obszaru rewitalizacji (dzieci, młodzież, rodzice i opiekunowie prawni) – osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym
Opis problemu	Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że znaczna liczba mieszkańców z obszaru zdegradowanego miasta, w tym dzieci i młodzież, zagrożona jest ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Wiele rodzin doświadcza trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Choć ze świadczeń pomocy społecznej korzysta stosunkowo duża liczba osób, dostępność infrastruktury społecznej jest niewielka, a rozwój usług jest niedostateczny. Głównym celem działań będzie poprawa dostępności wysokiej jakości trwałych usług społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem. Powodem zidentyfikowanego problemu wykluczenia społecznego jest w znacznej mierze: bezrobocie, trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz problem uzależnień i przemocy domowej, a także niesamodzielnosc osób zamieszkujących obszar zdegradowany.
Zakres zadań	Rodziny zostaną objęte zindywidualizowanym i kompleksowym wsparciem jakie będzie oferowało utworzone w ramach projektu Centrum Rozwoju Rodziny, zapewniające pomoc wspomagającą prawidłowe funkcjonowanie rodziny. CENTRUM ROZWOJU RODZINY: a) <u>Placówka wsparcia dziennego</u>: prowadzona w formie opiekuńczej, w tym kół

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

	zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych; Placówka wsparcia dziennego zapewni opiekę i wychowanie, pomoc w nauce oraz organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań. W placówce wsparcia dziennego realizowane będą zajęcia rozwijające co najmniej dwie kompetencje kluczowe. b) <u>Poradnia dla rodziców:</u> - konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psycholog, pedagog, terapeuta): mediacje, terapia, porady, - warsztaty umiejętności rodzicielskich warsztaty, podczas których udzielana będzie pomoc i wsparcie w zakresie rozwiązywania trudności wychowawczych, budowania relacji rodzinnych i właściwych wzorców zachowań, - organizacja i prowadzenie grup wsparcia i grup samopomocowych dla osób doświadczających różnego rodzaju trudności w prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku i życiu osobistym, mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji rodzin, - konsultacje i poradnictwo w zakresie prawnym i obywatelskim - samouczek miejski – przywrócenie i wzmocnienie zaradności, samodzielności i aktywności, udzielanie informacji dotyczących działalności Urzędu miejskiego, pomoc w uzupełnianiu dokumentów, prowadzenie telefonu zaufania, kierowanie do odpowiednich jednostek i instytucji, - nabywanie umiejętności spędzania wolnego czasu – organizacja zajęć przy współudziale animatorów i wolontariuszy.			
Prognozowane efekty	Głównym prognozowanym efektem jest zwiększenie dostępu do usług społecznych w zakresie wsparcia i rozwoju rodziny poprzez zbudowanie jednego zintegrowanego systemu pomocy dla rodzin z obszaru rewitalizacji. Działania w projekcie przyczynią się do rozwoju i poprawy dostępu do usług wsparcia rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Proponowane działania ukierunkowane są na wsparcie rodziny w prawidłowym pełnieniu jej funkcji, które mają na celu pomoc w opiece i wychowaniu dzieci, a tym samym zapewnią rodzinom możliwość lepszego funkcjonowania w przyszłości.			
Okres realizacji	11.2018-12.2022			
Wartość	1.100.000 zł			
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Wartość docelowa	Źródło danych
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w Programie	os.	65	protokół

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Numer	Nazwa przedsięwzięcia			
2	Działania na rzecz wparcia opiekunów w opiece nad osobami niesamodzielnymi i z niepełnosprawnościami oraz rozwój usług opiekuńczych			
Podmiot realizujący	Gmina Nowy Dwór Gdański			
Powiązanie z celami GPR		Cel nr 1	Cel nr 2	Cel nr 3
	Powiązanie bezpośrednie	X		
	Powiązanie pośrednie			X
Wymiar przedsięwzięcia	Społeczny			X
	Gospodarczy			X
	Przestrzenny			
Lokalizacja	Żuławski Ośrodek Kultury			
Partnerzy	Organizacje pozarządowe, których zadaniem będzie m.in. rekrutacja osób do projektu, prowadzenie zajęć i szkoleń dla opiekunów osób niesamodzielnych, asystentów i wolontariuszy, koordynowanie działań podejmowanych w ramach usług opiekuńczych, asystenckich i wolontariatu. Partnerzy zostaną wyłonieni zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020			
Inne podmioty zaangażowane w realizację zadań	1. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie			
Grupa docelowa	Osoby z niepełnosprawnościami i niesamodzielne, zamieszkujące obszar zdegradowany; opiekunowie osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych			
Opis problemu	Znaczna liczba osób w obszarze rewitalizacji, ze względu na różnego rodzaju dysfunkcje, jest niesamodzielną. Osoby starsze, niesamodzielne czy niepełnosprawne potrzebują pomocy w wykonywaniu podstawowych czynności. Na delimitowanym obszarze brakuje wykwalifikowanych osób, które mogłyby je zaktywizować, zajmować się nimi oraz udzielić im potrzebnego wsparcia. Z tego względu tak ważne jest kształcenie osób, które mogą opiekować się osobami niesamodzielnymi.			
Zakres zadań	- Kształcenie w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi. Zadanie przewiduje nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki nad chorym czy niepełnosprawnym przez osoby niezwiązane zawodowo z działalnością opiekuńczą, jak również pracy z osobą niezaradną i niesamodzielną (pomoc i wsparcie w działaniach rodzinnych, wychowawczych, socjalnych itp.). Nabyte kwalifikacje mają pomóc w opiece nad osobami niesamodzielnymi, m.in. poprzez wykonanie czynności opiekuńczo-pielęgnacyjnych, a także wsparcie doradcze (socjalne, rodzinne, wychowawcze). Osoby zostaną przygotowane do pracy z osobą niesamodzielną i z osobami z niepełnosprawnościami w warunkach domowych. Kształcenie odbywać się będzie w Żuławskim Ośrodku Kultury. - Sfinansowanie usługi asystenckiej oraz usługi opiekuńczej – wsparcie skierowane do osób starszych i z niepełnosprawnościami, przeżywających trudności w prawidłowym funkcjonowaniu poprzez organizację odpowiedniej usługi asystenckiej oraz usługi opiekuńczej. Objęcie opieką i wsparciem osób, które z powodów trwałości, rozległości i złożoności problemu nie będą objęte wsparciem w ramach Centrum Wolontariatu. - Centrum Wolontariatu – pomoc w formie wolontariatu opiekuńczego i pomocy sąsiedzkiej nad osobami z niepełnosprawnościami i niesamodzielnymi. Pomoc polegać będzie m.in. na zrobieniu zakupów, podaniu posiłku, wsparciu podczas spacerów oraz na towarzyszeniu i wspólnym spędzaniu wolnego czasu.			
Prognozowane	Podniesienie jakości życia osób niesamodzielnych.			

*Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa*

efekty				
Okres realizacji	11.2018-12.2022			
Wartość	300.000 zł			
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. Miary	Wartość docelowa	Źródło danych
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w Programie	os.	65	protokół

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Numer	Nazwa przedsięwzięcia			
3	Dostosowanie Żuławskiego Ośrodka Kultury do celów świadczenia usług społecznych			
Podmiot realizujący	Gmina Nowy Dwór Gdański			
Powiązanie z celami GPR		Cel nr 1	Cel nr 2	Cel nr 3
	Powiązanie bezpośrednie	X		
	Powiązanie pośrednie		X	X
Wymiar przedsięwzięcia	Społeczny			
	Gospodarczy			
	Przestrzenny			X
Lokalizacja	Żuławski Ośrodek Kultury w Nowym Dworze Gdańskim			
Partnerzy	-			
Grupa docelowa	Społeczność gminy, w szczególności: mieszkańcy obszaru zdegradowanego			
Opis problemu	Żuławski Ośrodek Kultury spełnia wiele funkcji służących lokalnej społeczności i ma być istotnym miejscem aktywności, rozwoju i pomocy mieszkańcom. Budynek ma stanowić miejsce realizacji licznych działań rewitalizacyjnych, dlatego wymaga modernizacji i odpowiedniego zagospodarowania, jak również dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych			
Zakres zadań	Przedmiotem przedsięwzięcia będzie remont i adaptacja części pomieszczeń Żuławskiego Ośrodka Kultury usytuowanego w obszarze rewitalizacji na potrzeby Centrum Rozwoju Rodziny i Klubu Mieszkańca.			
Prognozowane efekty	Budynek ma stanowić miejsce realizacji licznych działań rewitalizacyjnych (m.in. zajęcia w ramach Placówki wsparcia dziennego, aktywizacja mieszkańców w ramach Klubu Mieszkańca, usługi czasu wolnego, zajęcia z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi w ramach Centrum Rozwoju Rodziny – psychologowie, doradcy, terapeuci, szkolenia dla opiekunów, Centrum Wolontariatu), dlatego wymaga modernizacji i odpowiedniego zagospodarowania, jak również dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych. Remont szatni i łazienek, wymiana instalacji c. o. wraz z wymianą stolarki, a także montaż dźwigu osobowego umożliwi pełne wykorzystanie zorganizowanej przestrzeni, dostosowanie jej do potrzeb użytkowników, w tym osób niepełnosprawnych, a także zapewnienie komfortowych warunków użytkowania. Okres trwałości zadania: co najmniej do 12.2023 r.			
Okres realizacji	09.2017-10.2018			
Wartość	2.000.000 zł			
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. Miary	Wartość docelowa	Źródło danych
	Powierzchnia Żuławskiego Ośrodka Kultury dostosowana do świadczenia usług społecznych w ramach rewitalizacji	m ²	ok. 900	protokół odbioru

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

CEL 2. Wysoka jakość warunków życia mieszkańców Nowego Dworu Gdańskiego

Numer	Nazwa przedsięwzięcia			
4	Zagospodarowanie bulwaru wzdłuż rzeki Tuga			
Podmiot realizujący	Gmina Nowy Dwór Gdański			
Powiązanie z celami GPR		Cel nr 1	Cel nr 2	Cel nr 3
	Powiązanie bezpośrednie		X	
	Powiązanie pośrednie	X		X
Wymiar przedsięwzięcia	Społeczny			
	Gospodarczy			X
	Przestrzenny			X
Lokalizacja	Nabrzeże rzeki Tugi			
Partnerzy	-			
Grupa docelowa	Społeczność gminy, w szczególności: mieszkańcy obszaru zdegradowanego			
Opis problemu	Nabrzeże rzeki Tugi stanowi duży potencjał obszaru rewitalizacyjnego, jednak aktualnie jest niezagospodarowane i niewykorzystane. Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na niedostateczną ofertę przestrzeni publicznych na obszarze Nowego Dworu Gdańskiego, w tym brak miejsc aktywnego wypoczynku.			
Zakres zadań	Przedsięwzięcie obejmuje m. in. następujące prace: • uporządkowanie zieleni, • obiekty małej architektury, meble miejskie, • gry interaktywne, • miejsce na ognisko i grille, • ścieżki piesze, rowerowe i rolkowe, • budowę kładki. Integralną częścią zagospodarowania tego terenu są przystanie kajakowe, które to zadanie finansowane jest z odrębnych środków. Powierzchnia obszaru: około 2 ha. Wdrożenie zadania przyczyni się do powstania atrakcyjnej przestrzeni rekreacyjnej, która będzie służyła mieszkańcom obszaru zdegradowanego, głównie w zakresie organizacji aktywnego spędzania czasu wolnego. Uporządkowanie zieleni i montaż obiektów małej architektury spowoduje, że przestrzeń nad rzeką stanie się bardziej estetyczna, a tym samym bardziej przystępna dla mieszkańców. Utworzenie kładki jest niezbędne celem połączenia obszaru zdegradowanego poddawanego rewitalizacji z pozostałą częścią miasta. Dzięki temu ograniczone zostaną bariery terytorialne między mieszkańcami poszczególnych obszarów. Pozwoli to na większą integrację mieszkańców i minimalizowanie wykluczenia, czy też tworzenia niekorzystnych podziałów społecznych. Nowo powstała przestrzeń pozwoli na organizację imprez plenerowych, które w sposób naturalny przyczyniają się do integracji społecznej mieszkańców. Po zakończeniu i rozliczeniu inwestycji Gmina Nowy Dwór Gdański będzie odpowiedzialna za utrzymanie celów projektu w okresie 5 lat od otrzymania ostatniej płatności w projekcie. Koszty związane z eksploatacją i utrzymaniem infrastruktury będzie ponosiła Gmina Nowy Dwór Gdański. Środki przeznaczone na ten cel będą pochodzić z budżetu Gminy. Okres trwałości zadania: co najmniej do 12.2024 r.			
Prognozowane efekty	Poprawa estetyki przestrzeni publicznych, wykorzystanie walorów krajobrazowych rzeki, podniesienie poziomu aktywizacji społecznej, poprawa ładu przestrzennego.			
Okres realizacji	03.2019-11.2019			
Wartość	1.500.000 zł			

*Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa*

Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. Miary	Wartość docelowa	Źródło danych
	Powierzchnia zagospodarowana wzdłuż rzeki Tuga	ha	ok. 2	Protokół odbioru

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Numer	Nazwa przedsięwzięcia			
5	Zagospodarowanie części wspólnych i podwórek wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni oraz komunalnych obiektów mieszkaniowych			
Podmiot realizujący	Gmina Nowy Dwór Gdański			
Powiązanie z celami GPR		Cel nr 1	Cel nr 2	Cel nr 3
	Powiązanie bezpośrednie		X	
	Powiązanie pośrednie	X		
Wymiar przedsięwzięcia	Społeczny			X
	Gospodarczy			
	Przestrzenny			X
Lokalizacja	Lokalizacja wyłoniona zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 oraz spółdzielcze i komunalne obiekty mieszkaniowe zlokalizowane na obszarze rewitalizacji			
Partnerzy	1. Wspólnoty mieszkaniowe – realizować będą tę część zadań z zakresu zagospodarowania części wspólnych i podwórek wspólnot, która dotyczyć będzie ich majątku. 2. Spółdzielnie mieszkaniowe – realizować będą tę część zadań z zakresu zagospodarowania części wspólnych i podwórek wspólnot, która dotyczyć będzie ich majątku.			
Grupa docelowa	Na obszarze zdegradowanym istnieje 31 wspólnot mieszkaniowych i jedna spółdzielnia mieszkaniowa; szacuje się, że do projektu przystąpi ok. 10 wspólnot i spółdzielnia mieszkaniowa. Partnerzy zostaną wyłonieni zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.			
Opis problemu	Na zdegradowanym terenie zidentyfikowano problem złego stanu technicznego budynków mieszkaniowych komunalnych oraz budynków wspólnot mieszkaniowych czy spółdzielni, w tym ich części wspólnych, co przekłada się na niski standard życia mieszkańców.			
Zakres zadań	Zakres przedsięwzięcia obejmuje m.in.: • remonty klatek schodowych, • remonty elewacji, • remonty dachów. Ponadto na obszarze rewitalizowanym szczególnie zauważalny jest brak rozdzielania przestrzeni publicznych od półprywatnych i półpublicznych. Ma to wpływ na niskie poczucie odpowiedzialności za przestrzeń. Brak wyposażenia służącego codziennej rekreacji (place zabaw, ławki, zieleń, ogródek, ogrodzenie, oświetlenie terenu) wpływa na niski standard zamieszkania na obszarze rewitalizowanym. Zagospodarowanie podwórek sąsiedzkich pomogłoby stworzyć przestrzeń, z których chętnie korzystaliby mieszkańcy, a dodatkowo sam proces pomógłby zintegrować społeczność obszaru rewitalizowanego. Prace obejmą m.in.: • zagospodarowanie terenu podwórek sąsiedzkich, • zagospodarowanie i uporządkowanie zieleni, • wprowadzenie obiektów małej architektury, • montaż oświetlenia. Po zakończeniu i rozliczeniu inwestycji Gmina Nowy Dwór Gdański (w zakresie budynków komunalnych), a także zarządcy poszczególnych budynków (wspólnoty			

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

	i spółdzielnie) będą odpowiedzialni za utrzymanie celów projektu w okresie 5 lat od otrzymania ostatniej płatności w projekcie. Koszty związane z eksploatacją i utrzymaniem infrastruktury będzie ponosiła Gmina Nowy Dwór Gdański (w zakresie budynków komunalnych), a także zarządcy poszczególnych budynków (wspólnoty i spółdzielnie). Środki przeznaczone na ten cel będą pochodzić z budżetu Gminy, a także z budżetów poszczególnych zarządców budynków. Okres trwałości zadania: co najmniej do 12.2023 r.			
Prognozowane efekty	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców obszarów zdegradowanych. Remonty części wspólnych, w tym klatek schodowych i elewacji spowodują poprawę estetyki otoczenia, a przy tym będą miały wpływ na wzrost poczucia odpowiedzialności i dbałości o wspólną infrastrukturę. Z kolei zagospodarowanie przestrzeni wokół budynków polegające na przeprowadzeniu prac porządkowych, doprowadzeniu do ładu zieleni oraz montażu małej architektury i oświetlenia spowoduje, że poprawie ulegnie wizerunek dotychczas zaniedbanych miejsc na terenie obszaru zdegradowanego.			
Okres realizacji	09.2017-10.2018			
Wartość	1.300.000 zł			
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. Miary	Wartość docelowa	Źródło danych
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	10	protokół odbioru

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Numer	Nazwa przedsięwzięcia			
6	Zagospodarowanie ciągów komunikacyjnych i terenów przyległych			
Podmiot realizujący	Gmina Nowy Dwór Gdański			
Powiązanie z celami GPR		Cel nr 1	Cel nr 2	Cel nr 3
	Powiązanie bezpośrednie		X	
	Powiązanie pośrednie	X		
Wymiar przedsięwzięcia	Społeczny			X
	Gospodarczy			
	Przestrzenny			X
Lokalizacja	ul. Miłosza, ul. Wąska, ul. Przechodnia ul. Wejhera, przejście przez teren spółdzielni, chodnik przy ulicy Obrońców Westerplatte			
Partnerzy	-			
Grupa docelowa	Mieszkańcy i użytkownicy obiektów przy ulicy Miłosza, ulicy Wąskiej i ulicy Przechodniej			
Opis problemu	Ulice Miłosza, Wąska i Przechodnia są nieutwardzone i niedostosowane do potrzeb użytkowników ruchu zarówno samochodowego jak i pieszego. Bezpiecznych, wygodnych i atrakcyjnych ciągów pieszych nie stanowią także ciąg piesz przy ul. Obrońców Westerplatte oraz przejście przy spółdzielni mieszkaniowej. Zidentyfikowanym problemem jest brak wydzielenia granic poszczególnych działek (przestrzeni ogólnodostępnych) i ich właściwego zagospodarowania. Budowa dróg i wymiana istniejących nawierzchni przyczynią się do poprawy dostępności komunikacyjnej obszaru zdegradowanego.			
Zakres zadań	Prace będą obejmowały m.in.: • budowę i remont dróg, • zmianę nawierzchni, • budowę zatoczek parkingowych (14 miejsc postojowych), • oświetlenie terenu, • przebudowę instalacji podziemnych, • uporządkowanie zieleni istniejącej i zagospodarowanie zielenią nową. Po zakończeniu i rozliczeniu inwestycji Gmina Nowy Dwór Gdański będzie odpowiedzialna za utrzymanie celów projektu w okresie 5 lat od otrzymania ostatniej płatności w projekcie. Koszty związane z eksploatacją i utrzymaniem infrastruktury będzie ponosiła Gmina Nowy Dwór Gdański. Środki przeznaczone na ten cel będą pochodzić z budżetu Gminy. Okres trwałości zadania: co najmniej do 12.2023 r.			
Prognozowane efekty	Większa dostępność przełoży się na otwarcie obszaru względem pozostałych części miasta. Uzupełnienie infrastruktury drogowej o zatoczki parkingowe i oświetlenie wpłynie na poprawę funkcjonalności planowanej do budowy i przebudowy infrastruktury.			
Okres realizacji	09.2017-10.2018			
Wartość	1.200.000 zł			
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. Miary	Wartość docelowa	Źródło danych
	Zagospodarowanie ciągów komunikacyjnych	m	ok. 800	protokół odbioru
	Zagospodarowanie terenów przyległych do ciągów komunikacyjnych	m ²	ok. 7000	protokół odbioru

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

CEL 3. Bogaty potencjał rozwojowy i wysoki kapitał społeczny

Numer	Nazwa przedsięwzięcia			
7	Pobudzanie kreatywności i współdziałania w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznych			
Podmiot realizujący	Gmina Nowy Dwór Gdański			
Powiązanie z celami GPR		Cel nr 1	Cel nr 2	Cel nr 3
	Powiązanie bezpośrednie			X
	Powiązanie pośrednie		X	
Wymiar przedsięwzięcia	Społeczny			X
	Gospodarczy			
	Przestrzenny			X
Lokalizacja	Lokalizacja wyłoniąca w konkursie			
Partnerzy	-			
Inne podmioty zaangażowane w realizację zadań	Organizacja pozarządowa, której zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zlecone zostanie zadanie prowadzenia warsztatów dla mieszkańców oraz wsparcia przy realizacji prac związanych z zagospodarowaniem teren			
Grupa docelowa	Społeczność miasta, w szczególności mieszkańcy obszaru zdegradowanego			
Opis problemu	Przestrzenie publiczne wymagają zagospodarowania i ukształtowania. Przy tej okazji można zaktywizować lokalną społeczność, realizując jej pomysły na zagospodarowanie najbliższego otoczenia			
Zakres zadań	W ramach zadania przewiduje się podjęcie następujących działań: 1) Konkurs na lokalizację przestrzeni, która ma zostać zagospodarowana – mieszkańcy będą mogli zgłaszać nie tylko propozycję miejsca, ale również propozycje zagospodarowania przestrzeni, wskazując np. czy potrzebna jest nowa mała architektura, czy istnieją już elementy, które można by poddać remontowi (np. odmalowanie ławek z wykorzystaniem motywów charakterystycznych dla miasta, czy danego miejsca), czy miejsce wymaga nasadzenia nowej zieleni, czy jedynie jej uporządkowania, itd. 2) Warsztaty – mieszkańcy będą bezpośrednio zaangażowani w realizację zaplanowanych działań i przeprowadzenie prac porządkowych, tak więc przed etapem realizacji wezmą udział w warsztatach (np. z sadzenia roślin, renowacji małej architektury) oraz sposobów i możliwości wdrożenia przyjętej wspólnie koncepcji zagospodarowania przestrzeni. 3) Prace związane z zagospodarowaniem terenu, takie jak: • nasadzenia zieleni, • prace porządkowe, • montaż małej architektury. W projekcie przewiduje się również zakup narzędzi niezbędnych do przeprowadzenia prac. Okres trwałości zadania: co najmniej do 12.2023 r.			
Prognozowane efekty	Poprawa estetyki przestrzeni publicznych, podniesienie poziomu aktywizacji społecznej, poprawa ładu przestrzennego.			
Okres realizacji	09.2017-10.2018			
Wartość	80.000 zł			
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Wartość docelowa	Źródło danych
	Przeprowadzenie i realizacja konkursu na zagospodarowanie przestrzeni publicznych	szt.	1	protokół odbioru

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

14.1.1. Dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne

CEL 3. Bogaty potencjał rozwojowy i wysoki kapitał społeczny

Numer	Nazwa przedsięwzięcia			
8	Remonty obiektów zabytkowych			
Podmiot realizujący	Gmina Nowy Dwór Gdański			
Powiązanie z celami GPR		Cel nr 1	Cel nr 2	Cel nr 3
	Powiązanie bezpośrednie			X
	Powiązanie pośrednie		X	
Wymiar przedsięwzięcia	Społeczny			X
	Gospodarczy			X
	Przestrzenny			X
Lokalizacja	Na obszarze rewitalizowanym: ul. Plac Wolności 4, ul. Plac Wolności 16, ul. Wejhera 7, ul. Obrońców Westerplatte 31, ul. Kopernika 9, ul. Kopernika 10, ul. Kopernika 14, ul. Sikorskiego 23, most drogowy zwodzony na rzece Tudze w ciągu ul. Sikorskiego oraz pozostałe obiekty zabytkowe w gminie			
Partnerzy	-			
Grupa docelowa	Mieszkańcy gminy			
Opis problemu	Większość obiektów zabytkowych obszaru rewitalizacji charakteryzuje niewystarczający stan techniczny, co skutkuje obniżeniem jakości przestrzeni miejskiej. Postępująca degradacja otoczenia pociąga za sobą zmniejszenie zaangażowania mieszkańców oraz ich troski i szacunku dla przestrzeni i krajobrazu. Przeważająca część obiektów zabytkowych obszaru stanowią budynki mieszkalne, ich stan techniczny bezpośrednio oddziałuje na mieszkańców i obniża ich standard życia.			
Zakres zadań	Remont obiektów zabytkowych, w tym Żuławskiego Ośrodka Kultury. Okres trwałości zadania: co najmniej do 12.2023 r.			
Prognozowane efekty	Wzrost estetyki przestrzeni, poprawa atrakcyjności turystycznej i inwestorskiej miasta, poprawa spójności przestrzennej			
Okres realizacji	09.2017-10.2018			
Wartość	2.000.000 zł			
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. Miary	Wartość docelowa	Źródło danych
	liczba wyremontowanych obiektów na terenie rewitalizacji	szt.	8	protokół odbioru

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

CEL 2. Wysoka jakość warunków życia mieszkańców Nowego Dworu Gdańskiego

Numer	Nazwa przedsięwzięcia			
9	Zagospodarowanie części wspólnych budynków spółdzielni oraz modernizacja kotłowni			
Podmiot realizujący	Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Plac Wolności 5a, Nowy Dwór Gdański			
Powiązanie z celami GPR		Cel nr 1	Cel nr 2	Cel nr 3
	Powiązanie bezpośrednie		X	
	Powiązanie pośrednie	X		
Wymiar przedsięwzięcia	Społeczny			X
	Gospodarczy			
	Przestrzenny			X
Lokalizacja	Tereny Spółdzielni Mieszkaniowej w Nowym Dworze Gdańskim			
Partnerzy	-			
Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz obszarów w jego sąsiedztwie			
Opis problemu	Na zdegradowanym terenie zidentyfikowano problem złego stanu technicznego budynków mieszkaniowych spółdzielni mieszkaniowej, w tym ich części wspólnych, co przekłada się na niski standard życia mieszkańców. Ze względu na wysoki poziom niskich emisji, należy również zmodernizować kotłownię znajdującą się na terenie spółdzielni w celu polepszenia stanu środowiska.			
Zakres zadań	Zakres przedsięwzięcia obejmuje m.in.: • remonty klatek schodowych, • remonty elewacji, • remonty dachów. Przewiduje się również modernizację kotłowni na terenie Spółdzielni Mieszkaniowej (moc cieplna ok. 2 MW) w celu dostosowania jej parametrów do obowiązujących norm dot. m.in. spalin.			
Prognozowane efekty	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców obszaru zdegradowanego oraz jego sąsiedztwa. Remonty części wspólnych, w tym klatek schodowych i elewacji spowodują poprawę estetyki otoczenia, a przy tym będą miały wpływ na wzrost poczucia odpowiedzialności i dbałości o wspólną infrastrukturę. Prognozuje się również znaczącą poprawę jakości powietrza na obszarze rewitalizacji oraz w jego otoczeniu.			
Okres realizacji	09.2017-12.2023			
Wartość	4.000.000 zł			
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. Miary	Wartość docelowa	Źródło danych
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	5	protokół odbioru

14.2. Działania niezbędne do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W celu realizacji obranych działań niezbędna jest współpraca wielu jednostek i instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi. Jako lider działań rewitalizacyjnych powinna zostać wyłoniona w konkursie organizacja pozarządowa, która będzie miała za zadanie sprawowanie kontroli i koordynację działań przy zamierzonych przedsięwzięciach. Powinna ona przydzielać zadania innym jednostkom organizacyjnym i tym samym zarządzać całym programem. Ponadto

zakłada się wyodrębnienie ze wszystkich zadań gminy tematów dotyczących rewitalizacji i przypisanie sprawowania nad nimi nadzoru organizacji. W ramach zarządzania projektem powołany został, zgodnie z procedurami przyjętymi Uchwałą Nr 218/XXV/2016 Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 27 października 2016 roku w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, ów Komitet Rewitalizacji, który powinien pełnić funkcję ciała doradczego i opiniotwórczego podczas całego procesu rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji został powołany przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański. Nie występuje jednak potrzeba, by zmieniać uchwałę dotyczącą Komitetu Rewitalizacji.

Planowane działania muszą zostać opracowane w ścisłej współpracy ze społecznością lokalną oraz przy jej współudziale w realizacji projektów. Postępowania powinny być prowadzone w taki sposób, aby miały charakter ciągły, a efekty prac były widoczne i utrzymywały się także po czasie trwania rewitalizacji. Takie działania mają na celu zapewnienie skuteczności projektu.

15. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Niezbędnym czynnikiem w przeprowadzeniu kompletnego programu rewitalizacji jest zapewnienie zintegrowanych działań prowadzonych przez różne podmioty. Gwarancja powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami sprzyja efektywności i skuteczności całego procesu. Komplementarność powinna dotyczyć pięciu aspektów: przestrzennego, problemowego, proceduralno-instytucjonalnego, międzyokresowego oraz źródeł finansowania.

Komplementarność przestrzenna została zagwarantowana poprzez planowanie podejmowanych przedsięwzięć na wyznaczonym podczas etapu delimitacji obszarze. Jednostka przestrzenna została wybrana na podstawie listy wskaźników i kryteriów jako najbardziej wymagająca wsparcia. W porównaniu z innymi terenami, ten charakteryzuje się największym stopniem degradacji, co odzwierciedla trafność wyboru tego obszaru jako wymagającego największego wsparcia. Realizacja przedsięwzięć w obszarze krzysowym przyczyni się do poprawy jakości infrastrukturalnej tej części miasta, ale także ze względu na swoje położenie, będzie oddziaływała na dalsze obszary i mieszkańców całej gminy.

Zadania infrastrukturalne dotyczące renowacji, remontów czy tworzenia nowych przestrzeni zakładają poza zwiększeniem ładu przestrzennego także przeciwdziałanie problemom w innych sferach. Zapewniają również miejsce do prowadzenia projektów o charakterze społecznym. Zróżnicowane, lecz komplementarne przedsięwzięcia mają być odpowiedzią na problemy wyróżnione na danym obszarze. W ten sposób ma zostać zrealizowane przedsięwzięcie remontu Żuławskiego Ośrodka Kultury, który ma pełnić funkcję ośrodka działań w sferze infrastruktury społecznej, gdzie poprzez realizację przedsięwzięć zostanie spełniony warunek komplementarności problemowej.

Program rewitalizacji powinien zostać także ściśle powiązany z ogólną polityką gminy. Koordynatorem wszystkich działań będzie wyłoniona w konkursie organizacja pozarządowa, dzięki czemu zarządzanie programem także będzie miało charakter spójny i komplementarny. Istotna w tym procesie jest współpraca koordynatora z jednostkami publicznymi oraz przydzielenie poszczególnych zadań odrębnym jednostkom. W całym procesie nie może

zabraknąć także głównego interesariusza, czyli mieszkańców, których uwagi i propozycje powinny być uwzględniane na każdym etapie rewitalizacji. Ponadto dopełnione powinny zostać bez zwłoki wszystkie konieczne procedury mające wpływ na sprawny przebieg i sukces procesu.

Komplementarność międzyokresowa zostanie spełniona poprzez powiązanie działań zgodnie z harmonogramem rewitalizacji, gdzie przedsięwzięcia mają na siebie bezpośredni i pośredni wpływ, a będąc realizowane w zaplanowanej kolejności stwarzają warunki do poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji. Tym sposobem zostaną w sposób spójny i ciągły rozwiązywane problemy obszaru. Wcześniej zrealizowane zagospodarowanie przestrzeni publicznych oraz remont budynku Żuławskiego Ośrodka Kultury może być wstępem do ogólnego wzrostu estetyki śródmieścia, a tym samym zwiększenia zainteresowania turystycznego, wzrostem poziomu bezpieczeństwa i jakości życia.

Środki przeznaczone na finansowanie programu będą pobierane z różnych źródeł, zarówno publicznych jak i prywatnych i w sposób kompleksowy łączone. Realizowana w ten sposób zostanie komplementarność źródeł finansowania.

15.1. Korelacja działań

Zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne są oparte na zdiagnozowanych problemach obszaru rewitalizacji. Dla osiągnięcia lepszych efektów należy realizować je synergicznie, jako elementy całości.

15.2. Konsultacje społeczne

Partycypacja społeczna jest procesem niezbędnym w tworzeniu, przebiegu i ocenie programu rewitalizacji, ze względu na powodzenie rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego wyznaczonego obszaru. Aktywny udział mieszkańców pozwala na poznanie potrzeb i prowadzenie działań skierowanych do konkretnych interesariuszy, wspieranie dialogu pomiędzy różnymi partnerami procesu, ocenę programu i uzyskanie efektu długofalowości spowodowanego zaangażowaniem i współodpowiedzialnością. Osobami uprawnionymi do udziału w konsultacjach byli:

- mieszkańcy obszaru proponowanego do objęcia rewitalizacją oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego,
- mieszkańcy Gminy Nowy Dwór inni niż zamieszkali na proponowanym obszarze rewitalizacji,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- organy władzy publicznej,
- podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Formami konsultacji przeprowadzonymi w programie na podstawie Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji było:

- zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
- zbieranie opinii i propozycji w postaci ankiet w postaci papierowej i elektronicznej;
- spotkanie się z mieszkańcami Nowego Dworu Gdańskiego w postaci spacerów studyjnych.

W ramach zbierania uwag w postaci papierowej i elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, do projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański wpłynęło 8 formularzy uwag zgłoszonych w trakcie wyłożenia do publicznego wglądu projektu programu. Wszystkie uwagi dotyczące przedmiotowego projektu zostały uwzględnione.

W ramach zbierania opinii i propozycji w postaci ankiet w postaci papierowej i elektronicznej wpłynęło 6 ankiet. Przedmiotem ankiet było sprawdzenie m.in. zainteresowania interesariuszy rewitalizacji zaproponowanymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Większość ankietowanych wyraziła zainteresowanie i chęć uczestnictwa w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych oraz chęć skorzystania z ich efektów. Nikt nie uznał jakiegokolwiek przedsięwzięcia rewitalizacyjnego jako nieważnego w procesie rewitalizacji gminy Nowy Dwór Gdański.

W dniu 28 stycznia 2017 r. oraz 31 stycznia 2017 r. odbyły się spacer studyjne po obszarze zdegradowanym przeznaczonym do rewitalizacji. W spacerach uczestniczyło kilkanaście osób. Jednogłośnie, w ramach swobodnej wymiany zdań, uznano wagę realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla rozwoju Miasta Nowy Dwór Gdański w sferze społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej.

Dnia 28 lutego 2017 r. w budynku Żuławskiego Parku Historycznego, który znajduje się na obszarze rewitalizacji, odbyła się również konferencja podsumowująca projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański. Oprócz dyskusji nad przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, wygłoszono prelekcje na temat wartości oraz dziedzictwa kulturowego. Podczas konferencji prezentowano również koncepcje na zagospodarowanie nabrzeża rzeki Tugi oraz informowano mieszkańców o dalszych możliwościach czynnego udziału w procesie rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański był również opiniowany poprzez Komitet Rewitalizacji, który pełni funkcję forum współpracy pomiędzy organami gminy, a społecznością lokalną. Był on wyznaczony zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim nr 218/XXV/2016 z dnia 27 października 2016 r. Jego działalność ma zapewnić nie tylko odpowiednie przygotowanie Gminnego Programu Rewitalizacji, ale również jego dalsze prowadzenie oraz ocenę.

16. Plan finansowy

Plan finansowy określa zamierzony rozkład wydatków i przychodów dotyczących programu rewitalizacji. Umożliwia on zapewnienie skutecznej realizacji projektów. Zasoby finansowe powinny pochodzić z różnych źródeł i łączyć środki prywatne z publicznymi.

16.1. Źródła finansowania

Podstawowym źródłem finansowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański są środki budżetu gminy. Ponadto projekt może być finansowany także z innych źródeł, m.in. z krajowych funduszy europejskich, ze środków będących w dyspozycji Ministerstw, innych środków regionalnych, np. JST czy środków podmiotów prywatnych.

Możliwe źródła finansowania:

- Budżet Gminy Nowy Dwór Gdański;
- Środki UE;
- Środki budżetów samorządów wojewódzkiego i powiatowego;
- Budżet państwa;
- Środki prywatne;
- Obligacje komunalne;
- Pożyczki, kredyty;
- Inne, np. środki Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

16.2. Oszacowanie kosztów realizacji

Lp.	Numer przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Szacowany koszt przedsięwzięcia	Wkład publiczny	Źródła prywatne
1	Nowodworskie Centrum Rozwoju Rodziny	1.100.000zł	TAK	NIE
2	Działania na rzecz wsparcia opiekunów w opiece nad osobami niesamodzielnymi i z niepełnosprawnościami oraz rozwój usług opiekuńczych	300.000zł	TAK	NIE
3	Dostosowanie Żuławskiego Ośrodka Kultury do celów świadczenia usług społecznych	2.000.000zł	TAK	NIE
4	Zagospodarowanie bulwaru wzdłuż rzeki Tuga	1.500.000zł	TAK	NIE
5	Zagospodarowanie części wspólnych i podwórek wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni oraz komunalnych obiektów mieszkaniowych	1.300.000zł	TAK	TAK
6	Zagospodarowanie ciągów komunikacyjnych i terenów przyległych	1.200.000zł	TAK	NIE
7	Pobudzanie kreatywności i współdziałania w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznych	80.000zł	TAK	NIE
8	Remonty obiektów zabytkowych	2.000.000zł	TAK	NIE
9	Zagospodarowanie części wspólnych budynków spółdzielni oraz modernizacja kotłowni	4.000.000zł	NIE	TAK
suma		13.480.000zł		

Poza przedstawionymi w tabeli szacowanymi kosztami przedsięwzięć, należy wziąć pod uwagę koszty promocji, koordynowania, monitorowania oraz rozliczania działań, w tym zatrudnienie personelu. Koszty te mogą się wahać i wynosić od 30 do 50 tys. zł w skali roku.

17. Zarządzanie realizacją

17.1. Struktura zarządzania

System wdrażania stanowi podstawę skuteczności w realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, a szczególna rola w jego zarządzaniu przypada Urzędowi Miejskiemu, nad którą nadzór sprawuje Burmistrz Nowego Dworu Gdańskiego. Pierwszą fazą wdrażania Programu Rewitalizacji jest przyjęcie programu uchwałą Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim. System wdrażania powinien określać struktury organizacyjne projektu oraz przypisać poszczególne zadania określonym podmiotom merytorycznym. Do zadań gminy i jednostek zarządzających należy:

- koordynacja procesu,
- rejestrowanie rezultatów realizacji przedsięwzięć,
- monitoring,
- pozyskiwanie środków zewnętrznych,
- inicjowanie przedsięwzięć rewitalizacji, zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami,
- układanie realizacji poszczególnych projektów w czasie,
- tworzenie struktur organizacyjnych umożliwiających kooperację poszczególnych partnerów,
- komunikowanie oraz konsultowanie planów i zamierzeń ze społecznością lokalną,
- czuwanie nad trwałością efektów.

17.2. Instrumenty i wytyczne wdrażania

Szczególne znaczenie w procesie wdrażania ma Komitet Rewitalizacyjny, powołany jako jednostka organizacyjna. Jest on odpowiedzialny za dialog pomiędzy różnymi interesariuszami i partycypację społeczną. Mieszkańcy dostarczają informacji o problemach i trudnościach, które występują na rewitalizowanym obszarze, a także zaangażują się czynnie w proces jego zmiany. Poza tym stały monitoring zmian na obszarze rewitalizacji pozwoli podejmować oraz doprecyzowywać działania interwencyjne w razie potrzeby.

Instrumentami wykorzystanymi do procesu wdrażania programu powinny być:

- spotkania i konsultacje projektów z potencjalnymi partnerami społecznymi i inwestorami,
- inicjowanie działań rewitalizacyjnych,
- dopasowanie rozmiarów działań do potencjalnego popytu,
- posiedzenia jednostek organizacyjnych,
- organizowanie spotkań, na których będzie możliwe ustalenie nowych zadań,
- ankieta, dotycząca oceny Gminnego Programu Rewitalizacji,
- przygotowanie fiszki ewaluacyjnej,
- sprawozdania i raporty roczne z realizacji programu.

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

17.3. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Lp.	Numer przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	Nowodworskie Centrum Rozwoju Rodziny							
2	Działania na rzecz wsparcia opiekunów w opiece nad osobami niesamodzielnymi i z niepełnosprawnościami oraz rozwój usług opiekuńczych							
3	Dostosowanie Żuławskiego Ośrodka Kultury do celów świadczenia usług społecznych							
4	Zagospodarowanie bulwaru wzdłuż rzeki Tuga							
5	Zagospodarowanie części wspólnych i podwórek wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni oraz komunalnych obiektów mieszkaniowych							
6	Zagospodarowanie ciągów komunikacyjnych i terenów przyległych							
7	Pobudzanie kreatywności i współdziałania w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznych							
8	Remonty obiektów zabytkowych							
9	Zagospodarowanie części wspólnych budynków spółdzielni oraz modernizacja kotłowni							

Realizowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie odbywać się od września 2017 roku do końca 2023 roku. Szczegółowe informacje znajdują się w kartach poszczególnych przedsięwzięć.

18. System monitorowania i oceny

18.1. Monitoring

Monitoring ma na celu pozyskanie informacji o przebiegu procesu rewitalizacji poprzez obserwację zmieniających się parametrów. Na podstawie zebranych danych można poddać ocenie zasadność i efektywność programu i dzięki temu ewentualnie zweryfikować zaplanowane działania i kierunki, by postęp w procesie był widoczny i przybierał właściwe tempo. Istotne informacje będą zebrane na podstawie konkretnych wskaźników w postaci danych liczbowych. Monitoring będzie przeprowadzany w sferze rzeczowej i finansowej. Pierwszy będzie dotyczył poziomu realizacji wdrażanego Programu rewitalizacji, natomiast zakres finansowy to zestawienie danych liczbowych odnoszących się do przeprowadzanych inwestycji. Monitoring poprzez kontrolę działań będzie pozwalał osiągnąć jak najlepsze efekty programu rewitalizacji.

18.2. Wskaźniki monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Analiza wskaźnikowa jest narzędziem umożliwiającym ocenę procesów wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji. Na podstawie zebranych danych należy zestawzić wyliczone wskaźniki i porównać je do sytuacji wyjściowej. Na tej bazie można zidentyfikować skuteczność podjętych na obszarze rewitalizowanym działań i ewentualnie uaktualnić je, jeśli nie spełniają wymaganych założeń. Poniżej zestawiono listę wskaźników, które pomogą monitorować efekty programu rewitalizacji. Odnoszą się bezpośrednio do celów, których stopień realizacji mają badać.

Tabela 1. Wskaźniki wykorzystywane przy monitoringu

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Wskaźnik		Kryterium
1.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu Programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	Mała przedsiębiorczość
2.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu Programu.	Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia
3.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu Programu.	Wysoki poziom bezrobocia
4.	Liczba wspartych w Programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu.	Brak ośrodków świadczących usługi społeczne
5.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu Programu.	Niski poziom aktywności społecznej
6.	Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem.	Procentowy udział mieszkańców rewitalizowanego obszaru w zestawieniu do ogółu mieszkańców gminy
7.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w Programie	Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia
8.	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w Programie.	Wysoki poziom wykluczenia
9.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w Programie.	Brak ośrodków świadczących usługi społeczne
10.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją.	Procentowy udział obszaru

				rewitalizowanego w zestawieniu do całej gminy
11.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach.			Niska jakość obiektów infrastruktury

18.3. Analiza ryzyka

Zakłada się możliwe negatywne scenariusze i działania w przypadku ich realizacji. Analiza podaje także sposoby reagowania na zjawiska niespodziewane. Wskazuje również środki ostrożności mające na celu zapobieganie niekorzystnym zjawiskom. Na podstawie analizy zagrożeń w Analizie SWOT zidentyfikowano potencjalne czynniki, które mogą stanowić zagrożenie dla programu rewitalizacji. Ze względu na fakt, iż program będzie realizowany w okresie kilkuletnim, zmianie może ulec wiele uwarunkowań, na podstawie których opracowano projekt. Mając na uwadze potencjalne przekształcenia należy uwzględnić możliwe trudności i ustosunkować się do nich w ramach planowanych postępowań. Przewidzenie przypuszczalnych negatywnych scenariuszy pozwoli na minimalizację ich pojawienia się. Największym ryzykiem obarczone są:

- Wady projektowe,
- Wzrost kosztów materiałów,
- Nieuregulowany stan prawny nieruchomości,
- Brak zasobów ludzkich,
- Brak środków finansowych,
- Protesty organizacji lokalnych,
- Zmiana sytuacji politycznej,
- Opóźnienia w realizacji projektów,
- Warunki atmosferyczne,
- Zmiany technologiczne,
- Niewłaściwe zarządzanie,
- Inflacja,
- Nieosiągnięcie zakładanych wskaźników,
- Brak zainteresowania ze strony beneficjentów.

Szczególnie należy przeanalizować odchylenia kosztów na przestrzeni lat wdrażania i realizowania programu, tak aby w możliwie jak największym stopniu usprawnić system budżetowania i przewidzieć ewentualne rezerwy finansowe.

W przypadku zrealizowania niekorzystnego scenariusza, należy obarczyć naprawą organ odpowiedzialny za dany cel i w możliwie jak najszybszym czasie usprawnić jego działanie.

18.4. Ocena realizacji i skuteczności Gminnego Programu Rewitalizacji

Program rewitalizacji ma na celu pobudzenie do życia i aktywizację tej części społeczeństwa, która najbardziej takiego wsparcia potrzebuje. Działania te, aby były kompleksowe muszą

uzupełniać się wzajemnie i działać w sferach: społecznej, przestrzennej i gospodarczej. Dzięki wskaźnikom będzie możliwe znalezienie w odpowiednim czasie niewłaściwych procesów, zapobieganie ich dalszemu rozwojowi i wprowadzanie zmian w programie. Sprawozdanie z realizacji programu powinno być tworzone cyklicznie i na jego podstawie w przypadku utrudnień będzie należało wdrożyć środki naprawcze. Ocena będzie pozwalała na zrozumienie barier stanowiących przeszkodę w realizacji programu, niwelowanie ich oraz określała stopień wychodzenia obszaru ze stanu kryzysowego. Ocenie będzie podlegać także proces wdrażania programu, czyli system informacji, zarządzania i działania promocyjne.

18.5. Upowszechnianie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Promocja Programu Rewitalizacji jest ważnym czynnikiem ze względu na uzyskanie akceptacji społecznej i włączenie mieszkańców w proces. Podstawowym środkiem komunikacji jest oficjalna strona miasta i środki masowego przekazu. Ponadto przewiduje się stworzenie materiałów promocyjnych, informatorów, biuletynów, ulotek i informacji w prasie dotyczących realizacji lub zakończenia konkretnych zadań i aktualizacji programu. Istotnym działaniem w zakresie powiadamiania o przebiegu programu są także spotkania z potencjalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi, konsultacje z mieszkańcami, przedstawianie działań na konferencjach i imprezach organizowanych przez Gminę i zaangażowanie w przedsięwzięcia lokalnych liderów.

18.6. Procedury uaktualnienia programu w reakcji na zmienność otoczenia poddanego rewitalizacji

Proces monitoringu ma na celu zidentyfikowanie barier, które stoją na przeszkodzie w sprawnej i skutecznej realizacji programu. W ocenę realizacji włączona zostanie społeczność i eksperci, dzięki czemu opinia będzie miała charakter kompleksowy, a społeczność lokalna będzie odczuwała większe zaangażowanie i współodpowiedzialność za przebieg całego procesu. Na podstawie oceny realizacji będzie możliwa aktualizacja zadań sporządzona przez poszczególne jednostki organizacyjne, które nimi zarządzają. Porównanie osiągniętych wskaźników z zamierzonymi będzie punktem odniesienia w oszacowaniu skuteczności konkretnego przedsięwzięcia. Aktualizacja programu powinna odbywać się na zasadach partnerstwa i włączać nowe podmioty w proces rewitalizacji. Dialog z potencjalnymi partnerami należy przeprowadzać w sposób konsekwentny i otwarty. Działania te umożliwią ewaluację programu i wyznaczenie kierunków rewitalizacji na kolejne lata. Przyczynią się one do osiągnięcia założonych celów i wzrostu jakości życia mieszkańców gminy Nowy Dwór Gdański. Wszystkie informacje dotyczące zmiany programu zostaną podane do wiadomości publicznej. W ostatniej fazie trwania Gminnego Programu Rewitalizacji zostanie sporządzony raport końcowy z realizacji programu i umieszczony na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie w jakim został uchwalony:

- Przeprowadzenie konsultacji dotyczących proponowanych zmian.
- Złożenie wniosku do Rady Miejskiej o wprowadzenie zmian.
- Podjęcie uchwały o przystąpieniu do aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.
- Sporządzenie aktualizacji dokumentu.

*Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa*

- Konsultacje społeczne.
- Zaopiniowanie zaktualizowanego Gminnego Programu Rewitalizacji przez :
 - Zarząd powiatu,
 - Zarząd województwa,
 - Wojewodę,
 - Organy wojskowych, ochrony państwa oraz bezpieczeństwa granic,
 - Komendanta powiatowego,
 - Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego,
 - Gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną,
 - Operatorów sieci uzbrojenia terenu,
 - Komitet Rewitalizacji,
 - Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska,
 - Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
 - Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej.
- Wprowadzenie zmian w Gminnym Programie Rewitalizacji na podstawie konsultacji społecznych i opinii.
- Przedłożenie Radzie Gminy zaktualizowanego Gminnego Programu Rewitalizacji.

Zmiana programu nie wymaga uzyskania opinii ani przeprowadzenia konsultacji, jeżeli:

- nie dotyczy planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- nie wymaga zmiany uchwały w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

19. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

W trakcie procedury Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko sporządzono Prognozę Oddziaływania na Środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański. Zawiera ona zgodnie z zakresem zgodnym z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.):

- 1) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- 2) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- 3) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- 4) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- 5) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

- 1) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- 2) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;

- 3) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- 4) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- 5) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - a) różnorodność biologiczną,
 - b) ludzi,
 - c) zwierzęta,
 - d) rośliny,
 - e) wodę,
 - f) powietrze,
 - g) powierzchnię ziemi,
 - h) krajobraz,
 - i) klimat,
 - j) zasoby naturalne,
 - k) zabytki,
 - l) dobra materialne,

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniem na te elementy.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2010 nr 213 poz. 1397), żadne z przedsięwzięć zaplanowanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański nie klasyfikuje się jako mogące zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W trakcie procedury sporządzania dokumentu strategicznego uprawnione organy, w tym Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku stwierdziły, że w związku z powyższym nie ma wymogu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

20. Sugerowane działania wynikające z Gminnego Programu Rewitalizacji

Wdrażanie Gminnego programu Rewitalizacji powinno następować w sposób skoordynowany i zorganizowany oraz dawać długotrwałe efekty. Działania samorządów muszą być konsekwentne i regulować proces zachodzenia negatywnych zmian, tak aby zostały zatrzymane, a ich przedmiot skutecznie naprawiony. Istotnym czynnikiem, na który należy zwrócić uwagę w analizach skuteczności jest efekt gentryfikacji i segregacji społecznej, a w celu uniknięcia tego procesu również należy stale nadzorować zachodzące na obszarze kryzysowym mechanizmy i ewentualnie wprowadzać niezbędne zmiany. Jednoczesność działań miękkich z twardymi oraz

wspólna wizja są gwarancją sukcesu i powodzenia przedsięwzięcia, jakim jest program rewitalizacji. Wskazane jest, aby projekty podjęte w ramach rewitalizacji funkcjonowały także po czasie zakończenia programu, dlatego wdrażane działania powinny być zarządzane w sposób synergiczny, nie powinny ograniczać się do jednego źródła finansowania oraz powinny wprowadzać rozwiązania prawne i instytucjonalne, które będą aktualne także po okresie trwania przedsięwzięć. Podtrzymane powinno zostać partnerstwo i współpraca wielu podmiotów we wspólnej sprawie, którą jest rozwój konkurencyjności gminy Nowy Dwór Gdański i poprawa jakości życia jej mieszkańców. Współpraca może zostać poszerzona o dodatkowe podmioty włączane do postępujących zmian, które zostaną wytypowane w procesie monitoringu i ewaluacji. Dzięki tego typu działaniom poprawie ulegnie sytuacja społeczna, przestrzenna i gospodarcza. Nowy Dwór Gdański stanie się miejscem przyjaznym, dostępnym dla mieszkańców i umożliwiającym im rozwój. Program rewitalizacji powinien przynieść jak największe korzyści społeczności lokalnej, ale i, w sposób pośredni, całej gminie.

20.1. Koordynacja dalszych prac nad gminnym programem rewitalizacji

Dzięki systemowi wskaźników i monitoringu proces rewitalizacji będzie stale kontrolowany i w razie nieprawidłowości na bieżąco udoskonalany. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański ma charakter otwarty, dlatego będzie podlegał weryfikacji, aby mogły być w nim wprowadzane ulepszenia związane ze zmianami zachodzącymi w obszarze kryzysowym, a także dostosowanie do potrzeb mieszkańców, by mieli świadomość, że posiadają czynny udział w procesie kształtowania swojej przestrzeni oraz są organem współdecydującym. Istotne jest, aby jak największa liczba mieszkańców miała bezpośrednio lub pośrednio swój udział w projektach rewitalizacyjnych. Kontynuacja działań partycypacyjnych będzie zwiększała skuteczność całego programu oraz jego realizację. Rozwój społeczny mógłby zapoczątkować całłościowy rozwój zdegradowanego terenu i gminy, natomiast założone przedsięwzięcia, działające na zasadach koalicji z innymi partnerami oraz zachowujące kompleksowość podjętych środków mają szansę na powodzenie i skuteczność w zapewnieniu poprawy jakości życia.

20.2. Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz pozostałych uchwałach

Na etapie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji nie zauważono potrzeby wprowadzenia zmian w obecnych dokumentach Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Nowy Dwór Gdański oraz Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowy Dwór Gdański.

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art.25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański nie przewiduje się również potrzeby wprowadzania zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322).

21. Podsumowanie

Głównym zadaniem Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Nowy Dwór Gdański jest zidentyfikowanie przyczyn oddziałujących na degradację obszaru i znalezienie rozwiązań, które przywróciłyby świetność obszarowi kryzysowemu przy wykorzystaniu jego potencjałów i uwzględnieniu zagrożeń. Niniejsza praca ukazuje sytuację socjalną wybranego terenu oraz tego jaki ma ona wpływ na pozostałe wymiary stanowiące o jakości życia mieszkańców. Teren rewitalizacji, znajdujący się w centralnej części Nowego Dworu Gdańskiego, ma wyjątkowe znaczenie historyczne jak i inwestycyjne, co z kolei oddziałuje na przyszłość nie tylko obszaru objętego opracowaniem, ale również miasta i gminy. Analizy z rozpoznaniem przyczyn zdarzeń konfliktowych miały na celu znalezienie środków zaradczych i możliwie najlepszych przedsięwzięć poprawiających jakość życia mieszkańców. Na podstawie badań, w tym przy zbieraniu opinii społeczności oraz ekspertów branżowych, stwierdzono, że szczególnie uwidaczniającą się dziedziną problemową jest infrastruktura społeczna.

Wypracowano trzy cele rewitalizacji:

1. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i integracja osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych
2. Wysoka jakość warunków życia mieszkańców Nowego Dworu Gdańskiego
3. Bogaty potencjał rozwojowy i wysoki kapitał społeczny

Cele realizowane są we wzajemnych powiązaniach ze sobą poprzez przedsięwzięcia. Założeniem koncepcji było zaplanowanie takich przedsięwzięć, które oddziałując na społeczeństwo, miałyby pośrednio wpływ także na inne sfery. Poprzez aktywizację i integrację mieszkańców wspomagałyby również ich zaangażowanie w kwestiach związanych z samodzielnością i dbałością o przestrzeń wokół siebie. Realizowanie ich w synergiczny sposób dałoby mieszkańcom szansę wpływu na działania odśrodkowo.

Na etapie badań, rozpoznano Żuławski Ośrodek Kultury jako wyjątkowo istotne miejsce w świadomości mieszkańców obszaru rewitalizacji. W procesie analiz stwierdzono, że jest on najlepszą możliwą lokalizacją do prowadzenia działań rewitalizacyjnych ze względu na szereg wartości jakie sobą reprezentuje. Budynek Żuławskiego Ośrodka Kultury wymaga jednak modernizacji i przekształceń w celu realizowania w nim nowych działań związanych z rewitalizacją, ale przede wszystkim: dostosowania do potrzeb niepełnosprawnych, by włączyć ich w życie społeczne.

Działania w ramach procesu rewitalizacji, ze względu na niewielką powierzchnię obszaru kryzysowego, zostały skierowane bezpośrednio do rodzin go zamieszkujących. Celem tego założenia jest personalizacja działań, by osiągnąć większy poziom zaangażowania interesariuszy oraz w rezultacie: trwałe wyniki procesu rewitalizacji.

Całokształt Gminnego Programu Rewitalizacji opierał się na partycypacji społecznej i został stworzony z uwzględnieniem opinii mieszkańców, jako głównego beneficjenta planowanych przekształceń. W zamierzeniu efektem przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest stworzenie

zintegrowanej społeczności, która w samodzielny sposób będzie dbać zarówno o swoją ogólną jakość życia, jak i przestrzeń.

Pomyślność realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański zależy również od procesu zarządzania programem, aby uzyskane w wyniku przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozytywne skutki były trwale widoczne. W celu osiągnięcia tego efektu należy monitorować zachodzące w procesie zmiany i na bieżąco aktualizować program w niezbędnych aspektach.

22. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Program rewitalizacji opracowano ze względu na pogłębiający się proces degradacji obszaru gminy i potrzebę poprawy jakości życia jej mieszkańców. Gminny Program Rewitalizacji gminy Nowy Dwór Gdański został sporządzony na podstawie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. w celu wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej. Jest dokumentem, którego treść opracowano w oparciu o dokumenty strategiczne wyższego szczebla, w tym prawo lokalne, a także ze względu na możliwość pozyskania funduszy z zewnętrznych środków finansowania, uwzględniono założenia „Narodowego Planu Rewitalizacji”. Program składa się z dwóch głównych części. Pierwszą są analizy dotyczące uwarunkowań obszaru, natomiast w skład drugiej wchodzi elementy dotyczące przeprowadzenia rewitalizacji między innymi takie jak: wizja, cele i działania rewitalizacji, planowane przedsięwzięcia oraz sposób zarządzania procesem rewitalizacji.

Gmina Nowy Dwór Gdański jest gminą miejsko-wiejską, zlokalizowaną w powiecie nowodworskim i zamieszkiwaną przez ponad 18 tys. mieszkańców. Programem rewitalizacji został objęty wyszczególniony obszar śródmieścia Nowego Dworu Gdańskiego, w którym stwierdzono nagromadzenie zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej. Znajduje się on w zakolu rzeki Tugi, a jego granicę stanowi ulica Obrońców Westerplatte. Zamieszkiwany jest przez 1382 osoby.

W ramach analiz uwarunkowań gminy, a następnie obszaru objętego rewitalizacją, scharakteryzowano występujące zjawiska negatywne, ich pochodzenie oraz powiązania i oddziaływania na inne sfery. Zebrano informacje na temat mocnych i słabych stron dotyczących obszaru, a także potencjałów, które należy wykorzystać i zagrożeń, których należy unikać.

W oparciu o zebrane dane oraz uczestnictwo społeczeństwa w procesie tworzenia programu rozpoznano potrzeby mieszkańców, ich aktywność oraz współpracę z organizacjami publicznymi i pozarządowymi. Mieszkańcy jako swoje największe potrzeby wymienili: zapotrzebowanie na nowe miejsca pracy, lepsze skomunikowanie z większymi ośrodkami miejskimi, zwiększenie aktywności społecznej i poprawę dostępu do edukacji i kultury. W ramach podsumowania sytuacji gospodarczej uwzględniono poziom przedsiębiorczości, poziom aktywności zawodowej oraz możliwość współudziału w rewitalizacji innych partnerów. Do największych problemów gminy można zaliczyć: starzenie się społeczeństwa, wysoki stopień bezrobocia, ubożenie mieszkańców, brak nowych inwestycji i podmiotów gospodarczych. Na podstawie analiz, rozpoznano również potrzebę poprawy warunków technicznych oraz środowiskowych na obszarze rewitalizacji. Jako najistotniejsze potencjały gminy zakwalifikowano: atrakcyjną

lokalizację, dziedzictwo kulturowe i historyczne, dobry stan środowiska naturalnego, aktywną działalność placówek edukacyjnych i stowarzyszeń. Ocena wymiaru przestrzennego opierała się między innymi na analizie elementów środowiskowych, technicznych, funkcjonalnych, rekreacyjnych, estetycznych, kulturowych oraz zagrożenia powodziowego. Ponadto sporządzono analizy dotyczące zależności pomiędzy wymiarami społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Wszystkie badania podlegały podsumowaniu, by na ich podstawie wyciągnąć wnioski dotyczące kluczowych problemów i zagadnień obszaru i na tej bazie stworzyć wizję, cele oraz planowane w ramach rewitalizacji przedsięwzięcia. Szczególnie istotne w wyborze projektów i określeniu wizji było zwrócenie uwagi na wykorzystanie potencjałów wybranego obszaru przy jednoczesnym uwzględnieniu obszarów problemowych, wymagających największego wsparcia. Były one odpowiedzią na występujące trudności i zjawiska kryzysowe. Wizja Gminnego Programu Rewitalizacji brzmi: **Nowy Dwór Gdański miejscem atrakcyjnym do zamieszkania, oferującym warunki do prowadzenia godnego życia, budowania dobrostanu obecnych mieszkańców i szans dla przyszłych pokoleń. Nowy Dwór Gdański miejscem szacunku, wsparcia i szczęścia.** W ramach wizji sformułowano trzy cele, które odnoszą się bezpośrednio do namierzonych problemów obszaru kryzysowego, czyli braku działań wspierających rodzinę w jej funkcjonowaniu, niewystarczającym wsparciu osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych, niewystarczającym poziomie wykształcenia oraz brakiem integracji społecznej i poczucia tożsamości.

Wyszczególnionymi celami są:

1. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i integracja osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych
2. Wysoka jakość warunków życia mieszkańców Nowego Dworu Gdańskiego
3. Bogaty potencjał rozwojowy i wysoki kapitał społeczny

Przypisano im także kierunki, które mają umożliwić osiągnięcie wizji Gminnego Programu Rewitalizacji. W oparciu o nie sporządzono dziewięć kompleksowych przedsięwzięć, których realizacja w bezpośredni sposób ma zapewnić wyjście obszaru z sytuacji kryzysowej i zahamować postępujący proces niekorzystnych zmian.

Kierunki rewitalizacji:

- Wsparcie społeczne rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu
- Wspieranie pomocowe osób samotnych i niesamodzielnych, aktywna integracja osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych
- Dostosowanie obiektów i przestrzeni dla wsparcia społecznego i pomocowego
- Zwiększanie kompetencji zawodowych i dostosowanie ich do potrzeb rynku
- Poprawa stanu technicznego zabudowy oraz poprawa infrastruktury technicznej
- Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej
- Zwiększenie atrakcyjności przestrzennej i nadanie szczególnego charakteru przestrzeniom
- Kształtowanie kompetencji społecznych
- Kształtowanie przestrzeni budującej tożsamość lokalną

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

1. Nowodworskie Centrum Rozwoju Rodziny
2. Działania na rzecz wsparcia opiekunów w opiece nad osobami niesamodzielnymi i z niepełnosprawnościami oraz rozwój usług opiekuńczych
3. Dostosowanie Żuławskiego Ośrodka Kultury do celów świadczenia usług społecznych
4. Zagospodarowanie bulwaru wzdłuż rzeki Tuga
5. Zagospodarowanie części wspólnych i podwórek wspólnot mieszkaniowych oraz komunalnych obiektów mieszkaniowych
6. Zagospodarowanie ciągów komunikacyjnych i terenów przyległych
7. Pobudzanie kreatywności i współdziałania w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznych
8. Remonty obiektów zabytkowych
9. Zagospodarowanie części wspólnych budynków spółdzielni oraz modernizacja kotłowni

Wszystkie przedsięwzięcia wzajemnie się dopełniają i dają nadzieję na poprawę obecnej sytuacji na obszarze rewitalizacji i w szerszym kontekście, rozwój całej gminy. W zakresie opracowania opisano także zależności pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami oraz udział społeczeństwa w całym procesie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Konsultacje społeczne i aktywny udział mieszkańców są niezbędnym elementem, ze względu na skonfrontowanie potrzeb różnych grup i powodzenie całego procesu.

Ze względu na złożoność oraz kosztowność realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zaproponowano różne źródła finansowania działań oraz kosztów prowadzenia procesu. Opisano również strukturę zarządzania procesem oraz określono przedziały czasowe realizacji przedsięwzięć Gminnego Programu Rewitalizacji.

Efektywność i skuteczność programu zapewniona zostanie poprzez zintegrowanie różnych podmiotów. Ponadto w projekcie zawarto system wdrożenia, który stanowi o sukcesie całego programu oraz monitoring i analizę ryzyka, które poddadzą ocenie jego efektywność, umożliwią ewentualne uaktualnienie i upowszechnienie. Opracowano także plan finansowy pozwalający na określenie kosztów realizacji programu i ich efektywny rozkład.

Żadne z przedsięwzięć zaplanowanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański nie klasyfikuje się jako mogące zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dlatego nie ma przesłanek do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedmiotowego programu. Nie ma również konieczności wprowadzania zmian w obowiązujących uchwałach Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim.